

AVUI

Any 1 - Número 21
Preu: 15 pessetes
Sobrepreu d'1 pesseta per transport
urgent a Balears, Madrid, Saragossa
i València.
Edita: Premsa Catalana, S.A. Barcelona.
Director: Josep Fauli i Olivella.

Redacció i Administració:
Diputació, 284, Barcelona-9.
Teléf. 301 00 54 (Barna.: 93.)
Tèlex: 54063
Tallers: Editorial Mencheta S.A.
Roger de Llúria, 35, Barcelona-9
D.L.: B. 20.249-1976

Diumenge, 16 de maig del 1976

ROMA

Seminari sobre la cultura espanyola El fet català ha predominat en els debats

Amb un document final col·lectiu, es tancà ahir a Roma, el seminari sobre «La cultura espanyola entre ahir i demà», organitzat pel sindicat dels escriptors i el sindicat dels treballadors de la impremta d'Itàlia.

La declaració final exposa l'interès dels intel·lectuals presents —italians, catalans, castellans, bascos i gal·lecs— a continuar unes relacions que establixin un pont entre unes institucions democràtiques d'Itàlia i unes institucions democràtiques d'Espanya.

Quin és el balanç de tres dies de sessions d'aquest seminari? És la pregunta que fem a Jordi Carbonell, crític literari, ex-director de la Gran Enciclopèdia Catalana i professor de llengua i literatura catalana a la Universitat de Càller.

Carbonell pensa que les relacions fetes i llurs respectius debats han estat molt positius. A Itàlia les realitats nacionals que hi ha hagut dins l'estat espanyol, o sigui els Països Catalans, el País Basc i Galícia, no eren conegudes, perquè els italians més aviat les veien com una assistència regional semblant a les d'ells. En realitat no, són tres nacions diferents, a més a més d'una nació castellana o espanyola, que també té les seves característiques regionals, com també nosaltres les tenim. La diferència de Sicília respecte a Itàlia, per exemple, és la

diferència de Mallorca respecte als Països Catalans, per comparar unes illes; la diferència doncs de Milà amb la resta d'Itàlia podria ser el mateix que la que existeix entre Barcelona i tots els Països Catalans. Durant el debat, continua Carbonell, s'ha comprès millor que el problema de Catalunya és més prop del problema d'Irlanda que no del Sicília.

Preguntem: Quines relacions culturals a nivell bàsic hi ha entre Catalunya i Itàlia?

«L'assemblea de Catalunya ha tingut, ja fa tres anys, relacions amb regions italianes. Una seva delegació va visitar Milà, Bolonya i Gènova, l'any 1973. L'Assemblea continua tenint relació amb el món italià intel·lectual i polític. Demés, hi ha un agermanament entre la Universitat de Barcelona i la Universitat de Càller, i relacions que es fan cada vegada més amples entre organitzacions de barri de Barcelona i altres ciutats catalanes, i ciutats com Torí i Bolonya».

Una relació molt important en el Seminari ha estat la de l'escriptor català Josep Maria Castellet sobre «les perspectives de la reconstrucció i les relacions amb Europa». En Castellet ha parlat de la dificultat, des de la guerra, d'arribar a assolir una idea clara de la pròpia identitat com a catalans, i del moment en què això es va assolir, en el primer congrés dels intel·lectuals, que es va desenvolupar des del 1961 fins el 1964. Castellet s'ha referit a la persecució que hi havia hagut en aquells temps per la celebració d'aquest Congrés clandestí dels intel·lectuals catalans. Després ha parlat de l'Assemblea permanent dels mateixos intel·lectuals a Montserrat el desembre de 1970, en la qual «per primera vegada es va crear una estructura organitzativa d'intel·lectuals». Aquesta Assemblea, amb la

seva continuïtat, encara l'única plataforma unitària dels intel·lectuals. En aquest sentit, Castellet ha assenyalat la importància que va tenir el fet que de quatre-cents a cinc-cents intel·lectuals haguessin estat en contacte del 61 al 64, perquè van conèixer persones de pensament diferent, però tots amb un esperit democràtic i un interès per arribar a exposar d'una manera clara la pròpia identitat nacional com a catalans. Castellet ha conclòs la seva relació assenyalant el paper que això pot tenir en el futur com un procés continuat dins les organitzacions d'intel·lectuals.

També hi intervingueren Alfonso Comín, Manuel Vázquez Montalbán, Recalde i Alfonso Sastre i un membre de Comissions Obreres de Madrid, Gregorio Pimentel, i dos dirigents de la «Unió Sindical Obrera» (USO), que han plantejat la necessitat de l'amnistia com a condició essencial per a la llibertat en tot l'Estat espanyol, i la unitat sindical i política, «en la lluita per la ruptura i el restabliment de les llibertats democràtiques».

ALICIA FAJARDO

GIRONA

Peticció d'amnistia al Rei Carta dels col·legis professionals

Nou col·legis professionals de Girona han subscribit conjuntament una carta enviada al rei en la qual demanen l'amnistia general per als presos i sancionats polítics i sindicals. Aquests col·legis, dels quals alguns ja s'havien pronunciat en aquest sentit setmanes enrera de forma independent són: Advocats, aparelladors i Arquitectes tècnics, metges, enginyers industrials, llicenciats en filosofia i lletres i ciències, enginyers agrònoms, enginyers tècnics forestals i perits de muntanya, enginyers tècnics agrònoms i perits agrícoles i veterinaris.

Segons aquesta carta l'amnistia és inseparable del restabliment de les llibertats, i per tant la democràcia és un dret dels ciutadans a l'hora que un marc indispensable per a resoldre sense traumatisme les tensions existents en la nostra societat; per tot això cal també a. El reconeixement i protecció de les llibertats d'associació, la qual ha d'incloure la de constituir un sindicat independent, d'expressió, de reunió, de manifestació i el dret de vaga. b. El reconeixement del dret d'autogovern de tots els pobles i nacionalitats integrats a l'estat espanyol. c. La derogació de la llei

antiterrorisme i de la llei d'ordre públic reconeixement i defensa dels drets que com a persona tenen els detinguts i particularment l'eradicació de la tortura.

L'escrit conjunt d'aquests nou col·legis acaba indicat «la necessitat urgent de crear un marc legal i no solament verbal, i sotmès per tant a la discrecionalitat del poder, i que només si són ateses les peticions formulades podran formular-se les peticions que han de fer possible la constitució d'una autèntica democràcia».

Després d'aquest pronunciament massiu dels col·legis professionals, ja són pràcticament tots els sectors de la vida ciutadana de Girona que s'han manifestat a favor d'aquests punts proposats per l'assemblea de Catalunya i defensats per tots els partits de l'oposició democràtica. Només els organismes oficials, que teòricament haurien de ser els més representatius de la voluntat popular, i en especial l'ajuntament, tot i reconèixer la legitimitat d'aquestes aspiracions mantenen una postura ambigua que els permet d'anar-se mantenint en el poder sense decidir-se a posar-se definitivament a disposició de la voluntat col·lectiva del poble de Girona.

RAFAEL NADAL

EL LLENGUATGE

El microsolc

Totom qui hagi viscut a pagès i hagi vist com llauen una vinya o un camp de conreu —abans amb cavalls i bous i ara amb tractors— deu haver tingut ocasió de saber el que és un solc: el sot longitudinal que fa l'arada a la terra. A causa del progressiu allunyament de l'home urbà de les coses del camp, la paraula no és gaire coneguda fora de l'àmbit rural, encara que no ha deixat d'adquirir sentits figurats, com ara el de «senyal o rastre que deixa a la superfície de l'aigua el pas d'una nau». D'altra banda, existeix el verb solcar que fem servir —o podem fer servir— per a referir-nos a les arrugues, que solquen la cara d'algú, o a l'ocell, que solca l'aire.

També són solcs —encara que no longitudinals, sinó espirals— els que hi ha als discs fonogràfics, on són enregistrats els sons. En els discs primitius, a penes se'n feia esment, però els moderns, en què es va tenir la idea general de fer-los molt més petits per tal d'encabir-hi més i poder-hi registrar més sons, una paraula composta de solc ha servit per a designar-los o distinguir-los. En diem, efectivament, microsolcs, forma composta de micro, que vol dir petit, i solc. La formació de la paraula és anàloga a les del castellà i del francès: microsurco i microsillon. Entre nosaltres, era inevitable que s'es-tengués la forma del castellà, «microsurco», i malgrat que ja fa temps que tenim microsolcs en català, és possible que aquesta paraula encara causi estranyesa a algú. No n'ha de causar gens. Cal, simplement, habitar-s'hi, tal com ens hem avesat a l'ús de microfilm, microscopi o microbús.

ALBERT JANE

CASTELLO

Els col·legis professionals contra el pla general

Els col·legis professionals de Castelló als quals s'ha demanat la seua opinió respecte al Pla General de la ciutat, contesten amb esmenes molt importants i al gust d'ells, i s'oposen totalment a aquesta planificació.

El Pla General del territori de Castelló és un llarg part que es gestava fa més

de deu anys. Per fi, potser per allò de que «càntir nou vol aigua nova», l'alcalde nomenat l'octubre passat, Vicent Pla, el va empenyer i en l'última sessió plenària de l'Ajuntament de l'any 1975, el presentà.

Els propòsits democràtics del nou alcalde el portaren a enviar a tots els col·legis professionals que ell creia afectats, aquest Pla General perquè l'estudiessin i fessin les esmenes que cregueren convenients. L'alcalde ja va dir que això no presuposava que l'Ajuntament en fes cas. Eren tan sols consultes, però potser que sí que els haja de fer cas, perquè les esmenes són tan grosses que se'l carreguen tot.

Malgrat que no hem pogut tenir accés a tots els documents del col·legi, ja sabem que algun d'ells s'ha oposat totalment. Critiquen que és impossible, per més intel·ligent que sigui, que tan sols una persona pugui fer un Pla General per a una ciutat de 300.000 habitants.

ERNEST NABAS

AVUI

● **Autonomia Política i règim administratiu especial** (article de l-Sidre Moles): p 3.

● **Unes consideracions per als qui tenen premsa** (article de Joaquim Ventalló): p 3.

● **Estil «Masó» del nou batlle madrileny** (crònica de la nostra redacció a Madrid, per Josep M. Santmartí): p 13.

● **La «Societat Bascongada», per l'estatut** (crònica del nostre corresponçal al País Basc, Robert Petit): p 12.

● **Es van concretant les candidatures** (crònica del nostre corresponçal a Lisboa, Manuel Seabra): p 13.

● **Col·loqui internacional dels palestins** (crònica del nostre corresponçal a Brussel·les, Francesc Verdú): p 13.

● **Clausura del Congrés Socialista** (crònica del nostre corresponçal a París, Ernest Udina): p 13.

● **Itàlia i les eleccions (i 6) «La dreia i les seves ramificacions terroristes»** (article d'Alicia Fajardo): p 14.

● **Economia** (articles de Josep M. Muntaner i Andreu Gispert): p 16.

● **Diaris en català** (articles de Josep Miracle i Lluís Solà): p 22.

● **Art** (Aalto vist per Maria Lluïsa Borràs): p 24.

● **Lletres** (articles d'Antoni Comas i Joan Triadó): p 26.

ULSTER

Tres policies morts en un enfrontament

Amb tres policies britànics morts i quatre més ferits en una trobada violenta a la frontera entre les dues Irlandes s'inicià ahir l'habitual cap de setmana sagnant a l'Ulster.

Les morts ocorregueren en un atac contra una comissaria de policia de Balcoc, al comtat de Formanhegh, a la vora de la línia divisòria entre Irlanda del Nord i la República d'Irlanda, informa «Efe».

Prèviament, els assaltants havien merrallat l'automòbil de dos soldats del Regiment de Defensa de l'Ulster, que no feien servir.

La zona fronterera d'aquest comtat i el de South Armagh registra sovintejats tiroteigs i actes de violència, especialment durant els caps de setmana.

POLITICAMENT ESTANCATS

Després del fracàs de la convenció, el problema secular que flagel·la Irlanda del Nord, es troba políticament estancat, en un «impasse» que no detura, no obstant, les repetides accions violentes que enfronten gairebé diàriament els bàndols en litigi. Unes accions violentes que les autoritats britàniques d'ordre públic no poden gairebé evitar, sinó en algunes ocasions, car els incidents es repeteixen continuament.

Especialment temuts resulten els dies festius de cada setmana, que els activistes aprofiten per dur a terme les seves accions, fins a l'extrem que les diades que més marcadament han quedat en el record dels irlandesos, pel que fa a la violència desencadenada, coincideixen sistemàticament amb les festes setmanals, com ara l'altre incident greu produït ahir mateix a Belfast, en què una persona morí i vint més en resultaren ferides, quan esclatà una bomba en un cèntric bar que era ple de gom a gom.

(Drets reservats. Prohibida la reproducció.)

BRUSSEL·LES

Dimi podria ésser en un hospital de Madrid
Declaracions del comitè de relacions exteriors del Front Polisario

"No podem confirmar-ho oficialment, però tenim molt bones raons per a creure que el coronel Dimi, cap de les tropes ocupants marroquines, és hospitalitzat a Madrid", declara ahir a Brusselles el membre del comitè de relacions exteriors del Front Polisario Cadim Abdel-Lami.

que hauria pogut enfrontar-se a l'exèrcit d'Espanya, és ara atès sanitariament en aquest mateix Estat. Segons el portaveu del Front Polisario, Dimi havia de ser atès en primera instància a París de les ferides que els combatents saharians li havien produït en abatre els seus helicòpters prop Angala.

marroquines han desmentit, com és lògic, les ferides del màxim dirigent militar produïdes pel Polisario. Però han d'acceptar en un comunicat oficial que el coronel Dimi ha estat víctima d'un accident automovilístic...

El representant del Front Polisario ha manifestat que es dolia del fet que, a l'Associació d'amics del poble saharià de Barcelona, li hagi estat negada la legalització per les autoritats de l'Estat espanyol cosa que contrasta amb la vida legal de la marroquina i similar "Associació d'amics del Sàhara".

"L'ONU i l'OUA (Organització d'Unitat Africana) continuen considerant Espanya com la responsable del Sàhara i com la potència administradora d'aquest territori. En aquest sentit, el president de l'OUA ha adreçat una carta al cap de l'Estat espanyol invitant-lo a assumir les seves responsabilitats al nord-est africà", ha declarat igualment Abdel-Lami.

Després d'anunciar un intercanvi de visites entre delegacions palestines i saharianes als camps de refugiats respectius, el portaveu ens ha precisat que el Front Polisario celebrarà el seu tercer Congrés en una zona alliberada sahariana a finals del mes de juliol, sense que el perill de bombardeig i autorització a donar-nos en cap dada exacta.

La pròxima visita al Marroc del secretari general de l'ONU, Kurt Waldheim, ens ha estat igualment comentada. Aquesta visita és destinada a prosseguir la missió d'informació que l'ambaixador Rydbek de l'ONU no pogué acabar en ser declarat persona non grata al Marroc després d'haver-se entrevistat amb les autoritats algerianes i els representants del Front Polisario.

FRANCESC VERDU

NECROLOGIQUES

† ANIA GIMENEZ I SANTOS
Militant de l'HOAC
Va morir el 13 de maig proppassat, víctima de la violència a Montejurra

Els seus amics de l'HOAC de Barcelona comuniquen que dimarts, dia 18, a les 20.30, participarem tots a la celebració de l'Eucaristia que se celebrarà a la parròquia de la Sagrera. (A la sortida del metro per l'accés de Garcilaso)

† L'ANGELINA MONTSERRAT DE PUYOL

en el dia 15 de Maig de 1976, ens ha deixat per anar al Pare Lluís familiars us demanen una oració a tots els que la vau estimar. Que al Cel ens poguem veure NO ES UN ADEU PER SEMPRE... ES A REVEURE, SI A DEU PLAU
L'enterrament tindrà lloc a: Sancho d'Avila, 2, avui, dia 16, a les dotze del migdia.

† JOAN COMORERA I SOLER

Ex-conseller de la Generalitat de Catalunya
Primer secretari general del Partit Socialista Unificat de Catalunya

Morí el 8 de maig del 1958 al penal de Burgos. La seva germana, familiars i amics el recorden en els divuit anys de la seva mort

MONTEJURRA

Ingresen a la pressó dos possibles implicats amb els fets

A primeres hores d'ahir a la nit van ingressar a la presó de Pamplona José Luis Arin García Verde i Alfonso Fal Macías, ambdós presumptament implicats en els fets ocorreguts el diumenge passat a Montejurra.

En sufragi dels Farmacèutics del

MOLT ILTRE COL·LEGI DE FARMACEUTICS DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

Agelet Garcia, Elionor Arranz Collado, Lucía Beltran Logroño, Lluïsa Bolet Queraltó, Antoni Boiós Vayreda, Antoni de Cercavins Calvet, Miquel Cerdà Cerdà, Germà Coma Carbonell, Emili Cortés Forteza-Maura, Lluís G Ferrer Luna, Amador Font Mompou, Josep M. Fortuny Piñol, Ramon González-Bulnes Pablos, Isabel Martí Esteve, Manuel Claudi Monguío Salort, Joan Monzó Abril, Idefons Moreno Berisa, Pauli Pifarré Segarra, Ramon Rosselló Guiscafré, Jaume Sabala Paloma, Calixte Sabater Centellas, Manuel Sala Amat, Agustí Sonallé Mongó, Miquel Torrell Cendra, Ramon Torner Fors, Antoni de P. Vidal de Carcer, Mercè Vila Samsó, Baldoimer

MORTS DES DE L'ABRIL DE 1975 FINS EL MOMENT PRESENT

La Junta de Govern i les famílies agrairan un pietós record en les seves oracions i la seva assistència als sufragis que per al seu etern descans se celebraran a les 10 del matí del dimarts, dia 18 de Maig en el Santuari de Ntra. Sra. de Pompeia, Barcelona, Maig del 1976

† JOSEP CABANI BASSOLS

Ha mort als 81 anys d'edat

La seva esposa, fills, nets, i germanes us agraeixen el vostre record i pregària.

La cerimònia religiosa previa a l'acte de l'enterrament es celebrarà avui dia 16 a les 11,30 a la Parroquia de Corpus Christi, carrer Bailén, n.º 175.

Us agrairem que no envieu flors.

FUTBOL

El València s'imposa al Santander [3-0]

Al Lluís Casanova, el partit final de la Lliga tampoc no resultà massa brillant, fins al punt que, ben entrada la segona part, el públic protestà continuament. Amb un joc insulsi fins als quaranta-nou minuts, les substitucions locals donaren el seu fruit i, al quart d'hora de la segona part, Valdez marcà el primer gol a passada de Rep.

Dos minuts més tard, s'invertien els factors i fou Rep qui va fer el segon gol després d'una jugada de Valdez. Amb el resultat encarrilat, el València s'anima i, als trenta-tres minuts, Valdez rebé la pilota magníficament passada per Saura, per la dreta, i, des de fora de l'àrea, girant el rodó i amb el peu esquerre afusellà el tercer gol i féu inútil l'estridada de Santamaría.

Alineacions: València. — Balaçner; Tirapu, Cerveró, Martínez, Cordero; Saura, Ferrer, Eloy (Teca); Rep, Keita (Planelles) i Valdez.

Santander. — Santamaría; Diaz, Camús, Portu, Lolo; Juan Carlos, Ceñupi, Quinto; Sergio, Aitor Aguirre i Zubiria.

Real Sociedad — Hércules, 3-0

Mal partit dels dos equips amb una primera part acabada amb

l'empat inicial. A la segona part, la Real comença a lligar alguna bona jugada i aviat, als sis minuts, inaugura el marcador amb un xut de López Ufarte que aprofità Diego. Els altres dos gols de l'equip basc —el partit acaba amb el resultat de 3-0— els van fer Muruzábal, deu minuts després, amb un xut ras, i, als trenta-un minuts també d'aquesta segona part, Araquistain en recollir una pilota que li passà amb el cap Idigoras. L'àrbitre valencià, Segrelles, que no tingué cap mena de complicació, actua calamitosament. Un minut abans del darrer gol n'anul·la un altre a Araquistain per un fora de joc més que discutible.

Alineacions: — Real Sociedad: Arconada; Gorriti, Gaztelu, Cortabarría, Olazola; Diego, Zamora, López Ufarte (Murillo); Araquistain, Idigoras (Urreisti) y Murazábal. Hércules: Santoro; José Antonio, Giuliano, Rivera (Quique), Comisso; Baena, Saccardi, Juan Carlos; Aracil, Barrios y Carcelén.

SEGONA DIVISIO:

Ensidesa - Corunya 3-2
Huelva - Valladolid 0-0

Table for LOTERIA NACIONAL SORTEO DEL DIA 15 DE MAYO DE 1976. Includes columns for numbers (1-0) and prizes in Pesetas. Summary statistics at the bottom: Terminaciones 9931..100.000, 571..10.000, 851..10.000, 951..10.000.

Autonomia política i règim administratiu especial

La creació d'una comissió per a l'estudi d'un possible règim administratiu especial de Catalunya ha estat una de les novetats més rellevants dels darrers mesos. I el conjunt de comentaris que evidencia la importància real que té l'estructuració política de les nacionalitats i regions diferenciades en el si de l'Estat espanyol per a l'èxit i consolidació de qualsevol plantejament democràtic.

El fet viu de Catalunya no podia ésser oblidat en l'intent d'engegar un procés de reforma política. I la resposta governamental ha estat promoure l'estudi d'un possible règim administratiu especial, que ofereix la descentralització com a solució al problema de l'articulació de la realitat catalana en l'Estat espanyol. Però el que passa és que el tema de l'organització administrativa no és, ni ha estat mai, el cor del problema real de Catalunya. És simplement una part adjectiva d'una qüestió substantiva. El problema de Catalunya queda resumit en la voluntat d'assolir una organització política pròpia, amb unes institucions i unes competències particulars, en el si de l'Estat espanyol conformat de tal manera que reuneixi i tradueixi la diversitat dels homes i comunitats, que estructuri a través del lliure consentiment el pluralisme de la seva base.

La qüestió de Catalunya només pot resoldre's per la via de l'assimilisme i l'eliminació de la diversitat (la desaparició dels trets nacionalitaris no uniformes) o bé per la creació d'un marc polític que accepti el fet diferencial com a pressupòsit. El problema de fons no té res a veure, doncs, amb un enfocament administratiu. És bàsicament un problema polític. I així ha estat entès de forma constant en la història espanyola, tant pels sectors catalanistes, que han considerat que

la identitat catalana no era negociable, encara que si ho fossin les formes d'expressar-la, com pels sectors uniformistes, que han afirmat com a indiscutible la uniformitat de l'Estat.

En aquest punt el que no es posava en dubte era el desig de tenir un Estat comú. És més, es partia d'aquesta afirmació. El que es discutia era la forma com havia d'estructurar-se. El separatisme no ha existit mai com a opció per a Catalunya. Només ha existit en la propaganda dels assimilistes entestats a mantenir un Estat no democràtic.

Però una política uniformista només podia resoldre el problema destruint el fet viu. Han estat el fracàs històric d'aquesta actitud davant l'obstinació de la realitat i el redreçament de l'opinió pública que han forçat la necessitat de dibuixar una variant flexible de l'ordenació de Catalunya dins un Estat encara uniformista i no democràtic.

Perquè el problema de Catalunya no és un problema només dels catalans, no és un problema "especial" de Catalunya, que demani una situació d'excepció o de privilegi. Avui és també un problema del País Basc, de Galícia, del País Valencià, de les Illes, d'Andalusia, de Canàries, de Castella. És un problema que afecta directament tot els espanyols. És un problema general, no especial. I no sols perquè el desenvolupament desigual ha accentuat la consciència de marginació i d'identitat particular, sinó sobretot perquè del que es tracta és de la reestructuració democràtica de l'Estat espanyol. És el problema de la construcció d'una nova forma de convivència en llibertat. Només la democràcia i l'autonomia adaptada a les necessitats i voluntat de cada comunitat poden oferir un marc estable de resolució del problema.

I és en aquest sentit com el projecte de reforma administrativa, tot i constituir una actitud més realista dels sectors uniformistes, no pot resoldre la qüestió, perquè no l'aborda. El que es discuteix no és un estil o forma d'Administració, sinó l'existència o no d'un Estat democràtic, que combini la unitat i la pluralitat, i que sigui el resultat de la llibertat de les determinacions dels subjectes polítics per a forjar en la negociació i el pacte un nou edifici polític. Crec que federar és la millor forma d'unir en llibertat el que és diferent. Però és evident, que perquè es tracta de crear un Estat democràtic, cal una discussió i un acord general sobre la forma d'Estat (federal o basat en les autonomies). Proposar un règim administratiu més lligat a la realitat és només un intent d'adaptar una estructura no democràtica i uniformista, sense alterar-la. Però precisament el problema només és resoluble alterant-la, i creant una democràcia en profunditat.

Per això, en el procés de negociació i pacte de la ruptura democràtica, les llibertats polítiques i l'existència d'òrgans provisionals de govern per a Catalunya són pre-requisits per a fer efectiu el pacte mateix. I per això l'oposició democràtica catalana preconcitza la restauració provisional de les institucions configurades en l'Estatut de 1932 (Generalitat), per tal de fer possible l'expressió particular del consentiment necessari que ha de presidir el període constituent i la consolidació de la democràcia. I és per això, pel que, tot i valorant el canvi d'accent de la nova orientació, cal afirmar que les vies de solució passen per un altre camí, que és precisament el de l'establiment sense reserves d'un Estat democràtic.

ISIDRE MOLAS

Unes consideracions per als que tenen pressa

El moment actual penso que és d'una gran responsabilitat per a tots. Per la mica d'esclatxa oberta, diaris i revistes diuen coses que resulten gruixudes pel fet que s'ha estat prop de quaranta anys sense llegir-les, i com s'ha obert una mica là mà perquè tot el que està declarat il·legal —i els locutors de la ràdio i de la televisió oficials i controlades se'n omplen la boca quan ho diuen— pugui tenir reunions, assemblees i àdhuc fer alguna manifestacioneta en segons quines províncies poc perilloses, hi ha una gran alegria, a cada cantonada hi ha un grup de veïns que traça l'esquema d'un futur partit, les paraules democràcia i socialisme han perdut tot el seu valor perquè tothom se'n diu i queden gastades, i hi ha una gran impaciència perquè molts troben que es va massa a poc a poc, i que s'ha de fer alguna cosa i ben de pressa.

Molt de compte! Els impacients treballen, sense que se'n adonin, per als que són enemics del canvi. Els piquets de vaga, quan no són precisament creats i fomentats pels qui hi guanyaran que hi hagi saragata i de resultes d'ella l'economia se'n ressenti i comenci a anar a passeig, treballen inconscientment per la continuïtat dels qui se'n han d'anar (perquè als llocs on són amb facultats "legals" de fer anar el país com ells vulguin no els va dur cap votació popular).

Es molt corrent això de tenir pressa quan et veus una mica les orelles. Quan va venir la República, les organitzacions obreres que no havien dit ni piu durant la dictadura del general Primo de Rivera —i els socialistes espanyols fins hi havien col·laborat i tot—, perquè tenien la seva por, quan hi hagué llibertat ja no en varen tenir i de seguida citaren a exigir, amb violències i tot, això i allò, al règim democràtic de debò que acabava de néixer. Ja no podien esperar més, i vinga crear-li dificultats i provocar-li conflictes. De fet treballaven per als qui volíem tombar la República, amb gran satisfacció d'aquests. Ja els donaven la feina feta.

Caldria fer veure als impacients d'ara, que mirin de no fer feina de profit per als qui volen que perdurin —tot i disfressades tan poc com es

pugui— les característiques del règim que no li ha permès al poble de dir "aquesta boca és meua", perquè deien que encara no era prou madur i que no havia arribat encara a la majoria d'edat. Algú que arribi a vorejar els quaranta anys i no estigui encara en condicions de fer el que li sembli i d'actuar pel seu compte és evidentment un subnormal. El poble espanyol ha estat doncs considerat fins ara com un subnormal. I a dalt n'hi ha molts que voldrien que se'l continués tenint en aquest concepte: quiet, tranquil, que ja hi ha qui pensa per ell i sap el que li convé i el que no. No el poden arribar a fer tancar en una casa de salut de malalts mentals —diguem-ne, clar i net, a un manicomi (com ho fan a Rússia amb els qui, com que no pensen com el govern, són considerats que no estan bé del cap—, però almenys que deixi tranquils els seus "tutors".

Molt de compte, doncs, amb el que es faci. Catalunya està donant un exemple de serenitat i cal que continuï donant-lo. Molt de compte també amb els agents provocadors, la missió dels quals és naturalment d'infiltrar-se en els moviments de massa, fent veure que són més radicals i violents que ningú més, per dur el desordre al carrer (que és el que volen els que estan contra el canvi perquè això els beneficia).

I quant a la proliferació de tants embrions de grups polítics amb l'afany —molt noble— que el dia de demà siguin partits amb tots els ets i uts, molt de compte també. Mentre la cosa no sigui a terra i conservi les estructures actuals, cal una unitat absoluta, una unió de tots, que la unió fa la força com diu l'adagi, i el que voldrien els qui han de plegar i no volen plegar, és que no ens entenguéssim.

Res d'impacients, el cap clar, unitat, fermesa de principis com a cosa natural, i després de tants anys de pràctica nul·la en l'ordre de la política, igual que en l'ordre social, diguem-ne laboral, compte també amb els "aficionats", amb aquells que només pensen a anar a la seva i amb els qui de l'altra banda hi han estat enviats per infiltrar-s'hi i desguitarar.

JOAQUIM VENTALLO

El trencament democràtic i Europa

Assolir sense més dilació el trencament democràtic, és a dir, la culminació del procés que implica les modificacions institucionals i legals necessàries perquè l'Estat espanyol es converteixi en un efectiu Estat de dret, fonamentat en els pactes de les Nacions Unides, i la Convenció europea sobre Drets Humans, exigeix l'anàlisi i subsegüent actuació sobre una sèrie de factors bàsics de caràcter intern, perquè, en definitiva, l'assoliment de les llibertats personals i col·lectives no serà mai quelcom atorgat, sinó el fruit de la tasca diària del poble i de les organitzacions que els representen.

Amb tot, el marc extern és un altre element que no es pot menysprear. En altres paraules: no és suficient treballar exclusivament en el si del país, ja que al mateix temps cal assolir projeccions internacionals en la línia del trencament, capaces com a mínim, de contrapesar les gestions que actuen en sentit invers a la voluntat democratitzadora.

Si el fraguisme aconsegueix "vendre" a Europa la seva imatge de "centre" —quan en termes reals és el prototipus de la dreta conservadora—, si aconsegueix convèncer, com ha intentat fer a Alemanya, que els "Guerrilleros de Cristo Rey" i el Partit Comunista són dues realitats extremes i equiparables, si Europa acaba acceptant un model de "democràcia espanyola", el canvi democràtic quedarà negativament afectat. D'aquí l'afirmació que Europa és també un terreny on treballar políticament.

En aquest raonament cal introduir encara un segon element de reflexió, que incideix molt directament sobre l'assentament d'una veritable demo-

cràcia i, també —això cal remarcar-ho—, sobre les possibilitats reals de joc del fet nacional català.

Totes les forces polítiques de disciplina catalana estan d'acord a reclamar la institucionalització política de Catalunya amb uns continguts no inferiors als que explicitava l'Estatut del 1932. A més, un gruix substancial d'aquestes forces —liberals, social-demòcrates, democràtics-cristians i socialistes— van més enllà i postulen, al mateix temps, una opció federal per a tot l'Estat. En un altre ordre, el dels Països Catalans, existeix també la voluntat —molt explicitada en els casos del PSAN, Convergència Socialista, Unió Democràtica, Front Nacional —d'assolir, en un futur, lligams especialment estrets.

Mes tot això són objectius polítics. Ja és important haver-los assolit, però els objectius són una part de la qüestió. En manca una altra: el camí, l'estratègia per assolir-los. I això equival a preguntar-se de quina manera el context europeu pot ajudar i no entorpir a:

- el canvi democràtic
- la institucionalització política de Catalunya
- la vinculació entre els Països Catalans.

UNA ESTRATEGIA PER A EUROPA

La resposta a les anteriors qüestions passa per un mateix punt: Catalunya i, en conseqüència, els partits catalans han de tenir una efectiva política europea. Una presència viva i real en la política —amb majúscula— d'Europa. Com assolir aquesta incidència?

Diria que essencialment a través de dos camins complementaris. El primer, base de tota actuació, es fonamenta en l'homologació de la major part dels partits catalans per part de les corresponents famílies polítiques europees. En aquest sentit, cal dir que no és realista afirmar que l'homologació internacional no interessa. Interessa, i molt, entre altres causes perquè difícilment Catalunya podrà tenir joc en un marc continental si les nostres formacions polítiques apareixen com a formes "diferents". Europa ja ha conegut durant molt temps allò del "Espanya es diferente" i no s'ho ha empassat, no caiguem ara els catalans en unes imatges semblants, que conduïrien al mateix resultat.

Aquest és un luxe que el nostre petit país no es pot permetre. En aquest ordre de coses, el terreny per córrer és considerable, pel fet que avui per avui tan sols dos partits catalans, l'Esquerra Democràtica (i liberals) i Unió Democràtica (Democràcia Cristiana) estan plenament reconeguts. Pel que fa referència a la resta, cal apuntar com a molt interessant els intents que en aquest sentit realitza el Reagrupament Socialista i Democràtic amb la Internacional del mateix signe, i els contactes de la Convergència Socialista amb el partit de Mitterrand. En ambdós casos es tracta d'expectatives obertes i gens fàcils, però que és important encoratjar pel que podrien significar si es virtualitzen per al socialisme català. En el cas del PSUC la situació és diferent, ja que les seves vinculacions exteriors es realitzen oficialment a través del PCE. En aquest sentit resulta improbable —i m'agradaria poder es-

menar aquesta afirmació— la voluntat d'exercir una presència directa. Per a la resta de forces, PSAN, Carlins, Esquerra Republicana, Convergència Democràtica, etc., l'homologació és fa difícil per quant no existeix una correspondència aproximativa —si no s'operessin fusions amb organitzacions homologades de fet o en potència— amb forces polítiques d'Europa.

1978: UNA DATA CLAU

Si l'homologació és una primera condició, cal actuar per assegurar el compliment d'una segona i determinant: la participació en els futurs partits a escala europea.

Per al 1978, el parlament europeu serà elegit per primera vegada per sufragi universal i assolirà unes funcions —encara no ben determinades— legislatives de caràcter supranacional. Aquestes supereleccions provocaran forçosament l'aparició de grans partits de signe federal o confederal a escala europea.

En aquest terreny d'iniciatives primerenques, una família política ha donat ja el primer pas: en la reunió celebrada el 21 de febrer a París, la Unió Europea DC ha aprovat d'iniciar el procés cap a la constitució del Partit Popular Europeu basat políticament en un primer document El Manifest Europeu.

Es realment determinant per a Catalunya assolir ja des d'ara un rol específic en aquestes formacions. Plantejar-se les coses d'altra manera seria practicar la política del vol gallinaci.

(Josep Miró i Ardèvol "Oriflama" 162/abril 1972)

BUSTIA

PROPOSTA

Estic d'acord amb el doctor J. Pi-Figueras en tot el que diu del "nostre" Hospital de Sant Pau, i jo també vull salvar-lo. Per això proposo una cosa ben senzilla i molt catalana. Que 10.000 catalans aportin cadascú 50.000 pessetes com a fons financer de l'Hospital. Amb aquesta xifra arribaríem a 500.000.000 pessetes. (o sigui cinc-cents milions de pessetes). Com veu, és molt simple.

PERE ZANUY
(Barcelona)

VERGONYOS

Em pregunto quants estaran d'acord amb mi en pensar que llegir el diari esdevé dia a dia, i cada vegada més, motiu de tristor o de mal humor.

Avui no em vull referir a l'aspecte polític, sinó més aviat a un tema natural. El mal humor del proppassat 1r de maig, me'l va produir (o més ben dit, va contribuir a produir-me'l) la lectura de l'extens article de Josep Gifreu sobre l'intent de creació d'un parc natural a les Gavarres. Em sembla vergonyós que uns quants interessos creats pugim deturar un projecte tan humà i beneficiós per a tothom.

ANTONI ROBERT I GADEA
(Barcelona)

MELIC

Al marge de desconeixer les relacions que hi puguin haver entre els braus i la nostra catalanitat, i de com s'ho ha fet aquest senyor per a saber l'opinió de la majoria dels lectors, estic totalment d'acord amb Ll. B. P., i crec que, la nostra ignorància, l'hauriem d'estendre a la boxa —tant o més bestia que els braus—; i per que no també a l'halterofília, al karate, a l'espeleologia i a l'alçament de pedres o a la pàgina econòmica, a la crítica d'art i als anuncis, que sospito que poc interesses a la majoria. Potser el nostre diari només hauria de tocar temes dels Països Catalans i de futbol, vull dir del Barça, i passar el temps guaitant-nos fit a fit el propi i formós melic...

EMILI ALBA
(Barcelona)

CATALANITAT

Vaig trobar encertadíssim l'article de Manuel Cruells. Sí, homes així ens manquen a Catalunya. Ja és hora que hom sortís, defensant-la, dels confusionismes ideològics a què estem abocats d'ençà de "la apertura".

Madurs com som en política i prudència, tot plegat, crec que ens obliga a no caure altre cop en possibles posicions indignes de traïcions a la "catalanitat". És més, hem de defensar-la, si cal amb les ungles, per damunt les classes socials de totes les ideologies polítiques. Naturalment, és clar, si volem una Catalunya estrictament ben catalana i autònoma!

ROSA DE SANT JORDI
(Barcelona)

ABSENCIES

El nostre diari ens va informar dels pobles on alguns dels seus regidors s'han dirigit a Madrid demanant la democratització dels consistoris municipals.

Ens dol que, en la llista abans esmentada, no hi figurin ni Vic, ni Manlleu, ni Centelles, poblacions on el proppassat abril, centenars de veïns, amb la seva firma, varem demanar la dimissió dels actuals consistoris, per donar pas a uns Ajuntaments democràtics.

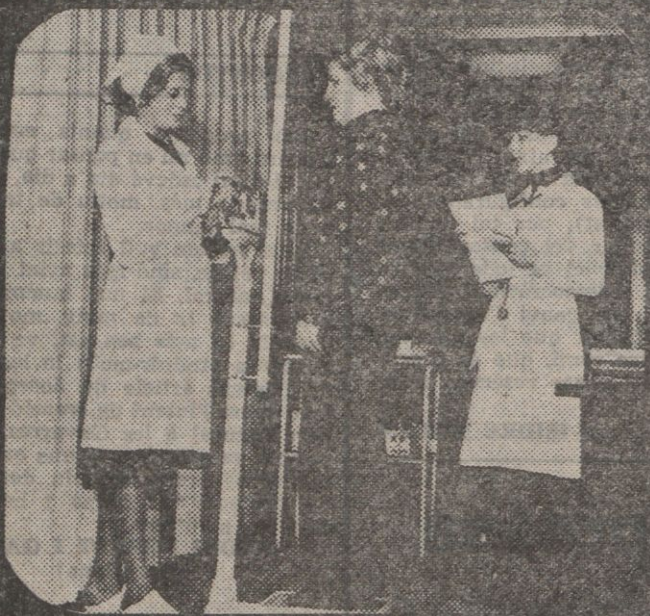
JACINT MIRAMBELL
(Centelles, Osona)

Per ésser publicades, les cartes ens han d'arribar amb totes les dades del seu autor, i han de ser breus. Si la seva extensió és excessiva, podran ésser reduïdes per la Redacció.

MEDICAL OBESITY CLINIC

CLINICA MEDICA CIENTIFICA QUE

FA APRIMAR PERMANENTMENT

Fem un tractament integral de la obesitat, controlant la seva salut amb un examen bioquímico-clínic durant el temps que estigui sota el tractament, oferint-li un control mèdic-clínic total del seu problema individual.

La Direcció Facultativa

PER PRIMERA VEGADA
PODRA ACONSEGUIR
UNA PERDUA
COMPLERTA.

Sense exercici, sense aparells gimnàstic sense màquines, sense saunes, sense massatges, sense dietes dràstiques, sense cremes ni pastilles ni substàncies tòxiques, sense efectes secundaris sense flaccidesa.

Solament un tractament amb serioses bases científiques pot assolir un aprimament d'efectes permanents en poques setmanes a persones de qualsevol edat, sexe o condició física.

CS 414-C 447-C 473-C 503

Solament un tractament científicament desenvolupat i totalment controlat per la nostra direcció facultativa, li pot oferir una perdua complerta de l'excés de pes i centímetres sense contraindicacions així com una permanent solució del seu problema.

MEDICAL OBESITY CLINIC

No es cap gimnàs, ni cap saló de beutat, sino un centre mèdic especialitzat en combatre i suprimir l'excés de pes i centímetres.

La durada del tractament és adaptable al seu temps disponible

PREUS ESPECIALS D'ESTIU

Truqui'ns per a una visita de franc i sense compromís

MEDICAL OBESITY CLINIC

BARCELONA-Diputació, 238-244-2.º-3.º (entre Rbla. de Catalunya i Balmes) Tels. 318 55 49 - 318 58 49 - 318 58 76 - 318 59 77

MADRID Capità Haya, 60 modern (78 antic) entresol. Tel. 279 08 07 (8 línies)

Clinica oberta sense cap interrupció des del dilluns fins al dissabte de 8 del matí fins a les 9 de la nit.

COS FACULTATIU BARCELONA:
Sr. Dr. Joaquim Franquesa Baguena
Sra. Dra. Genoveva Luna Buñuel

ANALISIS CLINICS:
Sr. Dr. D.M. Corominas Balletbo

COS FACULTATIU MADRID:
Sr. Dr. Josep Madrid Arrau
Sr. Dr. Carles Muñoz Ruiz
Sra. Dra. M.ª Mercè Pliego Dones
ANALISIS CLINICS
CHECOMP

FEDERACIÓ DE VEÏNS

Revocament de Viola i renúncia del Consistori

Adreçaran al Rei la petició signada per veïns de tots els barris

Divendres al vespre, en el curs d'una Assemblea ordinària, la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona va aprovar per trenta-nou vots a favor, dos en contra i tres absències un important document que serà dirigit —signat per veïns de Barcelona— al Rei, que demana alhora el revocament de l'alcalde de Barcelona i la renúncia del càrrec de tots els altres membres del Consistori, junt amb l'amnistia, les llibertats polítiques i sindicals, i l'Estatut d'Autonomia.

Transcrivim la part més substancial de la carta:

"Senyor:

Els sotasignants, ciutadans de Barcelona, ens acollim al dret de petició per demanar-vos que, fent ús de les prerrogatives reials, i, en la vostra condició de Cap de l'Estat Espanyol revoqueu el nomenament de l'actual alcalde de la ciutat, Sr. Joaquim Viola i Sauret, i que demaneu, alhora, la dimissió de tots els altres membres del Consistori; per llur manca de representativitat i per llur actuació en l'administració del Mu-

nicipi de Barcelona, la qual ha estat tan sovint empresa contrariant els desigs de la majoria dels habitants de la ciutat, i, essent causa de greus perjudicis per a ells, com ho palesen a bastament els exemples de l'afer de la llengua catalana, la proposta municipal en relació amb el Pla Comarcal.

ADHESIONS

La carta, que va ser llegida per Miquel Esquirol, fou defensada per un prolongat aplaudiment de l'Assemblea, i les votacions posteriors, secretes, la confirmaren quasi per unanimitat. El segon aplaudiment del vespre fou dirigit al nostre company, Josep Maria Huertas i Claveria, que assistia per primera vegada a una assemblea de la Federació després del seu alliberament.

La Federació confia aplegar cent mil signatures —"cal que hi hagi cues de veïns davant els locals de les Associacions per signar el document"— abans de lliurar la carta al Rei. A l'escript s'hi han adherit la "Jove Cambra de Barcelona" i "Amics de la ciutat".

ELS ALTRES PUNTS DE L'ORDRE DEL DIA

L'Assemblea, celebrada en el local

M. F.

ACTIVITAT POLITICA

Consell i Assemblea negocien amb la dreta

Tot fa pensar que hi ha un altre veto del Consell en portes, però aquest cop per a la dreta. Santiago Udina Martorell, cap de la Unió Catalana, delegació de l'UDE de Silva Muñoz, ha iniciat converses amb el Consell de Forces Polítiques de Catalunya, el mateix temps que dos altres grups polítics de dretes: Club Catalònia i Centre Català.

La diferència rau en el fet que mentre aquests dos últims grups són d'estricta obediència catalana, requisi indispensable per a entrar al Consell, la Unió Catalana és una associació clarament sucursalista, i a col·lida a l'estatut d'associacions polítiques del Moviment. Cas que Udina demanés formalment l'ingrés, tot fa pensar en un segon veto. El primer va ser al PTE. La discussió de l'ingrés del Catalònia i Centre Català, en canvi, es planteja en uns altres termes.

D'altra banda, i malgrat que ho desmenteixen, sembla que Centre Català ha mantingut converses també amb l'Assemblea de Catalunya i que sectors amplis d'aquest organisme veurien amb bon ulls l'ingrés dels grups de la dreta liberal catalana, en tant que suposaria un nou potencialment unitari.

No és tan clar, en canvi, que Centre Català hi vulgui ingressar, a causa de certs recels a parlamentar amb els grups més esquerrans de l'Assemblea. Com se sap, entre els homes més coneguts de Centre Català hi ha Carles Ferrer Salat —Banc d'Europa, Laboratoris Ferrer, Investing, Cercle d'Economia—. Joan Mas Canri —Banc d'Europa, Cercle d'Economia—. Jordi Planasdemunt —secretari de la Borsa de Barcelona—. Carles Güell de Sentmenat, Antoni Masferré, Daniel Pagès.

Per altres informacions relatives al Centre Català, se sap que aquest grup polític ha "alliberat" quatre dels seus membres perquè es dediquin exclusivament a la promoció del grup. Aquest seria el cas de Joaquim Molins, casat amb una germana de López Rodó, i Josep Maria Torres Romeu, fins ara director general de la societat financera Investig.

COBLA MONTSERRAT

REPRESENTANT

JOAN LLOBELL I FONT

Telèfon: 318 67 63

ENTRETOC

No és un caprici

A l'hotel Orient és la segona vegada que ciutadans de Barcelona demanen la dimissió de l'alcalde Viola. Aquest cop la petició de la Federació d'Associacions de Veïns compta, però, amb dues novetats: fan extensible la renovació a tots els regidors de l'actual Ajuntament, cosa amb què es posa al ritme d'allò que va demanar l'Assemblea de Catalunya; i la carta recollirà les firmes dels barcelonins, cosa que li dona una dimensió popular ampla. I la carta té com a destinatari el rei, i així la petició passa a sol·licitud.

El dia que per primera vegada, a les sales de l'Orient, va demanar-se la revocació de l'alcalde, van generar un petit aldarull, els comensals —era un àpat d'homenatge a Serratosa— col·locats estratègicament i que després hem vist que eren en els plens municipals, instal·lats a la tribuna del públic per poder "copar" els pocs llocs disponibles del poble. Després, la Federació ha demanat la dimissió altres vegades, i ara engega aquesta recollida de signatures que pot aportar el consensus de moltes persones a una repetida petició.

Però l'alcalde i tot el consistori continuen al seu lloc. I porten a terme una política municipal que no satisfà la ciutat. Només cal tenir en compte els últims episodis: guarderies, afer dels funcionaris i pla comarcal, que per fer sentir la veu, els veïns han hagut d'or-

ganitzar actes al carrer i trencar llat. A Gràcia van ser molt sigels els canals habituals de la normativa dels crims durant la manifestació per protestar contra la planificació del Pla Comarcal, i a Santis hi ha encara cartells als balcons. Però l'alcalde i tot el consistori continuen al seu lloc.

La història, d'ací a un temps, registrarà com un dels felts ciutadans més còmprensors l'actual situació: en menys d'un any d'estada al càrrec d'alcalde, Viola ha estat qui més cops i més públicament —per places, per carrers, amb eslògans i amb paraules més acadèmiques— s'ha sentit demanar que renunciï el càrrec. I s'ha demanat que pugui ser el poble barceloní qui elegixi el seu alcalde. Ara, en la carta de la Federació d'Associacions de Veïns s'afegeix que per cobrir el govern de la ciutat fins a les properes eleccions municipals, es constitueixi una Comissió Gestora que es faci càrrec de la interinitat en la Casa de la Ciutat. Quan d'altres vegades s'havia dit això, ens han explicat, l'alcalde Viola es posa nerviós i de mal humor. Però això és precisament el que sembla que vol el poble barceloní. Demanar tants cops i des de tants llocs la mateixa renúncia del càrrec, indica alguna cosa. No és pas —i en som plenament convençuts— un caprici.

A. R. B.

«EDIFICI 2 T»

TRAVESSERA DE LES CORTS, 369
A 50 M. AVDA. SARRIA

PISOS DE DOS, TRES I QUATRE DORMITORES
DOBLES AMB SUPERFÍCIES DE
100 M2, 135 M2 I 154 M2

Garatge propi. Jardí privat de 300 M2. Estem fent-los

Informe-vos

CONSTRUCCIONS JOAN LLUIS, S.A.

RDA. GRAL MITRE, 126. ATIC
TELEFON 211-53-56

MON DEL TREBALL

Continuarà la vaga a Cemoto

No es reconeix la representativitat del jurat

Abans-d'ahir els treballadors de Cemoto, empresa que fabrica les motos Bultaco, van fer assemblea a la casa sindical de Barcelona. De quarts de deu del matí a les cinc de la tarda, esperaven els resultats de les negociacions del conveni.

Aquestes negociacions eren més tenses perquè la direcció de MOYSU, filial de Cemoto, havia concedit als seus treballadors la totalitat de les reivindicacions. En canvi, Cemoto es va mantenir en la decisió d'acomiadament de sis obrers i sanció màxima a sis més. Oferí tres mil pessetes d'augment, en comptes de les cinc mil que s'havien augmentat als de MOYSU.

El 85 % dels obrers reunits en assemblea votaren la continuació de la vaga, davant d'aquesta actitud de l'empresa. El delegat de Sindicats, que feia de mitjancer, criticà l'empresa per la ridícula de les seves ofertes. En canvi, aquesta negà tota representativitat al jurat, segons informacions recollides en medis laborals.

COMUNICAT DELS TREBALLADORS D'HOTELERIA

Els treballadors d'hoteleria i turisme ens han enviat una nota per fer constar llur indignació. Com que no s'ha arribat a una entesa en les deliberacions del conveni provincial del ram, convoquen tots els treballadors a una assemblea. Se celebrarà el proper dia 24 a la planta baixa de la casa sindical barcelonina. També hi haurà els empleats d'agències de viatge, que es troben en conflicte per les limitacions que el govern ha imposat a llur conveni.

CONTRA ELS EMPRESARIS DE SANITAT

La junta directiva del Col·legi de Metges barceloní ha manifestat la seva sorpresa per la nota dels empresaris de sanitat sobre els con-

fliktos laborals. Consideren "intolerable que, per tal de defensar uns interessos empresarials, manipulin temes que afecten la salut". També afirmen que la nota dels empresaris contenia "afirmacions calumnioses per als treballadors i tècnics de la sanitat".

TELEFONICA: LA UTT CONTRA LES SANCIONS

La Permanent de la UTT del sindicat provincial de transports i comunicacions celebrà una assemblea abans-d'ahir. Va tractar dels recents acomiadaments i sancions de la Telefònica. Finalment es van prendre els següents acords:

1. Rebutjar i reprovar l'actitud sancionadora de l'empresa.
2. Manifestar un total suport als sancionats, especialment als qui tenen càrrec sindical.
3. Dimitir si s'arriben a executar les sancions anunciades.
4. Enviar un escrit al president del Consell d'administració de l'empresa per demanar l'anul·lació de les sancions.
5. Traslladar el problema al Consell provincial de treballadors.
6. Fer una assemblea de càrrecs sindicals el 2 de juny a les 10 del matí.
7. Celebrar una junta general del sindicat del ram.
8. Fer una crida als treballadors d'aquest sindicat perquè romanguin quinze minuts en silenci dimecres que ve al migdia, sense pertorbar la marxa de la producció.

INGRA: ENTESA SOBRE ELS ACOMIADATS

S'ha signat un pacte entre els treballadors i l'empresa Ingra. Aquest acord estableix que Ingra readmetrà escalonadament trenta dels obrers acomiadats. A més, es crearà una nova empresa, en forma de societat anònima, que absorirà els altres trenta-un.

BARRERES • CONTROLS • SENYALITZACIÓ
• DETECTORS PER A VEHICLES.

PER A GARAGES APARCAMENTS I INDUSTRIES

SISTEMA TOTAL ANTIFRAU

NECKAR® SYSTEMS

INSTAL·LACIÓ I SERVEI POST-VENDA
INMEDIAT A TOTA ESPANYA

freymar s.a.

WITARDO, 74 - TEL. 321 89 88
BARCELONA-14

PAIRALS, S. A.

Li ven la seva segona llar

Masies típiques catalanes, cases de poble, Finques

4 habitacions, gran saló, dos banys, dos lavabos, luxosament moblada, magnífica vista a Montserrat i Tibidabo, jardins al voltant, molta aigua, llum, força i 7 Has. de terreny.

IGUALADA: Prov. Barcelona, a 3 Kms, magnífica masia catalana del 1700; 8 habitacions, 2 cellers, gran saló, aigua, llum, 10.000 m2. terrenys al voltant de la masia.

SANT LLORENC DEL MORUNYS: Prov. Lleida, a 4 Kms., prop de Berga, finca de 5 Has. amb 2 cases de pagès, molt bona vista. 800.000 pessetes.

TALLADELL: Prov. Lleida, a 2 Kms. Tàrrega, casa de poble, aigua, llum, 150.000 pessetes.

MARENYA: Prov. Girona, prop de L'Escala, casa de poble, aigua, llum i pati. 600.000 pessetes.

SANT SADURNI: Prov. Girona, prop de La Bisbal, dues cases de poble juntes, bona vista, aigua, llum, amb pati. 1.700.000 pessetes.

PALAFRUGELL: Prov. Girona, casa de poble gran, aigua, llum, amb pati.

VILERT: Prov. Girona, a 15 Kms. Banyoles, masia catalana, 2 vessanes terreny, aigua, llum, bona vista.

TORT: Prov. Girona, prop de Verges, casa de poble, aigua, llum i pati, portes i finestres de pedra. 700.000 pessetes.

IGUALADA: Prov. Barcelona, a 5 Km., excepcional torre de luxe.

PAIRALSS.A. Freixa, 51. Tel. 211 97 00-04

Sis jesuïtes, expulsats del Paraguai

El pare Arrupe n'ha protestat suara als bisbes

Durant les darreres setmanes d'abril i primers de maig d'enguany han estat expulsats del Paraguai sis jesuïtes oriunds dels Països Catalans.

Són els pares Josep Miquel Munárriz —del País Valencià—, Josep Oriol Gelpí —de Barcelona—, Bartomeu Melià —de Porreres, Mallorca—, Lluís Farré —de Balaguer—, Bartomeu Vanrell —de Sineu, Mallorca— i Miquel Sanmartí —d'Alcanar. Aquest darrer, acusat de ser el principal instigador de la "guerrilla" i de la subversió, d'ençà de 1974 no s'ha mogut de Barcelona. Però oficialment n'ha estat expulsat suara.

PROTESTA DEL PARE ARRUPE

El Pare Arrupe, superior general dels jesuïtes, va escriure el dia 9 del mes que som una carta de protesta per les expulsions. Es va adreçar als bisbes del Paraguai dient que els càrrecs del Govern contra aquests jesuïtes són "vagues, anònims i insubstancials". La seva preocupació és per la violació dels Drets Humans que aquest fet representa. No se'ls ha permès defensar-se, ni que els seus superiors fessin res en favor d'ells. Han estat sancionats sumàriament a abandonar el país, on feia

molts anys que treballaven com a capellans i educadors.

VINCULATS A LA CONFERENCIA EPISCOPAL

Els jesuïtes expulsats havien sortit de la Península abans d'acabar els estudis. Foren ordenats sacerdots a l'Amèrica llatina. Actualment eren professors al col·legi de Crist Rei, d'Asunción, excepte el P. Sanmartí, que fa dos anys n'havia tornat. Els altres cinc també eren membres del Centro de Investigación y Acción Social del Paraguay, del qual anteriorment ja n'havien expulsat tres membres. Ara ha romàs pràcticament buit. Quasi tots els jesuïtes expulsats tenien càrrecs vinculats a la Conferència episcopal paraguaiana. El P. Munárriz, per exemple, n'era el secretari general.

El govern paraguaià del general Stroessner, per mitjà del Ministeri d'Educació, decidí el mes de febrer proppassat l'expulsió de més de la quarta part dels professors del col·legi de Crist Rei. Al mateix temps el govern va fer córrer que el col·legi era dirigit per professors "extremistes" i que tenia activitats subversives. Els bisbes del país van manifestar llur "dolor, sorpresa i alarma" per aquests fets en un comunicat del 23 de febrer.

J. SUBIRA

L'ardu caminar del catalanisme catòlic

Coll i Alentorn presentarà dilluns "La UDC i el seu temps", d'Hilari Raguer

Miquel Coll i Alentorn presentarà demà dilluns el llibre "La Unió Democràtica de Catalunya i el seu temps", cinc-cents pàgines atapeïdes d'informació sobre el naixement i les primeres singladures d'uns catòlics catalans migpartits entre l'integrisme de l'Església espanyola i l'anticlericalisme republicà.

El llibre ha estat escrit per Hilari Raguer i Sunyer, monjo a Montserrat, i Coll i Alentorn en fa la presentació com a historiadors i protagonistes dels fets que s'hi recullen. L'autor l'esmenta de bell antuvi en plantejar-se el problema cabdal de l'actitud de l'Església espanyola davant de la segona República. "Coll i Alentorn és un dels qui discerneixen les responsabilitats de banda i banda", diu Raguer, que ha consultat una entrevista de Victor Manuel Arbeloa, encara no publicada.

Coll i Alentorn ens ha explicat aquesta qüestió bàsica per a entendre perquè va néixer la UDC:

—L'entrevista de Victor Manuel Arbeloa es referia a Espanya, i no a Catalunya. No vull dir amb això que l'Església catalana fos millor que la de la resta d'Espanya. El bisbe Irurita, posem per cas, era un individu incapaç d'entendre allò que s'esdevenia a Barcelona. Era un home d'infima categoria, i la responsabilitat dels seus errors hem d'atribuir-la als qui van enviar-lo aquí. A l'extrem oposat caldria situar la figura del cardenal Vidal i Barraquer, prou coneguda. I val a dir que sota Primo de Rivera l'actitud del clergat català fou modèlica, fins al punt que el govern va anar a Badajoz a buscar un clergue que el representés a Catalunya: un anomenat Montagnú (malgrat el nom català!).

—El grup de "El Debate"?

—Herrera Oria no era pas dels pitjors en aquell temps. Massa paternalista i no gens democràtic, però; creia que tot podia arreglar-se des de

dalt. L'actitud d'Herrera Oria corresponia de fet a mitjans del segle passat i continua ara amb Silva Muñoz i, en determinats aspectes, amb el grup "Tàcito".

L'ARTICLE 26 I EL FRONT POPULAR

Coll i Alentorn no fou tanmateix membre del grup fundador de la Unió Democràtica. Va entrar-hi arran d'una escissió d'Acció Catalana en votar Nicolau d'Oliver l'article vint-i-sis de la constitució republicana, que discriminava les congregacions religioses que obeïen Roma. Es d'aquesta escissió que va arrencar veritablement la Unió Democràtica.

—Tothom que va anar a Unió Democràtica va fer-ho per qüestió de consciència; no sempre, però, per motius religiosos. Jo vaig separar-me d'Acció Catalana quan d'Oliver va votar l'article vint-i-sis, però a Unió Democràtica vaig trobar-hi els escindits del tradicionalisme que reivindicaven una actitud nacionalista. Es a dir: Unió Democràtica era catòlica i nacionalista si ens gulem per la provenença dels seus membres, malgrat que també va anar-hi gent de la Lliga i independents.

—Les eleccions del 36 assenyalen, pel que sembla, una fita important en l'evolució del partit. Raguer al seu llibre, insinua que va haver-hi llavors una desunió entre catòlics...

—Hi havia dos blocs imposats per la legislació electoral. Això era una cosa terrible i nosaltres defensàvem la proporcionalitat que hauria permès als electors de votar segons llurs consciències. L'apassionament era terrible i vèiem venir la guerra civil. No predicàvem, però, l'abstenció: "votau", deïem, sense prendre partit a favor de ningú nominalment. Doncs bé, va passar el següent: van guanyar les esquerres però l'electorat va donar els vots a Nicolau d'Oliver i Claudi Ametlla, els més moderats dels qui es presentaven. Tots dos foren els qui van tenir més vots a tota la República. Nosaltres demanàvem "serenitat" i, en efecte, el poble votava els qui semblaven ésser més serens...

VAIG RETIRAR-ME DE LA POLITICA

—Tanmateix, vostè va retirar-se de la política després d'aquelles elec-

cions. Raguer explica, en el llibre, que aquesta retirada fou originada per un "surmenage". És veritat? O bé veia venir la guerra civil?

—Estava esgotat. També és cert que estava per endavaant convençut de que passaria. Però la meua presència activa a Unió Democràtica no era pas indispensable: a d'altres vam descobrir, molt abans que Krushev, el cuit de la personalitat; per això teníem un comitè de govern i no un president. Durant la guerra vaig tornar a la política, quan Carrasco i Formiguera fou executat i els altres dirigents eren a l'exili. I després de la guerra vaig continuar...

LA UDC, ARA

—La UDC d'ara és semblant a la d'abans?

—No tan sols semblant, és la mateixa! Es una continuació fidelíssima de l'esperit d'aquells temps, amb els afegiments necessaris per a adaptar-la a les noves realitats: europeisme, planificació, estètera. Els actuals dirigents d'UDC van formar-se amb nosaltres i, al contrari del que s'esdevé en altres partits, els vells hem cedit el pas als joves quan ha arribat llur moment. La generació del 45, que és la que ara porta el partit, també va preparar la successió. A Unió Democràtica no hi ha ningú que sigui insubstituïble; em sembla que ja ho he dit.

A. ARTIS

BREU

ARTEXPO-76. — La més variada gamma d'art plàstica estarà present a la primera mostra d'art d'avantguarda, que amb el títol d'Artexpo-76 se celebrarà al recinte ferial de Montjuïc del 6 al 14 del proper mes de novembre. Hi col·laboren quasi totes les galeries d'art d'Espanya, representants de les quals figuren en que presideix Lluís González-Robles, el comitè organitzador del certamen, comissari d'Exposicions de l'Institut de Cultura Hispànica. Paral·lelament a la mostra hom pretén organitzar una exposició sobre l'evolució de l'art espanyol des del 1939 fins avui.

CARTELLS. — El passat dia 11 va ser inaugurat a la Fundació Joan Miró el concurs-Exposició de Cartells, Premi Joan Prats d'Art Gràfic, en que participen vint-i-quatre grafistes. L'exposició estarà oberta al vestíbul de la Fundació fins el dia 20 de maig. Demà, dia 17, a les 8 del vespre, es reunirà el Jurat per a escollir el cartell que aquest any serà editat amb motiu del XV Premi Internacional de Dibuix Joan Miró. Composen el jurat A. Cirici, Amèlia Riera, Joan Pedragosa, Joaquim Nolla i Josep M. Mir i Borrut.

FLEQUES DE TORN

LLOC D'EMPLAÇAMENT:

- Sant Medí, 28
Carnet. Ntra. Sra. del Port, 126
Entença, 151
Balma, 156
Pintor Pahissa, 15
Pere IV, 72
Espronceda, 387
Passeig de Sant Joan, 3
Ramón y Cajal, 120
Lincoln, 17
Valldonzella, 39
Vilapiscina, 70
Carretera Carmel, 14
Mansó, 40
Jocs Florals, 96
Villarreal, 95
Aragó, 323
Camp Arriaza, 70-72
Sant Pau, 49
Amargós, 18
Balboa, 12
Avda. St. Antoni M.ª Claret, 34
Ramon Macaya, 28

Pregó de l'aniversari de l'Institut de Sant Isidre

El publicista català Octavi Saltor i Soler va pronunciar al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona el pregó commemoratiu del CXXXV aniversari de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre. El conferenciant va assenyalar, entre altres coses, que la missió de l'Institut s'ha de centrar "no tan sols en l'execució dels seus fins funcionals, sinó ta-

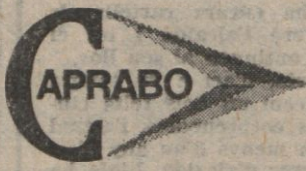
bé en la contemplació present de la problemàtica equilibradora de l'economia agrària, en la modernització i intensificació de l'aprofitament agrícola i en la defensa solidària i eficient dels qui amb ells defensen i mantenen la riquesa essencial i comunitària de la societat".

Va tancar l'acte, al qual assistí força gent, l'alcalde Viola.

J. SUBIRA

GUANYARA + COMPRA, AMB — DINERS

SUPERMERCATS CAPRABO, S.A.

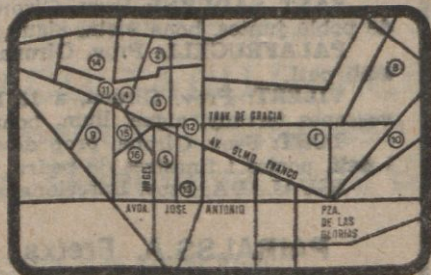

li brinden, d'entre les seves nombroses ofertes, les següents:

Del 16 al 31 de maig 1976

Table with 3 columns: Product name, Quantity, Price in Ptes.

MOLT APROP DE VTÈ.

- 9 - AVDA. S. ANTONIO M.ª CLARET, 316
3 - CALLE MANDRI, 11 y 13
3 - CALLE CALAF, 25
4 - CALLE C. BEETHOVEN, 16
5 - CALLE ARIBAU, 175
6 - AUTOPISTA DE CASTELLDEFELS KM. 15,700
7 - LOS ARCO S-N COMARRUGA
8 - PASSEJ PÀSRA Y PUIG, 196-206

- 9 - CALLE POBLA DE LILLET, 4 i 10
10 - CALLE HONDURAS, 72
11 - CALLE BANQUER, 14-16-18
12 - TRAVESERA DE GRACIA, 12
13 - AVDA. JOSE ANTONIO, 538
14 - EDIF. PEDRALBES, P.ª M. GIRONA, 9
15 - CALLE EQUADOR, 22-24
16 - INFANTA CARLOTA, 114

CONVENCIONS

Celebri les seves Reunions de Negoci al

EUROPE GRAN HOTEL

COMARRUGA

(Tarragona)

a 40 minuts de Barcelona.

Tocant al mar.

Piscina - Tennis - Boite.

Informació: Tel. (977) 66 18 50.

XALETS

Amb 80.000 pams2 de terreny amb moltíssims pins Fantàstiques panoràmiques, aigua i llum

Prop de Montserrat per 790.000 pessetes

Des de 75.000 ptes. ENTRADA

i 11 ANYS DE FACILITATS

ENTREGA IMMEDIATA

Informes tel. 246-37-39 (de 4.30 a 8.30)

BADALONA

Jornades de cultura catalana

Han sortit al carrer els cartells que anuncien el Congrés de Cultura Catalana a Badalona, amb una sèrie d'actes inclosos dins les Jornades de Cultura Catalana. S'inicien amb la representació teatral del Zoo o l'assassi filantrop pel grup "S'estira i s'arrosa". A aquesta representació segueix una conferència amb el títol "Humor i ruptura", a càrrec d'Alvarez Solís. Una taula rodona sobre l'Estatut del 32, amb Agustí de Semir, Pere Portabella i Josep Benet, i uns curtsmetratges catalans, La Rage, Cantants 72 i Poetes Catalans, s'anuncien junt amb recitals de Francesc Pi de la Serra, la Coral Càrmina, i un muntatge poètico-musical a cura de Celdoni Fonoll. Els actes acaben el dia 30 de maig amb una Festa Popular a Can Solei, avui pare municipal.

MARIA TERESA RIBO

GIRONA

Catorze obres al Premi Bertrana

Amb aquest, vuit anys de valuosa aportació a la literatura catalana

Catorze novel·les participen enguany al premi de novella catalana Prudenci Bertrana que serà atorgat el dos de juliol vinent i que és dotat amb dues-centes mil pessetes recollides per subscripció popular entre diverses entitats i particulars de Girona tal com s'ha anat fent des de l'any de la fundació.

Les obres presentades són: "L'udol del grisú al caire de les clavegueres" de Joaquim Monzó de Barcelona, "El lector Suca" de Carles Reig de Leeds (Anglaterra), "Les hores heroïques" de Joan Baptista

Xurriquera de Barcelona, "A frec del meu nom" d'en Xavier Romeu de Tarragona, "No hi ha lloc per a l'esperança" de Pau Faner de Ciutadella, "Retorn a la masia" d'Agustí Farrion de Vic, "Marlot" de Guillem Cabré de Ciutat de Mallorca, "El senyor Bimbell i els altres" de Francesc Carafi de Sant Sadurni d'Anoia, "Itaca" de Núria Albó de la Garriga, "Focs Follets del clar de lluna" de Gabriel Mas d'Andratx, "Crit de la Terra" de Josep Maria Canals de Sabadell, "Troba qui t'ha volgut quan t'oferies" de Lluís Utrilla de Barcelona, "De pell endins" de Joaquim Soler de Barcelona i "Gira-sol" de Maria del Carme Ribé de Barcelona.

de la crítica i el Premi de la Crítica de Serra d'Or.

EL JURAT

El jurat, que ha sofert nombrosos relleus al llarg d'aquest temps, ha mantingut, però l'equilibri del primer any, format per: Maurici Serrahima, Modest Prats, Aurora Bertrana, Joaquim Molas, Joan Teixidor, Fèlix Caselles i Josep Maria Solà. Només els dos primers es mantenen en l'actual, format a més per Josep Maria Castellet, Josep Nadal, Jordi Castellanos, Jordi Sarsanedas i Salvador Sunyer. També n'han estat membres Avel·lí Artís i Osvald Cardona.

Com hem dit tots aquests canvis no han modificat l'equilibri inicial i només el d'Aurora Bertrana que va presidir durant els primers quatre anys va ser un niu de conflicte ja que segons sembla no va estar d'acord amb la concessió del premi a Terenci Moix.

UNA FESTA POPULAR

Un dels trets essencials del Bertrana, inherent al seu propi caràcter d'afirmació de la nostra personalitat, ha estat la recerca d'una festa verdaderament popular que, lluny de les etiquetes constituïdes la important aportació a l'activitat cultural de Girona. Des del primer any, amb un sopar en un teatre a preus assequibles, fins a la festa de l'any passat, que va allargar-se tot una setmana amb diversos actes culturals i que va culminar en un festival a l'església i als claustres de Sant Domènec, el premi ha anat seguint un itinerari per tota la ciutat que en algunes ocasions ha estat realment a prop d'aconseguir aquest caràcter popular.

enguany sembla que es pretén de donar-li el mateix caràcter, però l'indret serà canviat una vegada més i caldrà posar-se a taula per sopar encara que sigui a preus assequibles i en un lloc no comercial. De totes maneres nosaltres vatriem per repetir l'experiència de l'any passat, celebrant el premi amb diversos actes i cloent-los amb una gran festa on allò verdaderament important fos la nostra cultura reconquerint, a més, per unes hores uns claustres que estan massa oblidats.

El camí obert, amb les seves possibles errades, era realment el camí d'una festa popular.

RAFAEL NADAL

VUIT ANYS D'HISTORIA

El premi Prudenci Bertrana va néixer ara fa vuit anys com a reacció espontània al premi "Immortal Ciudad de Gerona" de novella castellana patrocinat per l'ajuntament seguint la seva tònica habitual d'allunyament de la nostra cultura. Des de l'any 1968 el Bertrana ha continuat amb un important arrelament popular, mentre que la qualitat de les obres presentades en consolidaven la importància literària. Els autors i les obres guanyadores d'aquests vuit anys són un exponent prou clar de la incidència del premi en la literatura catalana dels darrers anys: Manuel de Pedrolo amb "Estat d'Excepció", llibre que no fou autoritzat fins l'any passat amb el títol d'"Acte de violència"; 1969, Avel·lí Artís Gener amb "prohibida l'evasió"; 1970, Vicenç Riera Llorca amb en "Permis de l'enterrament"; al 1971 Terenci Moix amb "La increada consciència de la raça"; el 1972, Oriol Pi de Cabanyes amb "Ofèriu flors al rebels que fracassaren"; 1973, Biel Mesquida amb "L'Adolescent de Sal" que també va tenir problemes de censura i no va poder sortir fins al 75; el 1974, desert i el 1975, el premi més contestat, a Baltasar Porcel, just poc després de l'afer Destino, amb "Cavalls cap a la fosca".

D'altres obres presentades, a part de les guanyadores, han estat publicades enriquint el panorama de la nostra literatura: "cinquanta-dues hores a través de la pell" de Robert Saladrigas, "Va ploure tot el dia" de Teresa Pàmies, "3.95 sessió contínua" de Jaume Fuster, i títols de Folch i Camarasa, Joaquim Carbó, Maria del Carme Ribé, Avel·lí Artís i d'altres. Algunes de les obres guanyadores han rebut, a més, el premi

de Teral Manresa, al cinema del barri La Butjosa.

VILANOVA I LA GELTRU. — 22.30: Representació de *La pau retorna a Atenes* pel grup de teatre del Casal, al centre Catòlic.

DEMA

BARCELONA. — 10: A l'església del Pi, funerals per als associats de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre morts durant l'any.

19.30: Xavier Crespan i Josep M. Cisqueïlla parlaran sobre Enginyeria, al local de La Caixa, Ronda Sant Antoni, 3.

19.30: Antoni Sala-Cornadó parlarà, al Club d'Amics de la Futurologia, Granvia, 608, sobre "El nostre socialisme".

19.30: Joan Muntaner Tànganelli i Joaquim Giralt Silló parlaran sobre "L'actuació de l'assegurador davant de l'accident", a l'Escola Oficial de Nàutica, plaça del Palau.

19.30: Inauguració de l'Exposició d'Antiga Documentació Mercantil, a l'Institut Municipal d'Història, carrer de Santa Llúcia, 1.

20: Umberto Eco parlarà a l'Institut Italià de Cultura sobre "Transformació de les institucions culturals".

20: Sessió sobre la Llei de Relacions Laborals, al Col·legi d'Advocats.

20: Josep M. Solé i Sabaté parlarà, al Casal Montserrat, sobre "Inicis de la industrialització (1800-1840)".

22.30: El doctor Josep Armengol de Llano parlarà, al Col·legi de Metges, sobre "Alguns casos de diagnòstic difícil".

SABADELL. — 16.15: Conferència de Joan Subiràs sobre "Els països de l'Est", a l'auditori de la Caixa d'Estalvis.

VILAFRANCA DEL PENEDES. — 22.15: Conferència de Manuel Pagès del PSUC sobre "Per una democràcia política i social", a la sala del Museu.

AGENDA

BARCELONA. — 10.30: Actes de la Junta Anual de Valldonzella: missa al monestir cistercenc de Santa Maria de Valldonzella i acte acadèmic amb una conferència de Josep M. Madurell i Marimon sobre la seva "Aportació a la història de Valldonzella".

11.30: Visita a la Galeria de Catalans Il·lustres, que sortirà del pati del Museu d'Història de la Ciutat, plaça del Rei.

18: Concert de la Secció de Nois i Noies de l'Orfeó Català, a l'estatge de l'Orfeó Atlàntida, Consell de Cent, 30.

19: Recital de Celdoni Fonoll al carrer de Balboa, dins els actes "Cap a un Congrés del barri", organitzats pel l'Associació de Veïns Barceloneta.

19.30: David Rodríguez Iglesias parlarà sobre "Psicodinàmica de l'èxit", a l'Associació Cultural d'Estudis Filosòfics, Avinguda del Portal del l'Àngel, 38.

CASTELLO. — 11.30: Concert-homenatge, a la Pèrgola, dedicat a la banda municipal de música en el seu cinquantè aniversari.

CERVERA. — 9a trobada de Corals infantils de Catalunya. A les 1, concert de totes set corals participants a Santa Maria.

FALSET. — 20: Recital de Maria del Mar Bonet, al teatre Priorat.

LA GARRIGA. — 18: Concert coral a càrrec de la polifònica de Girona a l'església parroquial.

PALAMOS. — 19: Tercer Concurs de Teatre Infantil "Vila de Palamos" i representació d'*Ha fugit un cavall*, de Josep Tremoleada, pel grup "Esplai Sant Antoni" a la Casa Municipal.

RIPOLL. — 11.30: Representació de l'obra *Supertot*, de J. M. Benet, al teatre de l'Acadèmia Catòlica.

TERRASSA. — 17: Recital de cançons clàssiques i modernes per "Amics de la Melodia", a càrrec

ES HOME, VOSTE?

PERTANY A LA PLANTILLA D'ALGUNA ENTITAT BANCARIA, INDUSTRIA O ESTABLIMENT DE QUALSEVULLA ALTRA MENA?

Si és així, el necessitem per a gestió domiciliària totalment rigidada. Haurà de tenir un caràcter alegre, simpàtic, obert, cordial, efusiu; i unes ganes extraordinàries de treballar.

Guanyarà de 50 a 60 mil pessetes mensuals i només treballarà les tardes.

Doni la referència "D.G." si decideix presentar-se a: **Diputació, 246, pral., de 5 a 8 de la tarda.**

PISOS LUXE AL SEU ABAST

- 4, 5 o 6 cambres
- Entrega a punt
- 800.000 pesetes entrega de claus. la resta en 10 anys

PER VEURE-L'S: Muntaner, 33-39 de 9 a 2 i de 3 a 7 FESTIUS de 10 a 2

BERKINDER

Aribau, 324 - Tels. 228 59 44 i 217 55 21

SUBIRA

MODA INFANTIL

Subirà saluda al poble català i es solidaritza amb la seva cultura

XALETS PRACTIC

Mandri, 62-BARCELONA

FARMACIES

BARCELONA

GUARDIA NOCTURNA
de 10 nit a 9.30 matí

BANARES. — Sant Elias, 28 i 30 (junt Balmes)

BLANCO. — Violant d'Hongria, 60 i 62 Carlos III

BONANY. — Sant Antoni Maria Claret, núm. 97 (Marina)

EISMAN. — Avinguda José Antonio, 1.158 (Maresma)

GOMEZ. — Wellington, 52 i 70 (Passaig Pujades)

GRAS. — Urgell, 132 (Aragó)

JANE. — Milanesado, 1 (Rafael Batlle)

LLUCH. — Plateria, 6 (V. Laietana)

MOLL. — Malats, 55 i Jorba, 33

MORELL. — Montanya, 79 (Degà Baht)

NAVARRO. — Bruc, 114 (València)

PARADELL. — Artesania, 70 (P. de León)

PASCUAL. — Ganduxer, 5 al 15 (Generalissim)

PEREZ. — Av. J. Antonio, 669 bis (Roger de Flor)

PIFARRE. — Rosal, 39 (Poble Sec)

POMES. — Taquígraf Serra, 3 i 5 (Nicaragua)

RIBERA. — Avda. Meridiana, 381 (Canòdrom Meridiana)

ROIG. — Espiell, 13 i 15 (Vilapiscina)

SOLER. — Escorial, 150 (Pg. del Monte)

VALLS. — Palamós, 93 (Llona)

GUARDIA DIURNA
de 9.30 matí a 10 nit

FARMACIA CENTRE D'ESPECIFICS
J. MAYMO FIGUERAS. Tel. 227-70-33
Passaig de Gràcia, 129 (Sèneca)

FARMACIA M. ALMAZOR
Roger de Llúria, 37 i Diputació, 284
Tel. 318-36-26

FARMACIA BALTA
Rambla de Catalunya, 1. Tel. 317-14-46

FARMACIA J. M. VALLS SOLER
Enric Granados, 155. Tel. 218-53-87

FARM. "LAS TRES CRUCES" A. PEREZ
Avda. José Antonio, 669 bis
Tel. 245-20-38

FARMACIA PLEYAO RUBIO
Major de Gràcia, 167. Tel. 227-78-57

FARMACIA INES BANARES
Sant Elias, 28 i 30. Tel. 217-35-61

FARM. M. BATLLE TEL. 254-53-62
Avda. J. Antonio, 571 (cant. Muntaner)

CENTRE D'ESPECIFICS
DR. J. CLAPES SERENTILL
Antiga Farmàcia Segalà
Rambla Sant Josep, 98. Tel. 318-45-38

CENTRE D'ESPECIFICS
M.ª E. VIVES FERRER Manso, 64
(cant. Borrell, junt Mercat Sant Antoni. Tel. 241-02-77)

FARMACIA NAVARRO VINAS
Bruc, 114. (cant. València). T. 257-64-30

CENTRE D'ESPECIFICS
FARMACIA M. D. PLANA RIBERA
Santaló, 53. Tel. 227-22-80

FARMACIA PONTI-AMARGOS
Urgell, 241 (junt Calvo Sotelo,

FARMACIA PUIGDUETA.
Llansà, 35 (cant. València)

FARM. COZCOLLUELA. Tel. 207-22-96
Duran i Bas, 18 (junt Porta de l'Àngel)

FARMACIA DR. A. RIBERA. T. 251-43-62
Avda. Meridiana, 361 (junt al Canòdrom Meridiana)

FARMACIA M. MATEU CERVELLO
Plaça Casa Baró, 6. Tel. 214-08-64

FARMACIA RIERA JARAY
Hort de la Vila, 41. Tel. 203-08-50

FARMACIA DR. RAMON JORDI
Santuaris, 53. Tel. 220-85-50

FARMACIA CAMOS
Rosselló, 284 (cant. Girona). T. 257-76-18

FARM. S. MIRALLES BROSSA
Tel. 247-81-38. Bertran i Serra, 16
(Ganduxer-Mandri)

FARM. M.ª P. CERDA MUÑOZ
Tel. 257-10-80
Roger de Flor, 240 (Rosselló-Provença)

FARMACIA BEATRIZ PROUS
Teodora Lamadrid, 31. Tel. 247-79-41

FARM. A. CASTEJON. Tel. 229-03-75
Fulton, 18 (Plaça d'Eivissa)

FARMACIA GLORIA BROSSA
Escoles Pies, 23. Tel. 250-56-20

FARMACIA LLUIS BLANCO JORDI
Violant d'Hongria, 60 i 62 (cant. Primer Cinturó de Ronda. Tel. 339-10-76)

FARM. ROIG GARRIGA. Tel. 229-46-53
Espiell, 13 (Vilapiscina)

SERVEI D'URGENCIA

METGES D'URGENCIA 321-21-21
Centre Av. Sarrià, 30 321-21-21
AMBULANCIES 321-21-31
METGES D'URGENCIA 212-86-86
AMBULANCIES 212-84-84

TARRAGONA

Aparcaments amb polèmica

D'ací a pocs dies, l'ajuntament de Tarragona presentarà un estudi que tracta sobre l'ordenació del terreny situat al mateix peu del Balcó de la Mediterrània, on s'intenta de construir un aparcament per a cotxes que consistiria en un edifici de set pisos d'alçada amb una coberta aproximada d'uns cinc-cents vehicles.

Aquest projecte, fa alguns anys, ha meregut l'atenció d'alguns consistoris, donada la problemàtica real i greu, que el creixement de la ciutat i del parc automobilístic, està produint a tot el casc urbà.

Els aparcaments són necessaris. Tothom hi està d'acord. Però, cal que es faci a aquella zona de Tarragona? Segons un sector de ciutadans, manifesta la seva contrarietat, perquè veuen perillar l'estructura que sempre ha tingut la Rambla. D'altres, no hi veuen inconvenients, sinó que representaria una autèntica millora.

Opinions contradictòries, respecte un assumpte que afecta tots els habitants de la ciutat. Perquè, si per una part és indiscutible que es necessiten espais per als cotxes i aquella zona és apta, cal veure l'estudi de l'ajuntament per calibrar la situació.

Es parla d'una perllongació del Balcó de la Mediterrània sobre el mar en quan s' aixequi aquest edifici que permetrà de fer-hi una àmplia terrassa al capdamunt. Però, per on és prevista l'entrada i sortida dels vehicles? Les discrepàncies es fan més virulentes i, sens dubte, si els accessos es fan per la Rambla, es podrà parlar d'una obra desafortunada. Això representaria escapar una part del primer passeig tarragoní, i aquell lloc espaiós coronat pel monument a Roger de Llúria, on la canalla corre i juga sense els perills de la circulació, on els pares i els avis descansen tranquil·lament allunyats dels sorolls del motor, resultaria un pas més i un territori guanyat, injustament, pel cotxe contra el ciutadà. Es recorda que aquest passeig és un projecte que la ciutat també vol realitzar i que comunicaria directament les restes romanes de l'amfiteatre romà amb el nucli urbà tarragoní, així com l'estació del ferrocarril. L'entrada i sortida dels estacionaments per aquesta zona és totalment viable i raonada i contrasta obertament amb les suggerències de fer-los per on hem comentat.

MASSADA

ACTIVITAT POLITICA

Lleida: El búnker contra el RSDC

Han tapat els cartells anunciadors del pròxim míting ja autoritzat

Als cèntrics carrers de Lleida i a les parets de l'església de Sant Pere i de l'Institut d'Estudis Ilerdencs —segons informa Antoni Mallo— han aparegut, aquets matí del dissabte, nombroses pintades de "Bunker, Bunker", "GAS", "Franco", "Viya el Rey". Això no hauria cridat massa l'atenció si, per altra banda, no haguéssim sabut que la majoria dels cartells anunciadors de l'acte previst per al diumenge matí, organitzat pel Reagrupament Socialista i Democràtic, també havien estat tapats.

L'advocat Joaquim Arana —un dels tres oradors de l'esmentat míting— ens ha confirmat que ha presentat la corresponent denúncia i després ha afegit: "Els meus col·laboradors em van avisar que, a l'avinguda del Generalíssim, diverses persones destruïen els nostres cartells, autoritzats i convenientment segellats per l'Ajuntament al matí. Vam poder comprovar que la persona que dirigia les operacions era el senyor Miquel Gómez Benet, lloctinent provincial de la Guàrdia de Franco i així mateix vam constatar la complicitats d'alguns vehicles de la Guàrdia Urbana, concretament la

d'un dels cotxes que a més dels dos agents que solen ocupar-lo, hi havia unes persones no identificades. Em vaig presentar a la Comissaria de Policia i vaig denunciar els fets a l'inspector de guàrdia. En sortir, el senyor Benet em va dir "Macho", cosa que jo no vaig contestar. Recordo que, quan vam organitzar un acte a Agramunt, alguns dels nostres cartells també foren tapats, com aquí, amb uns altres que duïen la fotografia dels Reis d'Espanya. Crec que aquestes persones, que se serveixen de la imatge dels Reis per a aquestes finalitats, perjudiquen, i molts la Monarquia".

El matí del dissabte, al Jutjat n.º 1, el senyor Arana ratificà i amplià la seva denúncia de l'anterior matí.

MATARÓ: BOIXET I L'ASSEMBLEA

Segons ens informa M. T. Carreras, el senyor Josep M. Boixet, regidor dimittit de Mataró, davant les interpretacions que alguns ciutadans han donat a la seva renúncia dels càrrecs i delegacions atorgats pel l'Ajuntament, ha tramès als mitjans d'informació la següent nota aclaridora:

1.) Arran dels fets esdevinguts el passat 30 d'abril, quan es volia parlar amb el batlle accidental a la Casa de la Vila, on van ser detinguts cinc ciutadans, l'autoritat municipal es va mostrar impotent davant els fets als que ens referim, a causa de l'actuació unilateral de la força pública. Això ha provocat el trencament del diàleg establert entre el Consistori i diversos sectors mataronins.

2.) Per l'abús de poder del batlle, segons Robert, en no deixar incloure a l'ordre del dia del ple municipal ordinari del 3 d'aquest mes, amb una actuació arbitrària i antidemocràtica, una proposta signada pel tinent d'alcalde, senyor X. Bada, en la qual se sol·licitava l'adhesió de la corporació municipal a l'Estatut de l'any 1932.

3.) També pel fet de no incloure en l'ordre del dia un dictamen de la ponència de Cultura i de la comissió especial, nomenada pel mateix batlle, en el qual es proposava dedicar una plaça de la nostra ciutat al qui fou destacat dirigent de la CNT, Joan Peiró.

Malgrat la seva renúncia —explica el senyor Boixet—, penso continuar com a simple regidor, ja que

crec que he de ser fidel als compromisos presos amb aquelles persones que em van elegir i em van votar. Vull deixar molt clara, també, la meua posició solidària de l'Assemblea Democràtica de Mataró respecte a la campanya en pro dels ajuntaments democràtics i accepto dimidir del meu càrrec per a procedir a la total renovació del Consistori".

EL VENDRELL: L'ASSEMBLEA CONTRA ELS PROVOCADORS DE MONTEJURRA

L'Assemblea de Catalunya del Baix Penedès, ens informa Joan Rossell, ha facilitat una nota de protesta pels fets de Montejurra —als quals assistí—, on denuncia l'agressió comesa per unes bandes armades que van metrallar impunement el poble carrià quan aquest es manifestava pacíficament. Denuncia així mateix la passivitat de les forces d'ordre públic que no van intervenir per evitar les agressions. Denuncia la inexactitud del comunicat oficial difós pel govern civil de Navarra, així com la informació donada per certa premsa. I finalment exigeix el càstig dels autors directes dels crims i de llurs veritables responsables.

JORDI GIL, A VILA-SECA

Les línies essencials de la Convergència Socialista van ser exposades per Jordi Gil a Vila-seca, on va parlar del procés de ruptura democràtica i de la formació del futur Partit Socialista Català. Un petit grup d'ultra dreta va intentar boicotejar l'acte, però no va aconseguir-ho davant la protesta del nombrós públic.

JOVENTUTS COMUNISTES A TERRASSA

Les Joventuts Comunistes de Terrassa han celebrat una assemblea plenària en la qual han acordat: exigir la llibertat de Domènec Martínez i Pau Morales, dos dirigents del moviment, ara detinguts; preparar la Primera Conferència de les Joventuts Comunistes de Terrassa; adherir-se a la projectada Marxa de la Llibertat; intensificar les accions per a l'enfortiment de l'Assemblea Democràtica de Terrassa; i preparar la realització d'un Congrés de la Joventut en el marc del Congrés de la Cultura Catalana, segons ens informa Joan Alcaraz.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Inauguració de la XX Exposició de roses

El governador civil, senyor Sánchez Terán, ha inaugurat la XX Exposició Nacional de Roses i el XXVII Exposició-concurs de l'alcalde de Barcelona i altres autoritats que foren rebuts per l'alcalde de la ciutat i altres personalitats.

Després de la inauguració del certamen, les autoritats recorregueren els stands, on eren exposades vint-i-cinc mil roses. Es creu que més de quaranta mil persones han visitat l'exposició, el valor de la qual puja uns 12 milions de pessetes. S'han celebrat també certàmens de pintura, dibuix i filatèlia.

MATARÓ

Reunió de la coordinadora d'entitats

La Coordinadora d'Entitats Cíviques de Mataró efectuà una reunió en què adoptà una sèrie de mesures de cara a una millora de les condicions de vida de la nostra ciutat, segons informa Teresa Carreras.

Un dels punts que s'hi van esmentar va ser la valoració de la importància que el Pla d'Ordenació Urbana i Territorial revisat té per a l'immediat futur urbanístic i social de Mataró. La Coordinadora local anuncià l'organització d'actes públics de coneixement i crítica del

Pla a tots els barris de la ciutat. D'altra banda, ha decidit demanar a l'Ajuntament una còpia dels plànols per fer-la arribar a les Associacions de Veïns, i fixà per a divendres vinent, dia 21, un debat públic amb tècnics que han fet la revisió del dit Pla.

En relació amb el problema de l'entrada a la residència de pensionistes per totes aquelles persones que tenen una pensió inferior a les 16.000 pessetes, la Coordinadora comunicà que aquestes mutualitats es possessin en contacte amb les seves organitzacions als barris per tal de procedir-ne a l'organització.

EDIFICI DE DESPATXOS

de luxe, al c/ Mariano Cubi, 7 i 9, amb tots els serveis: calefacció, aire condicionat, sanitaris acabats, "terrazzo" 40x40, fil musical, TV, Parking. De 60 m2. a 300 m2. Informació: al telèfon 317 78 62

COMPTABLE

entre 25 i 35 anys, que correntment parli català. Eficient i amb autoritat per a manar departament amb personal qualificat. El necessita Grup d'Empreses radicades a Granollers, per una de llurs seccions de productes alimentaris. Retribució: Fixe anual 500.000 Ptes. Adreceu-vos per escrit, a ma, en català o bé en castellà, al D.N.I. n.º 38.933.630 de la Llista de Correus. GRANOLLERS. Es duplica el "currículum vitae". Es contestaran totes les sol·licituds i s'observarà absoluta discreció per aquells qui són col·locats.

CATALUNYA NORD

Marchais: «Un socialisme amb els colors de França»

Aprofitant l'avinentesa del viatge al "Llenguadoc-Rosselló" —que s'ha acabat ahir, dia quinze, a Montpeller— d'una delegació del Partit Comunista francès, el secretari general d'aquesta formació ha desenvolupat divendres passat a la tarda davant quasi mil persones a Perpinyà tres temes ja coneguts.

"Això no pot pas durar", a declarat Georges Marchais, fent un resum dels problemes que coneix d'aquesta regió: "rècords d'atur forçós, salaris baixos"; "els vinyaters tenen unes dificultats angoixoses". I de proposar, com a solució "per sàller de la crisi", l'obertura d'una "via democràtica cap a un socialisme amb els colors de França, socialisme que no pot ser separat de la llibertat".

Parlant de l'admissió de Grècia i Espanya dins el Mercat Comú, Georges Marchais digué que, "en un país, on la independència i la sobirania són contestades pel poder giscardista", aquesta mesura seria un "mitjà, per a Gran Bretanya i l'Alemanya Federal, de realitzar una operació que aniria contra els agricultors de la Regió Llenguadoc-Rosselló".

"Per sàller aquestes dificultats i construir una societat realment nova", el Partit Comunista francès proposa la "creació d'un moviment popular majoritari que s'expressaria democràticament per mitjà de la lluita i del sufragi universal".

S'ha de remarcar l'absència de declaracions del secretari general del PCF sobre l'especificitat catalana del departament dels Pirineus Orientals (divisió administrativa que correspon a Catalunya Nord). Això es pot comprendre: responen fa poc a les preguntes del setmanari "Sud" sobre les realitats occitanes i catalanes, Georges Marchais va declarar: "Considerem que la reactivació de les cultures regionals és un fet positiu que pot contribuir a l'enriquiment del patrimoni cultural i nacional. Aquestes posicions, vegades i més vegades desviades, poden ser utilitzades per a fins polítics; és el cas especialment de les temptatives de posar en qüestió la unitat nacional com a perspectiva no se sap de quina autonomia regional, i més... dins el marc europeu. Així algunes regions de França es transformarien en reserves de mà d'obra o en zones de mercat per a l'Alemanya Federal, i d'altres jugarien el mateix paper de cara a Espanya. De fet aquests eslogans són no solament com es diu "recuperables" pel poder, sinó que a més a més van en el sentit de la seva política d'abdicació nacional, en el sentit de la supranacionalitat."

"El socialisme amb els colors de França" no renuncia al centralisme llegendari i exemplar de l'Estat francès. Contra la voluntat de catalans, occitans, i de tants d'altres pobles minoritaris amb "posicions desviades?"

JORDI DURAN

CONGRES

Ambit d'Esport i Lleure: reunió oberta

L'Ambit d'Esports i Lleure del Congrés de Cultura Catalana fa una crida pública a totes les persones i institucions interessades a participar en la discussió i elaboració del treball d'aquest àmbit per una reunió que se celebrarà al Col·legi d'Advocats de Barcelona el proper dia 2 de juny.

La comissió gestora d'aquest àmbit manifesta que per tal d'obtenir una visió descriptiva i crítica de la situació de l'esport i el lleure als països catalans i de formular alternatives concretes en aquest sector, proposa un primer projecte de treball en dues línies: a) una enquesta àmplia que permetrà un coneixement global de la problemàtica i la possibilitat d'una primera participació operativa de les delegacions comarcals i territorials de l'Ambit; b) proposta d'un conjunt de temes (el fet esportiu dins la vida quotidiana, finançament de l'esport a l'Estat Espanyol) que podran desenvolupar-se a nivell individual o en equip i que juntament amb els resultats de l'enquesta, donaran lloc a debats i comunicacions per arribar a les alternatives finals.

REFORMES DE PISOS I BOTIGUES
Treballs de paleta, electricista, lampista, fusteria d'alumini, pintura i decoració
ALDECOR, S.A.
Malgrat, 114 - Tel. 349 26 11

Si l'Empresa té set, que pugui refrescar-se sempre amb EUVESA
Gomis, 51
Tel. 212 41 47
Barcelona-5

INGASA
INGENYERIA — PROJECTES I LEGALITZACIONS
INSTALLACIONS PROPANO
TRACTAMENT D'AIGUES — FORNS D'INCINERACIO
ACCESSORIS DE COURE TOTES MIDES
VIC: C/ Montserrat, n.º 38. — T. 889 33 17
BARCELONA: Avda. Infanta Carlota, n.º 145. T. 239 98 84
Informis sense compromís

ALACANT

Boicot a Miguel Hernández

La comissió organitzadora de l'homenatge denuncia múltiples traves

Demà comencen a Alacant i a Oriola els actes d'homenatge al poeta oriolà Miguel Hernández: deu dies de recitals, conferències, representacions teatrals..., tota una manifestació col·lectiva del poble d'Oriola que homenatja el seu poeta.

Però no tot va tan bé; també hi ha problemes per a poder dur a terme aquest homenatge. Per això publiquem un comunicat de la Comissió Local delegada de l'homenatge dels pobles d'Espanya a Miguel Hernández.

TASCA TORPEDEJADA

Diu l'esmentat comunicat: "La Comissió Local organitzadora dels actes a celebrar a la nostra ciutat amb motiu de l'homenatge a la memòria de Miguel Hernández, molt a contracor es veu en la necessitat, trista necessitat, de comunicar a tots els oriolans que la seua tasca ha estat i és encara torpedejada i boicotejada per algunes de les anomenades forces vives de la població.

La nostra intenció continua sent la d'organitzar actes de tipus cultural i popular en què quedi patent el record de Miguel. Per això hem sol·licitat permisos per a poder utilitzar carrers i places on, d'una forma popular, sense "despotisme il·lustrado", es pugui portar al coneixement popular, sense "despotisme il·lustrado", es pugui portar al coneixement de la gent senzilla la personalitat poètica del nostre Miguel. Però el tancament i el burocratisme tracten d'impedir-ne la realització. Ens han negat determinats locals on anaven a celebrar-se xerrades i conferències sobre la poesia herndiània. Hem demanat l'adhesió i la col·laboració d'algunes entitats com l'il·lustre Col·legi d'Advocats. La seua junta de govern, llevat d'un o dos dels seus membres, ens l'ha negada adduint principalment que els actes culturals eren «polítitzats» i «monopolitzats per un sector de l'oposició. (Ignorem les fonts d'informació que tindrà eixa junta de govern, però la comissió organitzadora afirma que no coincideix amb cap partit polític en particular.»)

Qui polititza qui? "Tota la comissió coincideix, en canvi, en una cosa, i és la de fer un homenatge cultural al poeta. Quina culpa tenim els altres que Miguel estiguera ideològicament en un determinat grup polític? Qui polititza qui? Miguel representa una alternativa cultural que cal mostrar al poble, com la va representar al seu dia un Cervantes o un Quevedo, i a ningú no se li ocorre ara no adherir-se a l'homenatge a aquests genis de la literatura, perquè el color de les seues idees de llavors no coincideix amb les del grup d'ara. Un poeta de la categoria de Miguel, la fama del qual ha traspassat totes les fronteres i ha incidit de forma abassegadorament en la nova cultura democràtica, cal considerar-lo més enllà de lo polític.

QUI POLITITZA QUI?

Som en contra de tot puritanisme cultural, de tota cultura de saló, i a favor d'una nova alternativa cultural que vesse els seus beneficis a tot el poble. Si Miguel representa aquesta alternativa, la continuarem sense importar-nos la seua vessant política: que això quede ben clar! Si determinades élites culturals continuen encara a la ultratomba de les idees i neguen la seua participació en l'homenatge que pretem fer, per ells faran! El poble pla, el poble senzill, no per això ha de deixar de retre al poeta el seu homenatge.

VALENCIA

Els treballadors de "La Fe" volen diàleg
Podrà negociar-se amb la comissió elegida

En la informació apareguda en el número d'AVUI d'ahir disabte hi havia alguns errors que volem corregir. Nosaltres deïem —perquè així ens ho va dir una treballadora de La Fe habitualment ben informada— que quan una comissió del personal de La Fe s'adreça a la seu de l'INP per negociar amb el delegat nacional d'aquest institut, senyor Barranco, aquest ja se'n havia anat a "presidir uns actes a la festa de Sant Isidre".

Ahir un treballador ens pregà que féssim les següents puntualitzacions:

1. El delegat nacional de l'INP se n'anà a Madrid per assistir a una reunió bastant urgent del Comitè executiu sindical i no pas a celebrar la festivitat de Sant Isidre.
2. Si la comissió elegida pels treballadors per negociar amb l'INP arribà tard fou perquè el director de La Fe, doctor Evangelista no els va assabentar amb prou antelació de l'hora fixada per a la cita; en conseqüència, l'únic responsable d'aquesta manca de diàleg és el doctor Evangelista.
3. El delegat nacional de l'INP s'ha mostrat partidari de negociar amb una comissió democràticament elegida pels treballadors i que podria o no ésser composta per enllaços sindicals d'aquest centre. Aquesta actitud del senyor Barranco ha estat valorada molt positivament pels sanitaris.
4. La frase que va provocar aquest malentès fou pronunciada pel delegat provincial de l'INP —Julio de Miguel— quan va rebre als treballadors de La Fe i si fa no fa els va dir: "El senyor Barranco se n'ha anat a Madrid per assistir a una reunió amb el Comitè Executiu Sindical".

SANT ISIDRE

Es això el que volen deixar clar Sant Isidre i —com ocorre a València durant les falles— l'activitat burocràtica resta totalment paralitzada.

En conseqüència, fins el diumenge no podran reivindicar-se les conversacions ni us podran dir quins són els punts de vista i les propostes de l'INP.

Es això el que volen reixar clar els treballadors de La Fe: la seua voluntat de negociació i diàleg sempre que puguin veure en l'INP —com ocorre en aquest cas— una actitud semblant.

CONGRES DE LA UNIO
DEMOCRÀTICA

Va tenir lloc l'acte de clausura del II Congrés de la UDPV (Unió Democràtica del País Valencià).

En aquest tercer congrés s'ha presentat el "Projecte d'Estatut Provisional del Partit", que en el seu article número 1 diu: La UDPV és un partit polític valencià democràtic, popular i al·liberador, el qual s'inspira en la ideologia personalista i comunitària.

La UDPV té com a finalitat: la defensa d'una societat pluralista on siguin vigents els principis de llibertat, igualtat i solidaritat; la promoció del poble valencià; desenvolupar la vocació política dels seus militants capacitant-los per a assumir càrrecs i funcions públiques; sostenir llur presència en els organismes polítics del País Valencià i de l'Estat espanyol.

EMILI PIERA

i de la seua manera, i intentar per tots els mitjans «desamordazarlo y regresarlo», com ho ha estat fent anys i anys acudint al peu de la seua tomba i allí, junt amb ell, sentint en el més fond el seu record i la seua poesia.

Fins aquí el comunicat. No calen comentaris.

JOAN VICENT HERNANDEZ

CASTELLO

Nou president del Col·legi Universitari

Demà dilluns a la una del migdia i al despatx del rector de la Universitat de València se signarà el conveni amb les autoritats acadèmiques del Col·legi universitari de Castelló.

Diuen els rumors que en aquesta reunió Nicolás Pérez Salameiro prendrà possessió del càrrec de president del Patronat del CUC, en el qual substituirà Carles Fabra Andrés, que ha cessat a petició pròpia.

NETEJA D'ESGLÉSIES

L'església parroquial de les Coves

de Vinromà, Plana Alta, ha estat perfectament restaurada. S'hi ha fet neteja de pintures i tota l'església ha quedat ben restaurada amb una total senzillesa. Cal destacar els apliques en coure amb motius eucarístics al timpà de la cúpula.

A Torreblanca, Plana Alta, també s'està restaurant l'església parroquial, netejant els carreus i decorant les parets, columnes, voltes i altars. Pensem que tot això servirà per a ressaltar els bellíssims frescos d'Oliet i Orient.

XAVIER MANZANET

Algunes de les coses que preocupen Ovidi

FA tan sols uns dies la meua ampla discoteca rebia un nou visitant, en aquest cas un senzill visitant que esdevenia allò que podríem dir "un fill predilecte". Arribava a la meua llar un disc d'Ovidi Montllor, el segon en poques setmanes; el primer fou aquell que va registrar-se durant la seua actuació de fa un any a París, aquest d'ara recull els poemes de Joan Salvat-Papasseit, que li van servir per a muntar uns recitals durant uns dies en un important teatre de Barcelona. Les crítiques d'aquell espectacle foren molt diverses, hi abundaren allò que es coneix amb el nom de "pales", i mentre la crítica, o almenys una part, no se sentia complaguda, el públic feia amb la seua assistència que els recitals hagueren de ser prorrogats uns dies més.

Ara, aprofitant el pas per València del cantant alcoià, la primera pregunta que em ve al cap es refereix concretament a tot eixe embolic de l'espectacle Salvat.

—Crec que hauríem de partir de la base que no es tractava d'això, d'un "espectacle", jo no vaig donar mai aquesta paraula com a possible títol, i la van utilitzar per a la publicitat sense fer-me cap consulta. En realitat es tractava d'un recital de poemes, amb una cronologia sobre la vida i els entorns històrics, culturals i polítics de Salvat-Papasseit. Volíem passar de la cançó al recital, i no fèrem cap concessió als aplaudiments car no es tractava de mi, sinó de mostrar la figura de Salvat dintre un programa que tenia una durada d'una hora i quart, sense parar, tot d'una. Com a part positiva estic content davant la reacció d'un públic que va aguantar tot el recital sense mostrar-se incòmode, acò per a mi és molt important. Per altra banda, la crítica ha parlat de l'entorn, però no ha dit res de la meua interpretació, i crec que això també hi conta, malgrat ser Salvat el personatge important d'aquest afer.

Realment Ovidi és un home d'experiència, ell no es considera mai arribat a la meta, el seu esguard sempre va més enllà, i a cadascun dels seus "elapés" es fa palesa aquesta línia d'avantguarda, aquesta recerca de noves experiències, que en aquest cas del treball —dos anys de treball— sobre textos de Salvat-Papasseit ha suposat tractar d'obrir un xicotet front cultural din-

tre el món de l'espectacle. Però sembla que la idea d'Ovidi és continuar donant a conèixer al públic de la cançó les paraules d'altres poetes.

—Sí, l'any vinent voldria fer un treball semblant a aquest, ara amb versos del nostre amic comú Vicent Andrés Estellés, després ho voldria intentar amb B. Rosselló-Portel, i més tard també amb poetes joves, tot açò amb temps, ja que ara per ara tan sols són idees que espero poder dur a la pràctica.

Jo sé, per altres converses amb Ovidi, que ve treballant algun temps als poemes del Coral Romput de l'Estellés, i ara m'agradaria saber si és aquest el treball que té previst oferir-nos d'aquí un any.

—No, això va per llarg. Vull fer un treball sobre les diverses etapes del poeta, vull presentarlo en un sentit ampli, i naturalment la idea és treballar conjuntament amb músics del País Valencià. Aquest treball serà més fàcil de fer que el de Salvat, puix que conèixer personalment el poeta ho fa tot més fàcil.

Darrerament, per aquestes terres la cançó ha pres una nova força, es multipliquen els productors i tothom vol organitzar recitals, ja veurem en què queda tot açò. Jo crec que alguna cosa positiva ens quedarà, però com ho veu tot això un home que després de llarg temps ja sembla ser un professional de la cançó?

—Ho veig necessari, tant per als que comencen com per al poble. És molt interessant que vagen fent moltes cançones, i crec molt positiu el fet d'una unió entre ells. Ens calen noves veus.

Molta gent ha descobert Ovidi al seu paper de Furtivos, la seua segona pel·lícula, després rodà La ciutat cremada, i també ha sovintejat espais dramàtics de TVE en eixe circuit tancat —una mena de reserva espiritual— que ací, a les terres del País Valencià no ens arriba, i ara, què?

—Ara faré La plaça del diamant amb Bertriu com a director, i després altre film amb Jordi Grau, també tinc prevista una obra de Prudenci Bertrana per a la televisió.

Ovidi tornarà a cantar a València, al Miquelot, del 18 al 23 d'aquest mes de maig, mentrestant té recitals contractats a Alcoi, Alacant, Elx, Sevilla, Màlaga, Granada, Mataró, Elda i altres llocs.

R. ESTEVE-CASANOVA

INSTAL·LACIONS
COMERCIALS,
INDUSTRIALS
I ESPECTACLES

(Boites, Pubs,...)

Truqueu de 3 a 5 tarda

Telèfon 229 26 59

Preguntar Sr. AMETLLER

ANUNCIS
PER A AQUEST DIARI

podeu encomanar-los, per escrit o per telèfon, a Publicitat DURTHI,

Baileu, 11 - Tel. 226 33 72

Consulteu amb un bon
DETECTIULICENCIA OFICIAL Nº 1
Infanta Carlota, 145

BEHAR

REFORMES I DECORACIO
DE PISOS, BANYS CUINAS

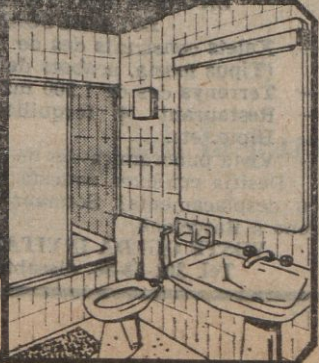
Garantia 20 mesos Maxima rapidesa

El servei més complet de:

Mestres d'obres Electricitat

Lampisteria Fusteria

Presupost i Projectes al moment

STYL T. 239 54 90
NOU BERLIN, 77

En-tout-cas

HA SOMMIAT
AMB UNA PISTA
DE GRAGREEN?
DESPERTI,
ESTA ALSEU ABAST

RAMBLA CATALUNYA, 8-5ª pta. 52
tel. 302.3777 3023276

VALENCIA tel. 321 88 52 • MADRID tel. 234 65 27

**apreneu mecanografia
al tacte**

- * Amb tots els dits.
- * Sense mirar el teclat.
- * Resultats garantits.
- * 75 pulsacions en 15 dies (1 hora diària).
- * 180 pulsacions en 30 dies (1 hora diària).
- * 250 pulsacions en 45 dies (1 hora diària).
- * Cada dia podeu canviar la vostra hora.
- * Classes matí, tarda i vespre.

NOUS CURSOS: DILLUNS VINENT
enseñanza audiovisual, s.a.

Centres 1) BALMES, a Balmes, 152 (cant. Còrsega) Tel.: 218 15 12
2) DILVIS, a Rocafort, 241 (cant. Còrsega) Tel.: 239 58 90

MENORCA

Pisos edificats dintre una zona escolar

Història d'una espoliació de terrenys d'ús públic

Als afores de Maó, en una zona apta per a l'ampliació de la ciutat, hi ha una illa qualificada de "zona escolar"...

cats de "zona escolar" en el Pla General d'Ordenació.

Davant l'estranyesa que ha causat el fet, s'ha pogut esbrinar el següent: un grup de propietaris dels terrenys s'han posat d'acord per a urbanitzar la zona...

Ben a la vora de la paret que envolta l'illa, hi passa un carrer sense asfaltar, destinat a ser un carrer més dels molts que tindrà la futura zona urbanitzable d'aquella part de Maó.

D'aquest carrer, hom no n'havia fet cas fins que s'ha observat que s'estava construint una vorera arran de la paret mitgera de l'Institut, cosa que delatava públicament que la vorava hauria d'anar, per força, dins terrenys —com he dit qualifi-

dre. Calia, per tant, cercar una solució més adient amb llurs interessos. Fou llavors quan acudiren, pei que sembla, a l'Ajuntament, i la Corporació —que vetlla pels interessos dels ciutadans— sen compadi, arbitrànt que el més equitatiu seria eixamplar el carrer sis metres tot agafant-ne tres de cada costat de la via.

I és així com, de cop i volta, l'Institut de Maó i el Col·legi "Verge de Gràcia" veuen com uns terrenys destinats a zona escolar es transformaran en voravia per al bé de la nostra collectivitat ciutadana.

Malgrat aquestes generositats, ahir es va reunir la junta de pares d'alumnes de l'Institut amb el director del centre, per tractar del problema que tant els afectava. I mirau per on que no van estar d'acord amb els "mutatis mutandis" del nostre Ajuntament maonès.

I ja veurem com acaba!

JOSEP M. QUINTANA

Mallorca d'acord amb el joc

Però no resoldrà els problemes del turisme

"El joc no és cap panacea", digué recentment el delegat d'Informació i Turisme de les Illes, senyor Soriano Frade, als periodistes.

oficial està d'acord des de fa temps que el joc ha d'ésser autoritzat. Tot és quasi apunt.

De totes maneres, ningú no creu que amb el joc acabin els maldecaps. L'hoteler mallorquí es avui plenament conscient que, per mor de la forta competència interna que durant els darrers anys ha baixat els preus, no pot esperar que visiti l'illa un turisme de gran qualitat, és a dir, de fort poder adquisitiu, que seria el client adequat per a mantenir un casino.

El joc i el golf, "instal·lacions més sofisticades" són alguns dels projectes a tenir en compte per al futur a fi d'animar l'estança dels turistes, segons manifestà el sots-secretari de Turisme senyor Aguirre no fa gaire en una conferència de premsa celebrada precisament en un dels hotels on hom pensa que s'instal·larà, quan sigui permès, una sala de joc.

Fins ara l'única oferta que es feia a Mallorca als estrangers era de sol i platja, i no s'aprofitava el paisatge, abans extraordinàriament bell i avui en bona part destruït. Per això és que tant el Foment de Turisme de Mallorca com l'Ajuntament de la ciutat han volgut donar el seu parer manifestant llur desig de veure legalitzar el joc.

El més important en aquests moments per a l'hoteleria mallorquina no és però dur endavant una sola batalla turística. Mallorca ha d'assolir un prestigi encara perquè un turisme de masses, que avui ja resulta irreversible, atregui a l'illa un altre tipus de gent. Això ens indica una vegada més que Mallorca sofreix un considerable retard en instal·lacions complementàries per a distreure al visitant.

SEBASTIA VERD

MALLORCA

Piñar es querella contra «Balears»

Segons informa Europa Press, el notari madrileny Blas Piñar, conseller nacional del Movimiento i fundador de "Fuerza Nueva", ha presentat davant del jutjat municipal número 2 de Ciutat de Mallorca una querella criminal per un suposat delictiu d'injúries greus contra l'editor i un redactor del diari "Balears", de la cadena de premsa del Movimiento.

A la demanda, el senyor Piñar es declara injuriat per escrit i amb publicitat amb motiu de la publicació, el passat dia 30 de març, d'un article signat per Joan Pla i en el qual s'alludeix al discurs que pronunciat el fundador de "Fuerza Nueva" al cinema Mirasol de Madrid.

QUAN NO SURTEN ELS NUMEROS

Els propietaris (el major dels quals és el delegat insular de Sindicats) i els compradors (entre els quals s'ha parlat d'un conegut constructor que és el qui construeix un mastodontic edifici que s'endinsa dins la zona verda de la Sinia d'Es Freginal) van decidir d'efectuar les operacions per tal que s'urbanitzés la zona i es construïssin els edificis de cinc plantes, però —oh dificultat!— es trobaren que, amb l'amplada projectada per al nou carrer, el Pla General d'Ordenació només permetia la construcció d'edificis de tres plantes.

Adéu, negoci! Però no! Sempre hi ha solucions limit per a situacions limit, i més quan els constructors maonesos estan assessorats jurídicament per qui tan bé coneix, per raons que aquí no cal exposar i que, per altra part, són prou conegudes, la manera de sortir endavant.

La solució projectada ha estat, doncs, la següent: Si el carrer, en lloc dels catorze metres projectats, en tenia vint, la normativa jurídica permetria la construcció dels edificis anhelats pels capitalistes; per tant, no hi ha dubte que l'única sortida viable era d'eixamplar-lo sis metres.

Presència del Quixot a Mallorca

Malgrat que siguin molts els qui diuen que han llegit l'obra de Cervantes, tots sabem que la majoria no ha fet altra cosa sinó fullejar-lo amb complex d'incapacitat d'arribar fins a l'acabament.

La biblioteca del "Museo Cervanti" de Mina (Lluçmajor) de Mallorca és —potser— únic al món: el seu propietari, Miguel Bordoy Cerdà, és un enamorat de l'obra més important de Miguel de Cervantes i viu dedicat a la recerca de tot el que faci referència al Quixot, de l'exemplar més valuós a la capsa de llumins, una llauana de pèsols amb la figura del protagonista, o bé que porti el seu nom.

Uns 600 exemplars del Quixot en 44 idiomes: anglès, alemany neerlandès, italià, neozelandès, suec, turc, flamenc, txec, polones, romanès portuguès, llatí, llatí macarrònic, letó, xinès, japonès, danès, noruec, hindi, hebreu, rus, navaho, esperanto, javanès, àrab, català, etc. etc.

El nostre entrevistat, en ocasió del "IV centenari de la batalla de Lepant", va escriure un llibre molt erudit amb el títol de "Mallorca, Lepanto y Cervantes". Sentir-lo parlar del seu tema preferit és viure història.

Però el motiu de la nostra visita a Mina no és altre que comprovar allò que ja ens havien dit: que és quelcom sensacional. Només d'entrar al vestibul podem admirar dibuixos, quadres i apunts de signatures conegudes. Armadures, escultures, plats i quadres de ceràmica, rajoles reputats, cuirs i fusta... Tot amb un tema comú: El Quixot.

UN QUIXOT EN BRAILLE

El senyor Bordoy somriu a la nostra pregunta: —Sí, aquesta és

l'única edició en sistema Braille il·lustrada que existeix, i no fa gaire que vaig rebre les "Novelas ejemplares" també en Braille i acompanyades d'una carta d'una monja (la superiora), escrita també en el mateix sistema. Naturalment, no hi vaig entendre res i no vaig tenir cap més remei que cercar un venedor de cupons que em va orientar per assabentar-me del que em deia aquella bona senyora. Un exemplar curiós és el Quixot escenificat, l'autor, el senyor Pere Sans Falguera, va dir-me que estava convençut que els seus fills no hi tenien cap interès i que, quan es morís, la seva obra desapareixeria o la vendrien de qualsevol manera. Va saber la meua dedicació a l'obra de Cervantes i me la va regalar amb una sentida dedicatòria. Es en català i castellà i va estrenar-se a Mataró i al teatre Romea de Barcelona.

Els prestatges de la biblioteca del nostre entrevistat són plens d'exemplars de la mateixa obra curiosos els uns i valuosos els altres. Tenim a les mans una magnífica edició que diu: Exemplar número 121, impresso para don Miguel Bordoy Cerdà, i juntament amb el seu nom el de molta gent important: Fidel Castro, Camilo José Cela, Juan de Borbón, Julián Marias, Estudi General Lull i nombroses universitats espanyoles i estrangeres.

—Després del Cavaller, quin personatge és el seu preferit, i per què?

—Sense dubtar-ne gens ni mica, Sancho és, per a mi, l'estudi més interessant que s'ha fet de l'home senzill: barreja d'intel·ligència, murrieria i sentit comú, per fer caure dels núvols a aquell somniador que no tocava de pens a terra. Sancho és totalment real un home que vivia i era conegut de l'autor.

—Creu que els personatges del Quixot han existit realment?

—Sí. Vaig fer una conferència amb el títol de "Cervantes convivia con Don Quijote" on feia constar la

meua teoria. Per més afirmació, al poble d'Esquivias, anant cap a Ceceña, trobem als llibres parroquials la signatura del capellà Pérez i que el 20 d'abril de 1560 fou batejat un tal Alonso Quijada y Salazar que va morir el 6 de setembre de 1604. Aquest home fou el Quixot, un individu alt i magre, capficat sempre amb la lectura de llibres de cavalleria, i que no podia veure Cervantes —vei seu— per por que no li robés la hisenda. L'autor va fer-lo protagonista del seu llibre.

UN DESCENDENT DE CERVANTES

—Vostè, a més de les nombroses anècdotes que la seva dedicació li ha proporcionat, deu tenir cartes i documents ben curiosos...

M'ensenya una postal d'Alcàzar de San Juan i lleigeixo: "Al gran cervantino y amigo de la Mancha, Miguel de Cervantes". Riu en veure la meua sorpresa. —Sí, és el seu nom i, potser, un descendent del nostre autor, per què no? Ara estic fent una mena de guia dels carrers d'Esquivias que són tots retolats amb noms de personatges del Quixot, fets amb ceràmica, i que resulten francament bonics.

—Quin és el destí del Museu el dia de demà?

—En Lluís Estelrich, que és home que estima, coneix i comprèn la meua dedicació, serà l'encarregat de tot això i ho faig constar; vegi-ho: —"Continuarà tenint cura, i de ser possible, engrandint aquest museu, especialment l'augment de volums de la Secció Cervantina. Que sigui l'orgull de la família i de les noves generacions, i és per això que prohibeixo que es vengui o es presti cap llibre. Que la ditada biblioteca passi als nés i, en cas de no tenir-ne, als fills o nés que portin el cognom Bordoy, sempre dintre la llei que marca la cinquena generació".

Deixem la biblioteca amb la impressió de conèixer només una petita part dels tresors que hi ha. El nostre amfitrió ens mostra les magnífiques habitacions de la casa, algunes d'elles amb veritables obres d'art. A la cambra de bany, colònia, sabó, tovallola, etc, tot amb motius del Quixot, com tota la resta de la casa; el menjador, molt gran, és presidit per un quadre de grans dimensions de les filles del senyor Bordoy, vestides de mallorquines. Potser aquests dos rostres bonics, de trets illencs, són l'excepció d'un ambient totalment cervanti.

MARIA-DOLORS CORTEY

Ja són a les llibreries i a les cases de discs

LLIÇONS DE CATALÀ

D'acord amb les normes de l'Institut d'Estudis Catalans

Amb la col·laboració dels professors Josep Camprubi i Joan Badia d'OMNIUM CULTURAL

Guió radiofònic d'ESTEVE BASSOLS, amb la veu de MARIA-MATILDE ALMENDROS

LLIÇONS DE CATALÀ

en llibre, cassettes o discs.

Distribució: L'Arc de Berà - Centre Difusor d'Edicions Catalanes, Condesa de Sobradià, 4 - telèfon 318 87 86 Barcelona-2.

AVIS

ZEISS IBERICA

D'OVERKOCHEN (ALEMANYA OCCIDENTLA)

Trazos - Jordi Berdala de Barcelona

Per causes imprevistes d'ordre major, la demostració del DISTANCIOMETRE ELECTRO-OPTIC ELDI/2, s'aplaça a la primera setmana de Juny del 76

Per a informació: TRAZOS/BERDALA C/ PEREZ GALDOS, 38 BARCELONA

Tels: 227 92 98 y 227 74 61

el hiper del paviment i ceràmica

paviceramic - 4 EXPLOSIÓ DE FANTASIA

models exclusius pressupostos sensè compromís

P. Valldaura, 139 cantonada Artesania, 2 y 4 tel. 3503204-3503700-Barcelona 16

PARC RESIDENCIAL "MAS NOU"

(PLATJA D'ARO) LA ZONA D'AUTÈNTICA CATEGORIA QUE VOSTE ESTÀ BUSCANT A LA COSTA BRAVA

- Xalets construïts des de 150 m2 (Tipus masia, acabats de luxe)
- Terrenys des de 1.500 m2
- Restaurant 4 forquilles, piscina olímpica, tennis, mini-golf, Hípic, etc.
- Vista panoràmica des de Bagur a Sant Feliu de Guíxols
Desitja conèixer aquesta maravellosa realitat, sense perdre temps en desplaçaments? Setmanalment projectem una pel·lícula de la zona a Barcelona.

VOSTE QUEDA INVITAT. Informació de dilluns a divendres Tel. 301-58-86, dissabtes, diumenges i festius 972-818220

MADRID

Estil "Masó" del nou batlle de Madrid Es volen recuperar per als barris les festes populars

Enguany, l'Ajuntament de Madrid, que acaba d'estrenar alcalde, ha renunciat pràcticament a dirigir les celebracions de Sant Isidre i s'ha limitat als actes més protocol·laris, com és ara el pregó amb els seus tòpics de rigor. Sembla que el batlle actual té idees diferents de l'anterior sobre les festes de Sant Isidre, i ha manifestat la seva intenció que aquestes siguin organitzades per barris i puguin recuperar-liur sentit popular per aquest camí.

Si les reivindicacions es fan per via de les associacions de veïns, aquestes també poden preparar les solemnitats del poble. De fet, ve a ser un reconeixement implícit de la manca d'implantació popular de l'Ajuntament i, al contrari, de les arrels que tenen les associacions de veïns entre totes les capes madrilenyes.

El nou aire "Masó" que ha portat el batlle de Madrid, senyor Arespacochoaga, és confirmat pel passeig que féu divendres per dos barris madrilenys amb greus problemes estructurals, Tetuán i Fuencarral, en cos de camisa i conversant directament amb els seus habitants. Després es reuní a la Junta Municipal amb representants dels veïns pertanyents a diverses zones dels dos barris esmentats. El batlle escoltà els veïns, prengué nota de les reclamacions que li formularen i prometé, és clar, de fer tot el possible per resoldre-les.

L'actitud del senyor Arespacochoaga ha estat força ben rebuda, però sense grans entusiasmes. Els madrilenys ja han perdut la fe en llur Ajuntament, i la visita ha vingut un pèl massa tard. Malgrat tot, ha estat un contacte interessant, i així no reconeix el cronista municipal, José Maria Castaños: "A mi em produeix una gran impressió que un grup d'homes i dones siguin capaços de fer talment la radiografia del seu barri que no tan sols aprenguin les taques del pulmó, sinó

també tot allò que es pot dur a terme —que és molt— amb una mica d'ajut municipal. Aquests barris, habitats sobretot per treballadors amb uns ingressos més aviat curts, ens donen un petit exemple del que significa la inquietud per la convivència dins la cèl·lula veïnal. Jo faria aquesta pregunta: "Quantes vegades hem defugit, jo, vostè, senyor alcalde, i els seus delegats de servei, d'assistir tan sols a una reunió de la Comunitat de Veïns de la nostra casa? Diem que aquests són problemes de poc valor i que no podem perdre el temps. Ells, en sortint del taller, es reuneixen, no pas per estudiar el que passa al seu portal, sinó el que passa a tot el barri. M'ha agradat precisament la seva iniciativa, senyor alcalde, de venir en cos de camisa als barris de Madrid. Ells li poden ensenyar tot el que els periodistes no acabem d'aprofundir."

Comissions Obreres, els empresaris cerquen ara una entesa amb els treballadors a fi de salvaguardar llurs interessos amenaçats per la crisi, però perquè aquest pacte sigui durable i estable cal establir-ne prèviament un de polític.

"Davant aquest plantajament els empresaris es mostraren prudents i àdhuc temorosos de cara al futur", ens digué el senyor Bustelo. "Però en general es declararen conformes en la necessitat d'un pacte polític abans que el social. Cal tenir en compte que faltaven els representants dels sectors empresarials més durs i que els que assistiren a les converses venien dels sectors més oberts..."

JOSEP M. SANMARTI

ACTUAR

Mentre el president Arias demanava la col·laboració als consellers nacionals per a tirar endavant els projectes de llei reformistes, s'iniciava un debat sobre el pacte polític i el pacte social entre empresaris i representants sindicals de l'oposició, amb motiu d'una reunió organitzada per "Euroforum" sota el lema "Envers unes noves relacions a l'empresa". "Els sindicalistes (CCOO, UGT i USO) es mostraren d'acord en les qüestions de fons i decidits a aconseguir la ruptura sindical democràtica per vies pacífiques", declarà a l'"AVUI" el professor Francisco Bustelo, que actua de moderador en dues avinenteses. La qüestió essencial es planteja entre la prioritat del pacte social o el polític. Hi ha una necessitat de pactar, encara que de moment sigui només per sectors i temporalment en forma de convenis col·lectius, però les tres organitzacions exigiren unànimement un pacte polític abans que el social. Segons un portaveu de

"Urquiola": tot el marisc perdut

Demanen zona catastròfica per a La Corunya

El petrolier "Urquiola" continua perdent petroli, i es fa cada cop més irrespirable l'atmosfera pels voltants de la Corunya. El fet que alguns detergents agreugin encara més la situació i que tot el marisc de l'àrea s'hagi perdut han fet demanar a la Diputació corunyesa que la zona es declari catastròfica.

cents milions de pessetes, els perjudicis —digué— no baixaran dels 4.000 milions". Per altra banda, tot el marisc de les "rias" corunyeses s'ha perdut per complet. Bona part dels mercats espanyols han suspès encàrrecs de peix i marisc per por que estiguin contaminats, mentre les mestres corunyeses formen grans cues davant el peix congelat.

El jutge encarregat del sumari del sinistre de l'"Urquiola" ha donat ordre de recerca i captura del capità del remolcador "Artic", que es va negar a col·laborar en el salvament de l'"Urquiola" perquè no hi havia un contracte oficial sobre l'afer.

L'última hipòtesi a l'entorn de la causa de l'accident fa referència a una "agulla" rocosa que s'ha trobat al canal d'entrada al port de La Corunya, desconeguda fins ara.

"Els detergents són una solució desesperada, perquè alguns, per toxicitat, són encara més verinosos que el mateix petroli", ha declarat el catedràtic de química analítica de la Facultat de Ciències de Santiago, doctor Comaria. Manifestà, així mateix, que els danys produïts pel petroli són d'un cost vuit vegades superior al del carregament de l'"Urquiola". "Si el cru era xifrat en vuit-

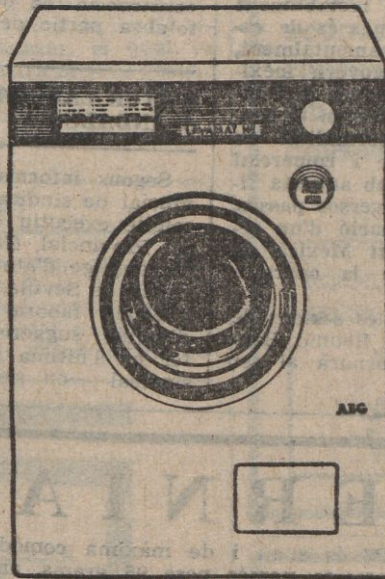
Un Televisor a color, TELEFUNKEN ara gratuït, per a vostè.

A la nostra gran promoció

AEG

- del 17 al 29 de Maig -

Rifem cada setmana, un televisor a color, a cadascun dels nostres Centres Comercials. Vostè té grans possibilitats de resultar afavorit, en comprar una rentadora o un rentavaixelles AEG. Ompli la seva tarja i... sortí! A més, a l'adquirir un AEG, tindrà la certesa de que compra un electrodomèstic d'alta qualitat.

Rentadora LAVAMAT-HE 19.900 Ptes.

Rentavaixelles FAVORIT-L 43.900 Ptes.

Els més famosos d'Europa.

AEG Per a ajudar a totes les dones... una mica.

Facilitats de pagament i serveis d'instal·lació.

Amb la garantia de

PLAÇA DE CATALUNYA I DIAGONAL

Presó de La Corunya: intent de fuga

Un intent de fugida d'uns quants presoners polítics fou descobert dies enrera a la presó de La Corunya, segons informava el diari d'aquella ciutat "La Voz de Galicia", en la seva edició d'ahir. L'intent fou descobert per funcionaris de la presó, quan, en sentir sorolls durant la nit, advertiren que tres o quatre "polítics" treballaven en l'obertura d'un pas de cinquanta cm de diàmetre.

Afegeix el diari que aquest conducte hauria de portar els reclusos a l'exterior, probablement a través de les clavegueres. Encara que fins ara no ha estat donada cap comunicació oficial, hom creu que en el projecte treballaven membres d'ETA i de la Unió do Povo Galego (UPG), que encara no havien estat jutjats.

"A TABOÀ" GALLEGA

Forces de l'oposició democràtica de Galicia, han arribat a un ampli acord sobre els objectius i funcions d'un nou organisme unitari, d'àmbit nacional gallec, que es denominarà "A Taboa —la taula— Democràtica de Galicia". Hom espera que en breu quedí constituït formalment aquest organisme. En la negociació de l'acord, han participat membres de Coordinació Democràtica com la Democràcia Cristiana Gallega, (DCG), Federació Socialista Gallega (PSOE), Organització Revolucionària de Treballadors (ORT), Federació Gallega de la Unió General de Treballadors (UGT), Partit Socialista Popular de Galicia (PSG), Partit del Treball (PT), Partit Comunista de Galicia (PCG), Comissions Obreres i Justícia Democràtica. Si és

constitueix aquesta organització unitària, serien ja tres els que operen a l'Estat espanyol: el Consell de Forces Polítiques de Catalunya, A Taboa Democràtica de Galicia i Coordinació Democràtica. Hom creu que al País Basc hom gestiona també la formació d'un organisme similar.

L'AVENTURA SEGOVIANA

Els tres membres d'ETA i el del FAC, que aconseguiren arribar a França després de fugir de la presó de Segòvia, han explicat al diari "El País" els detalls de llur escapada, des de l'illa de Yeu, on es troben actualment confinats. A partir del moment en què, a l'agost de l'any passat, foren descoberts en el primer intent de fugida, començaren a intentar-ho de nou. De totes les possibilitats, triaren la sortida pel col·lector general, la mateixa que l'altre cop. En el mes d'octubre començaren la feina, organitzada per ETA. Com que no era possible que sortissin tots, es donà prioritat als qui tenien més anys de condemna. El matí de l'escapada, a l'exterior hom havia preparat tans paquets de roba com "polítics" havien de sortir. Triaren la frontera navarresa, perquè la portuguesa podia ésser més controlada. Tot i això, la boira no havia estat prevista. Caminant ja prop de la frontera francesa, en mig de la boira, els trets de metrallera d'una parella de la guàrdia civil en servei rutinari, segaren la vida de Oriol Solé Sugranyes. Passada la nit caminant entre la boira, trobaren el xalet de l'Espinal. A partir d'ací els fets són ja prou coneguts: es dirigiren cap a Pamplona per carretera, i des d'allà a França, a peu, tot seguint a relativa distància la via del tren.

**PER CONVALESCÈNCIA DE MALALTS
PER RECUPERACIÓ
PER REPOS**

Secció especial a la Clínica HUCASVE
Provença, 340 (cantonada Bruch)

PAIS BASC

La Societat Bascongada per l'autonomia

Han estat detinguts presumptes assassins de Montejurra

La Reial Societat Bascongada d'Amics del País, una de les entitats culturals més importants d'Euskalèria, després de la seva reunió a Bilbao ha fet públic a la capital biscaïna un manifest en què demana els furs abolits el 1876 per a les províncies basques i l'autonomia per al País Basc.

"Proclameu com a objectiu primordial i inexcusable de tot bon basc l'organització del nostre país en un règim de llibertat dintre la comunitat nacional, que sigui la continuació del vell sistema foral adaptat a la realitat actual."

El document continua dient que les tres províncies tenen personalitat diferent però que han d'articular-se en una única regió, segons el lema de la pròpia societat: "Irurak Bat". En un sentit ampli, aquest reconeixement de personalitat seria similar al que ja té Navarra.

ORGANITZACIO DEMOCRATICA

Afirma l'escrit que, sense una organització democràtica, no pot existir avui un règim foral basc; que el règim d'autonomia administrativa no és concebible sense l'autonomia tributària.

Recaba per a les províncies basques el dret i el deure d'organitzar tots els serveis culturals, d'educació i d'investigació, i manifesta que el cultiu de la llengua basca fa la regionalització imprescindible i urgent.

I manifesta finalment: "Es natural que volgem que la configuració i ordenació del nostre país sigui feta per nosaltres. Les nostres pròpies institucions, i no les dictades per or-

ganismes centrals, han de ser les que governin la nostra vida col·lectiva."

DETINGUT UN DELS PRESUMPTES ASSASSINS DE MONTEJURRA

Ahir a les cinc de la tarda va declarar davant del jutge especial nomenat per als fets d'Estella, Màrquez de Prado, presumpte component del grup que va disparar en l'aplec carlí.

Ha estat detingut també Marín, a resultes de presentar-se voluntàriament, el que hom assenyala com a possible assassí d'Amiano Jiménez, i declararà al dilluns. S'ha sabut que l'advocat de Madrid, Ramón Merino, va llogar cambres a l'hotel del monestir d'Irache per a una trentena de persones, entre les quals hi havia l'esmentat Màrquez de Prado, Fal Macias, Llopis, Sáiz Díaz i Gómez Ulla. Es creu saber que aquest grup serà igualment detingut. S'ha desestimat, però, el propòsit de convocar perquè declarés, el príncep Sixt Enric, suara foragitada del territori espanyol.

FUNERAL

A primera hora de la nit del divendres, a la catedral del Bon Pastor de Sant Sebastià, va tenir lloc un funeral per l'ànima de la primera de les víctimes de Montejurra, Ricard García, al qual van assistir els pares del difunt entre diversos milers de persones. Acabada la cerimònia s'ha format una manifestació pacífica que, en arribar a l'Avenida de España va ésser dissolta per càrregues de la Policia Armada.

LA DEMOCRATITZACIO. ELEMENT IMPORTANTISSIM

"El procés de democratització és un element molt important per a les decisions mexicanes, afegí Gómez Gordoa, car és evident que som en una etapa de restabliment de la qual el primer pas és de caràcter econòmic fonamentalment, car les decisions del govern mexicà, que és el que jo coneix directament, estan encaminades en el sentit de tornar a la normalitat en els aspectes econòmic i comercial amb tota plenitud. Amb aquesta finalitat s'han fet ja diversos passos, com és ara la designació d'un representant de l'Institut Mexicà de Comerç Exterior, que ja opera a Madrid."

Bon punt acabades les sessions de treball de la Novena Reunió Bancària Internacional tornarà al seu país.

"Les relacions amb Mèxic, imminents"

Ho declarà el president del Banco de México

El restabliment de les relacions entre l'Estat espanyol i Mèxic poden ser imminents, segons va dir el president del Banco Mexicano, José Gómez Gordoa, que ha assistit a la reunió bancària internacional que s'ha dut a terme a Estepona.

Gómez Gordoa digué també que el president de Mèxic, Echeverría, està interessat en aquesta represa. "La reforma política és vista no solament amb interès, sinó fins i tot amb ansietat, afegí Gómez Gordoa. Encara que Mèxic és una república, creiem que el rei s'ha comportat favorablement en un procés per a dur el país a una democràcia i el veiem sense prejudicis i amb una simpatia objectiva. Creiem que és un home que actua bastant democràticament —continua el president del Banco de México— i que duu el poble amb senzillesa. S'ha guanyat la simpatia de la gent i, pels contactes personals que jo hi tinc, crec que va guanyant molt de terreny, això, en definitiva, pot dur a la consolidació del seu govern per al bé de la pau i del desenvolupament democràtic polític, econòmic i social."

En les seves declaracions al diari "Sol de España", el dirigent bancari conclou que en aquests moments s'està ja en un punt clau en el procés de restabliment de les relacions diplomàtiques, segons informa l'agència Cifra.

FERT PER LA GUARDIA CIVIL

Pedro Maria Sasiain, de Mondragón, ahir, dissabte, sembla que estava massa content i es va posar a picar damunt dels cotxes aparcats. La Guardia Civil intentà d'impedir-li-ho i segons la nota oficial, el jove es va resistir. Resultat: un tret a l'esquena i trasllat a un centre mèdic de la ciutat.

MANIFESTACIO PROHIBIDA

El govern civil de Biscaia ha prohibit una manifestació convocada per les associacions de veïns de Bilbao per avui, diumenge. La manifestació era a favor de l'amnistia i la convocatori era signada per personalitats de Biscaia.

ROBERT PETIT

MON DEL TREBALL

El sector canari de la construcció anuncia vaga total

El proper dimarts, dia 18, el sector de la construcció de les Palmes de Gran Canària comença una vaga total en cas que els empresaris ofereixin menys de les setze mil vuit-cents pessetes acordades com a sou mensual del manobre. A Sevilla, el comitè executiu sindical han manifestat la seva preocupació per l'atur forçós de la meitat sud d'Espanya, especialment Andalusia.

L'assemblea d'enllaços i jurats del sector de la construcció de les Palmes han fet una sèrie de consideracions sobre la seva situació i ha acordat, a partir de demà, dilluns, un atur laboral d'una hora de duració a totes les empreses de la construcció, per a celebrar una assemblea informativa. A les dotze del mateix dia, tots els enllaços i jurats acudirán a la delegació provincial de l'Organització Sindical per a saber la posició empresarial. En cas que aquesta no satisfaci llurs reivindicacions, el sector de la construcció es declararà en vaga total a partir de l'endemà.

L'ATUR LABORAL A ANDALUSIA

Segons informe del delegat provincial de sindicats i president del comitè executiu del Consell Sindical Provincial, García del Valle, el percentatge d'atur forçós a la província de Sevilla, és un 4,9% de la població laboral activa. Entre les diverses suggerències que es van fer en l'última reunió del Consell sindical —on s'elaborà l'informe—

ACTIVITAT POLITICA

Arias: primera data del seu calendari

El compliment del primer termini de la reforma anunciada pel president Arias i els viatges de diversos ministres, configuren l'activitat política d'ahir.

Un editorial publicada ahir pel diari "Ya", es referia als projectes de Llei de reforma constitucional. Entre els aspectes positius es parlava del procediment de contrafur, que pot ésser interposat pels ciutadans i sobre el qual resoldrà un tribunal especial constituït com sala de justícia del Tribunal Suprem, i la proporció de senadors que seran elegits per sufragi universal (dos-cents, dels dos-cents vuitanta-cinc). Com a negatiu destacava el fet de mantenir "Los cuarenta de Ayete" i l'atribució al president del Consell del Regne de la presidència del Senat.

PROJECTES DE LLEI A LES CORTS

Cal recordar que el passat 28 d'abril el president Arias va dir per te-

levisió que "abans del pròxim 15 de maig estaran totalment elaborats els projectes de llei sobre la reforma política, amb excepció de la corresponent llei electoral, que serà remesa a les Corts abans del 15 de juliol", i és un fet, informa Europa Press, que així ha ocorregut amb el projecte d'associació, reunió i manifestació, i de reforma dels articles del Codi Penal que fan referència a tals drets, que ja es troben a les Corts.

ACTIVITAT MINISTERIAL

Cal destacar també l'activitat ministerial: l'entrevista del ministre de Desenvolupament Industrial de Cuba, Gómez Trueba, amb el ministre espanyol de Comerç, Calvo Sotelo; l'acte de clausura de les sessions de treball del grup d'Aigua i Regatge a Sevilla, presidida pel ministre d'Agricultura, Virgilio Oñate Gil; i, finalment, el viatge del ministre d'Ombres Públiques, que va arribar ahir a Santiago de Compostela.

la delegació està tancada des del passat dia 11. Encara que oficialment no s'ha donat cap explicació, fonts oficioses diuen que ha estat una mesura per a evitar que alguns grups de treballadors ocupessin la casa.

A Sant Sebastià, la sentència del judici celebrat contra set vocals del jurat d'empresa de la factoria Michelin de Lasarte i un enllaç sindical, ha fallat a llur favor, considerant improcedent l'acomiadament. Per altra banda, han estat posades en llibertat vuit esposes de treballadors de Michelin, sense càrrecs ni multes, que havien estat detingudes fa tres dies.

Per al conflicte del ram de vidre i ceràmica s'ha donat la solució arbitral obligatòria del "laudo". Es reconeixen 14.000 pessetes mensuals per peó, vint-i-vuit dies naturals de vacances i s'estableix el càlcul d'antiguitat.

TANCADA LA DELEGACIO SINDICAL DE PAMPLONA

Fins demà, dilluns restarà tancada la casa sindical de Pamplona, segons decisió adoptada pel delegat provincial de Sindicats. Aques-

RODIER PARIS

La col·lecció estiu 76
plena de vida i alegre colorit
amb grans novetats per les joves

trilla

Plaça de Calvo Sotelo, 10

 Gratuït en el mateix Ed. Winterthur, entrada e/Urgell

 500.000 electrodomèstics *Carboro*
venuts a Espanya l'any 1975

per descomptat...

Carboro

la marca de prestigi

BRUSSEL·LES

Col·loqui internacional dels palestins

Intenten donar resposta al darrer congrés sionista

"El Col·loqui Internacional sobre Palestina té per a nosaltres una particular importància car se celebra al cor d'aquesta Europa que ha manifestat tantes vegades la seva estima envers la causa palestina"

m'hi he criat i sempre l'havia vist construït i menat pels àrabs. L'ambaixador algerià a Londres, que participa en el Col·loqui Internacional, ha afirmat que "la metròpoli ambulante del colonialisme sionista segueix els desplaçaments del centre de gravetat de l'imperialisme: Ahir, la Gran Bretanya i avui els Estats Units".

CONTACTES CATALANS

El dirigents de la Formació Sindical Catalana SOC, Xayier Casassas, es desplaça la setmana passada a Brussel·les per tal de mantenir-hi nous contactes amb la Confederació Mundial del Treball (CMT).

FESTIVAL POLITICO-CULTURAL

Lluís Llach, el basc Imanol, Paco Ibáñez, Isabel i Angel Parra, Daniel Viglietti, el Quartet Fedrón, Leo Ferré, Anne Sylvestre i cinquanta artistes més de diverses nacionalitats participen aquest final de setmana en la part cançonera d'un festival politico-cultural "monstre" que té lloc a Brussel·les.

A més de personalitats polítiques i universitàries àrabs, el Col·loqui Internacional, compta també amb la participació de jueus antisionistes. Com per exemple, l'israeli Uri Davis, de la Universitat de Bradford, que en la seva intervenció ha demostrat com el sionisme creà una majoria jueva en terres palestines per tal d'instaurar l'Estat d'Israel allà on vivia una comunitat àrab autòctona.

L'àrab d'Israel actualment exilat Fuzi el Asmar manifestà que era fals d'afirmar que Palestina era terra inhabitada en arribar el primers colons sionistes: "He nascut al país,

ITALIA

Eleccions: resultats imprecisos

El partit republicà italià considera que una eventual alternativa d'esquerres representaria l'inici d'una "perillosa aventura" que encara agreujaria la difícil situació per la qual passa el país.

files involucrades en l'escàndol Lockheed (hi és acusat l'ex-ministre de la defensa Mario Tanassi), i alhora recalquen que no és certa una desunió entre els seus membres.

Es desmentir el "no" rotund que el PSDI presenta a un govern de front popular, com també diu "no" en rodó al "compromís històric" (aliança de la DC amb els comunistes) i a la participació dels comunistes al govern.

Els demòcrates cristians, pel seu costat, rebutjaren tota responsabilitat sobre la precipitació d'unes eleccions, i van retreure al PCI la no acceptació de les seves propostes, i també als socialistes, fet que precipità els esdeveniments i la dissolució de les Cambres.

El programa dels demo-cristians es basarà en la "confrontació" entre una majoria governativa i una oposició.

Els partits polítics continuen les seves reunions per tal de formalitzar les llistes electorals i traçar programes definits per presentar als electors.

Sobre aquest postulat, manifestat ahir per un portaveu del partit, se concretaria el programa electoral davant la consulta del 20 de juny vinent. El portaveu troba que els resultats d'aquestes eleccions es presenten imprecisos, i no és d'esperar un avenç gaire definitiu de la Democràcia Cristiana. Recorda, al mateix temps, que el tándem DC-PR1 (penúltim govern, Moro-La Malfa) realitzà una funció política important. Pel que fa a una aliança dels partits laics en la formació d'un govern, els republicans són del parer que el partit socialista haurà de "definir" les seves relacions amb el PCI.

ELASTIC COM UN XICLET

Els socialistes, per la seva banda, van opinar que la proposta comunista d'un govern de coalició de totes les forces democràtiques —PCI inclòs— s'ha tornat una cosa tan elàstica "com un xiclet" i han afegit que l'equilibri estable en la legislatura vinent s'hauria d'assentar sobre la DC-PSI-PCI.

En un debat a la televisió, dirigents del Partit Social Demòcrata van desmentir amb tota fermesa que hi hagués personalitats de les seves

FOTOCOPIES COMPAREU PREUS

- 1 fotocòpia, 3 pts.
30 fot. iguals a 2 pts.
30 fot. iguals a 2 pts.
30 fot. iguals a 1'40 pts.

- Calàbria, 230 (junt a L. Carlota)
Aragó, 235 (junt a Balmes)
Petons, 4 (junt a Comerç, 6)
Tintena, 22 (junt a Mistral)
Consell de Cent, 418 (junt P. St Joan)
Alfons XII, 23-27 (Moltull, 23-27!)

Qui es confongui, la paga més cara

INSTAN Tel. 319 87 00

Obrim matrícula només pels nivells de Preescolar i 1.er d'Educació General Bàsica.

Iradier, 15-19-21-28 (BONANOVA)
(Aquest estiu comencem la nova Escola a l'Avinguda Dr. Andreu)
211 81 54
211 89 54
CONCERTAR ENTREVISTA

Preescolar - E.C.B.
Batxillerat
Homologat.
Serveis de menjador i autocar.
Francès i Anglès.

FRANÇA

Clausura del congrés socialista

Avui acaba a Dijon el congrés extraordinari del Partit Socialista francès, que ha de decidir una estratègia electoral davant les eleccions municipals de l'any 1977. Aquesta ciutat, que és tradicionalment de majoria gaullista, és també un símbol de l'augment continuat de l'esquerra.

cèlula de base de la democràcia i del socialisme", cinc-cents delegats del Partit Socialista francès en van tenir prou amb el dia d'ahir per posar-se d'acord sobre allò que fou consagrat com a regla d'or de llur estratègia: la unió de l'esquerra.

Avui parlarà Mitterrand, i hi seran tots els delegats que poden donar un impuls definitiu a una unió de l'esquerra, molt frenada durant més d'un any pel mal humor dels comunistes davant el fet de la prodigiosa ascensió del Partit Socialista francès. A aquest, poc li falta per arribar a representar el terç de l'electorat francès. Per això el segon secretari nacional, Mauroi, digué ahir que "des d'ara nosaltres treballem amb una sola hipòtesi: que aviat tindrem la responsabilitat del poder".

ERNEST UDINA

En les eleccions legislatives del 1969 no arribà al 25 per cent de vots, però avencà fins al 36 per cent en les eleccions municipals del 1971. El 1973 tingueren el 46 per cent en les legislatives, i el 47 per cent en les presidencials, del 74; fins a conquerir el 51 per cent en les recents eleccions cantonals del passat mes de març.

Sota una gran inscripció que diu que "les col·lectivitats locals són la

PORTUGAL

Es van concretant les candidatures per a la presidència

La bomba que va explotar aban-d'ahir a l'aeroport de Lisboa no ha atret gaire atenció. Els mitjans d'informació li van dedicar poc espai, perquè no va causar víctimes, malgrat la seva gran potència, i perquè els portuguesos estan sobretot preocupats per l'elecció del nou president de la República el dia 27 de juny vinent.

lític portuguesos ja han declarat el seu suport al general Eanes: El Partit Socialista, el PPD (Partit Popular Democràtic), del Centre Dret, i el CDS (Centre Democràtic Social), clarament de dretes. Per altre costat, de la Comissió de suport al general Eanes formen part molts intel·lectuals d'esquerra, i se li atribueix la declaració que el Partit Comunista té un paper important en la política portuguesa així que vulgui acceptar les regles del joc democràtic. Els comunistes, tanmateix, encara no han declarat la seva posició. El PC podria presentar un candidat civil, que desistiria a darrera hora en favor d'un altre candidat, i no m'admiraria gens que aquest no fos el general Eanes mateix. La situació encara és molt fluida. Esperem que durant el curs

de la setmana vinent, el panorama es desentelará.

La mort de Fernando Oneto, un home que va prendre part en totes les revoltes contra l'antic règim durant els darrers vint anys, continua essent molt comentada, però sembla que, realment, va ésser una mort natural. Solament el diari "O Dia" alludint a la campanya de cansament que sobre ell va ésser exercida, es refereix a una novella policíaca d'Agata Christie on un home amb una malaltia cardiovascular i que viu en un cinquè pis, es mor perquè calculadament li avarien l'ascensor. "O Dia" esmenta la seva mort com "el cas del testimoni silencià".

MANUEL DE SEABRA

1er CICLE DE L'ART CATALA

Form's el seu patrimoni artístic amb obres d'art autèntiques sense causar cap perjudici a la seva economia. Obres inèdites firmades i creades en exclusiva per mestres de la pintura actual, d'extensa bibliografia i amb obres en els principals museus. Emissió limitada. Assegurança de compra constant. Revalorització sota control financer.

INFORMACIO I MOSTRES APARTAT DE CORREUS
SENSE COMPROMIS 23.124 BARCELONA
NOM
ADREÇA
TELEFON POBLACIO

A L'ESCOLA THAMAR

NOMES HI HA PLACES DE PREESCOLAR I 1r D'EDUCACIO GENERAL BASICA, JARDINS PLENS DE SOL I VEGETACIO, CUINA PROPIA, SERVEI DE COTXE

CARRER DE CADIS, 17 (Putxet)

Preguem demanar entrevista amb antelació 212-06-96

SAHARA

El Front Polisario ataca Fos-Bucraa

Una de les torres de la xarxa elèctrica que va de la platja de El Aaiun a les instal·lacions de fosfats de Fos-Bucraa ha estat sabotjada pel Front Polisario la nit de dijous a divendres.

Unes quantes càrregues de dinamita foren col·locades a la torre, que no va caure perquè els mateixos cables la van sostenir. Segons recull el diari canari "El eco de Canarias" sembla que l'atemptat coincideix amb l'últim atac dels guerrillers sàharis als treballadors de Bucraa perquè demanessin la baixa abans del proper dia 20, dia que es compleix el tercer aniversari de la creació del Polisario. El diari infor-

ma també que aquesta organització pensa començar una ofensiva a gran escala.

Des del començament d'aquesta setmana, el transport de fosfats pel territori del Sàhara es fa en camions custodiats per nombrosos efectius de l'exèrcit marroquí.

PATROLLES JUEVES AL LIBAN

Tres patrulles israelianes van penetrar a primeres hores d'ahir en territori libanès per tres indrets diferents, ajudades per l'aviació. Després d'unes quantes hores, les patrulles s'han retirat, excepció feta de la replegada a la regió de Bustan, que roman allà.

Mentrestant, la treva acordada en el sector de Mont Liban, amb vigència a partir de les dotze de la nit del divendres, no ha durat ni tan sols un quart d'hora, encara que les lluites han perdut intensitat. A mig matí, la lluita ha quedat limitada a trets esporàdics, si bé les barricades continuaven preparades.

A Trípoli, les forces de l'exèrcit d'alliberament de Palestina s'han retirat del combat seguint les instruccions de Yasser Arafat. Patrulles conjuntes de palestins i libanesos van per la ciutat, on els efectes d'aquesta nova treva s'han notat acusadament. A Garayia —zona on els falangistes només disposen d'una estreta sortida cap al mar— hi ha hagut un fort tiroteig. Els falangistes, però, han minat intensament tots els indrets que podien ser utilitzats pels esguerrats cap a la ciutat. No obstant, hi ha poques esperances d'armistici definitiu, vistes les actituds combatives dels dos grups, ajudats els falangistes per Síria, i l'esquerra libanesa pels comandos palestins.

Mitjans palestins han acusat recentment els falangistes d'haver parat una emboscada a un comboi de queviures que es dirigia al campament de refugiats de Tel Al-Zatar, al sud-est de Beirut.

CONFERENCIA ISLAMICA

Xipre: solució federal

Els quaranta-dos assistents a la Conferència Panislàmica que té lloc a Estambul, han secundat per unanimitat les propostes turco-xipriotes de cara a una solució federal per a l'illa de Xipre; per altra banda, han condemnat el sionisme, qualificant-lo de "forma de racisme", segons han declarat uns funcionaris assistents a les reunions.

la comunitat turco-musulmana en la recerca d'una solució política i pacífica, per mitjà d'una constitució federal", (de l'illa) —afegiren els funcionaris.

XIPRE NACIO FEDERAL

Els turcs desitgen que l'illa de Xipre es converteixi en una nació federal, constituïda en dos estats, cosa a la qual s'oposen els grecs.

Els observadors de la Conferència al·leguen que aqueixa cecisió constitueix una victòria important per als turco-xipriotes en la campanya cap a l'obertura del més gran suport internacional per a la seva causa. No obstant això, allò que no han aconseguit els turco-xipriotes és que se'ls atorgui l'estatus d'observadors, com pretenien.

Ministre d'Afers Exteriors dels Estats musulmans d'Àsia i Àfrica aprovaren una resolució en la sessió plenària final, celebrada ahir, en la qual s'exhorta a "la igualtat de drets de la comunitat mahometana de Xipre en tant que és co-participant amb la comunitat grec-xipriota". La citada resolució segona igualment "els esforços de

ITALIA I LES ELECCIONS (I 6)

La dreta i les ramificacions terroristes

Giorgio Almirante, secretari general del MSI (Movimento Sociale Italiano, el partit neofeixista representat en el Parlament amb 56 diputats i 26 senadors), va tenir una alegria quan va saber que el juny vinent hi hauria eleccions generals. A un periodista de la TV que li preguntava la seva opinió, li digué: "Seran un triomf del MSI i una derrota dels comunistes."

La sigla completa d'aquest Partit és MSI-DN (Destra Nazionale, Dreta Nacional), que correspon a la fusió de neofeixistes i monàrquics que va tenir lloc l'any 1972. La Constitució vigent al país, aprovada l'any 1947, prohibeix la "reconstitució del partit feixista". El MSI no s'ha definit mai com a feixista, sinó "de dretes", però és l'hereu de la tradició i de la filosofia feixistes i els seus partidaris consideren Benito Mussolini com l'heroi i orientador remot.

Però, a desgrat dels antecedents, el MSI ha canviat, gràcies en bona part al seu secretari Almirante, que ha donat una orientació moderada al partit, ha limitat els aspectes més virulents de l'oratoria dels seus dirigents i militants, i àdhuc ha expulsat joves discòls que insistien massa en la mística de les bombes i les pallisses als comunistes.

FEIXISME "RESPECTABLE"

El neofeixisme moderat d'Almirante ha estat batejat pels seus adversaris de "fascismo in doppio petto", o sigui, el de les persones que porten armilla i americana encreuada, persones respectables, i no el feixisme dels camises negres, o dels "lumpen-proletaris" que, en tota la història dels darrers seixanta anys, ha estat la font de proveïment de picchiatorelli (com si diguéssim "homes de la porra") que sempre han acompanyat l'organització de Mussolini i ara el MSI.

L'objectiu d'Almirante és, sobretot des de la fusió amb els monàrquics, construir un gran partit de dretes, amb un programa d'obres públiques, moviment sindical corporatiu (però que ocupi dels problemes d'una classe obrera que gaudeix d'un cert benestar) i fidelitat a l'OTAN. Per tal d'atènyer aquest objectiu, Almirante s'ha llançat a reforçar la seva representació parlamentària a les eleccions, utilitzant com a palanca principal la pèrdua de confiança en la Democràcia Cristiana dels sectors de la burocràcia estatal, del comerç i de les categories professionals i empresarials, que sempre l'havien votada.

També al MSI hi ha corrents interns amb opinions divergents. A propòsit de l'aliança transitoria DC-MSI, amb la finalitat de refusar la llei de l'avortament, s'ha produït una "rebellió del sector encapçalat per Caradonna, ex-secretari general, que ha reprovat a l'actual direcció la seva "aliança amb els clericals". La

posició del MSI en la qüestió avortament ha provocat també malhumor en elements de la CISNAL, l'organització sindical dels neofeixistes.

UNA MENA DE GUINEUETA

En realitat, el MSI sempre ha estat considerat en el Parlament com una mena de guineueta de la qual cal estar allunyats. A les dues Cambres —diputats i senadors— ocupa el cap de la dreta de l'hemicicle on s'asseuen els legisladors i que formen, a excepció dels del MSI, l'"arc constitucional", anomenat així perquè, allí, hi són els partits que aprovaren la constitució republicana de la postguerra.

Malgrat això, en diverses oportunitats la DC ha recorregut als vots neofeixistes per tal de barrar el pas a una llei, com la de l'avortament a principi d'abril darrer. Gràcies també al suport neofeixista, la DC recollí la majoria suficient perquè les Cambres reunides elegissin president de la República el senador democristià Giovanni Leone, actualment embolicat en l'escàndol de la Lockheed. Cada vegada que això succeeix, es vessen rius de tinta a la premsa italiana a propòsit de "les dues ànimes de la DC", una de reaccionària i una altra de progressista i antifeixista convençuda.

Del munt de paraules, en queda una dada concreta: que la dreta a Itàlia no té uns contorns rígids delimitats, i que el MSI d'Almirante aspira a ser un pol aglutinador d'una porció dels vots que fugien de la DC i també del Partit Liberal, al qual ja va prendre vots l'any 1972 i el reduí a un partit menor.

TERRORISME DE DRETES

Des de l'operació "fascismo in doppio petto" d'Almirante, han proliferat fora del MSI una sèrie de grups d'ultra dreta, producte del descontentament de militants neofeixistes, amants de l'acció terrorista, o de les expulsions practicades per la direcció moderada. Ordine Nuovo, Ordine Nero, La Rosa dei Venti (La Rosa dels Vents), MAR i SAM (Squadre Azione Mussolini) són els grups més coneguts per atemptats i agressions. Actualment es troben sotmesos a judici cinquanta-sis elements del grup MAR a la ciutat de Brescia. El jutge que instrueix la causa ha arribat a la conclusió que durant la campanya per al referèndum sobre el divorci, a la primavera del 1974, el MAR i La Rosa dei Venti aconseguiren de crear "un perill concret de guerra civil" per tal d'induir un sector de l'exèrcit a donar un cop d'Estat. En aquell període es produí l'atemptat que provocà nombrosos morts i ferits a la plaça principal de Brescia, durant un míting antifeixista.

També ha estat processat el neofeixista Mario Tuti, organitzador d'una "cèl·lula terrorista" a la regió de Toscana, que va co-

metre un seguit d'atemptats a trens, entre altres el que produí morts i ferits en el tren "Italicus", també l'any 1974. Tuti havia estat sotmès a un primer judici per haver donat mort de cop sobtat a dos policies, i fou condemnat a presó perpètua. En el segon procés, que acabà la darrera setmana, fou condemnat a vint anys pel sector ferroviari de la seva activitat.

MES TERRORISTES ILLUSTRES

Però els grups terroristes d'ultra dreta, no tots han sortit del neofeixisme. En aquest moments està pres Edgardo Sogno, l'element més destacat de l'extrema dreta del Partit Liberal, ex-diplomàtic (Estats Units, Birmània) i ex-heroi de la lluita armada contra el feixisme, els darrers anys de la darrera guerra. Sogno, condecorat amb medalla d'or per les seves accions legendaries amb la "Resistenza", fou sempre un anticomunista convençut i apassionat. Ara se l'acusa de ser un dels capítols del complot avortat que, l'agost del 1974, s'havia d'emportar segrestat el president de la República, Leone, per tal d'obligar-lo a dissoldre el Parlament i sotmetre's al "reconeixement del poder militar com a únic poder legítim."

Sogno estava vinculat al "príncep negre" Junio Valerio Borghese (principal autor d'un cop fallat a finals de 1969) i a nombroses personalitats, entre elles la marquesa Nicastro, cunyada del ministre Giulio Andreotti, a més, a la CIA i a certs generals. També a estat citat amb referència a això el nom de la Fiat; el president de l'empresa, Gianni Agnelli, ha declarat als investigadors que, l'any 1974, aquesta firma féu lliurament d'una quantitat bastant important a Sogno, que l'havia demanada com una ajuda financera al Partit Liberal. Les autoritats d'aquest partit asseguren pel seu cantó que l'organització no ha rebut ni una lira i que, per tant, la Fiat fou enganyada per l'ex-diplomàtic aficionat als cops d'Estat.

La història de les "frases negres", com se les denomina a Itàlia, no acaba aquí. Dels grups neofeixistes i terroristes de dreta en general, es va passant sense solució de continuïtat, segon s'assegura, a la franja més extrema de l'ultra esquerra. "Brigate Rosse" (Brigades Roges) i "NAP" són dues organitzacions terroristes que, aquests temps, estan en plena activitat. Proclamen "la guerra sense treva contra el sistema burgès" i s'atribueixen atemptats a industrials, els incendis a la Fiat i segrestaments de persones. Comunistes, socialistes, socialdemòcrates i la majoria dels grups d'esquerra coincideixen amb els sindicats a definir-los com a "provocadors" o, pel cap baix, com a grups de joves irresponsables, infiltrats per elements "locals" vinculats a la CIA.

ALICIA FAJARDO

ANTIGA

Casa de l'any 1800 en perfecte estat de conservació, amb aigua, electricitat i 30.000 pams de terreny circumdant, tot plegat rodejat de paret de tanca. Excel·lent situació en plena Costa Brava i a quinze minuts de les millors platges. Informació: Tel. 227 12 83 (Intermediaris NO)

Joan Leita

ANÀLISI DESTRUCTIVA DE LA RELIGIÓ

Una crítica apassionant que parteix de l'experiència, de la història i de la política.

Pròleg de JOSEP M. CASTELLET

EDICIONS 62

Llibres a l'abast, n.º 128

EDITORIAL JUVENTUD, SA.

que des de la seva fundació, el 1923, ha anat publicant llibres en català, enviarà, lliurement i sense cap mena de compromís, el seu catàleg d'obres catalanes als lectors d'aquest diari que ho sol·licitin a Provença, 101, BARCELONA - 15

UNA NOVEL·LA LLARGAMENT ESPERADA

MISSAL DE DIUMENGES I FESTES

textes dels tres cicles dominicals i de les principals festes de l'any, amb excel·lents introduccions i comentaris a les lectures.

Editorial Balme - Publicacions de l'Abadia de Montserrat de venda a totes les llibreries

PAUSA

S'ha girat la truita

Victor Manuel Arbeloa acaba de publicar un llibre que titula "La semana trágica de la Iglesia en España, 1931". És el film del debat de la qüestió religiosa a les Corts Constituents. Esgarrifa de veure la violència amb què s'ataquen mútua ment els menjacapellans i els clergues trabucaires. Per força havia d'acabar malament, allò. En quarantaine anys sembla que s'ha ben girat la truita. No sols perquè ara ja no es produeix aquella polarització entre dretes catòliques i esquerres sectàries, sinó també perquè les relíquies d'anticlericalisme que persisteixen p a r e n avui en el bunker dretà (i en l'hipercriticisme d'alguns cristians!), i la nota de clericalisme teocràtic, la fa algun grup socialista patrocinat per sacerdots.

H. R.

III centenari de sant Josep Oriol

Enguany se celebra el tercer centenari de l'ordenació sacerdotal de sant Josep Oriol, patró de la clerecia diocesana de Barcelona. Amb aquest motiu s'han organitzat els actes següents:

Dia 20 de maig, a la Residència Sacerdotal "Sant Josep Oriol" (Joan Güell, 198): Jornada de convivència sacerdotal, a les onze del matí. Hi haurà una conferència de Mn. Tomàs Vergés, sobre la figura de sant Josep Oriol com a sacerdot, i una altra de Mn. Josep Maria Ballarín, sobre "Sant Josep Oriol i l'espiritualitat". Clourà la jornada un acte de pregària a la capella, presidit pel bisbe auxiliar de Barcelona, Dr. Ramon Daumal.

Dia 21 de maig, a les sis de la tarda i a l'església de Santa Maria del Pi, en la qual exercí el seu ministeri sant Josep Oriol, tindrà lloc un concert per la Coral Sant Jordi, dirigida pel mestre Oriol Martorell.

Dia 23 de maig, també a les sis de la tarda i a la mateixa església

del Pi, la Coral Polifònica de Calella, dirigida per Mn. Emili Guerrero i Peris, donarà un concert, i a les set participarà amb la seva assistència i cants a la celebració de l'eucaristia.

La pastoral del diumenge

L'Institut de Litúrgia, del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona, dedicarà la seva sessió del dimarts, dia 18 de maig, a la valoració de les característiques de la "Pastoral de la celebració del diumenge". Dirigirà la sessió Mn. Joan Bellavista i tindrà lloc als locals de la Facultat de Teologia (Seminari Conciliar, Diputació, 231), de les 19.30 a les 21.30 hores. Per a informació: CPL. Canuda, 45, telèfon 302 22 35.

PAU VI

Mitjans de comunicació i drets humans

Pau VI va dirigir a tots els cristians un missatge amb motiu de la X jornada mundial de les comunicacions socials dedicada als drets humans, que se celebrarà el 30 de maig vinent. Proposa que la funció més noble d'aquests mitjans és de servir la causa dels drets i deures primordials de l'home.

libri amb un reflex negatiu en la vida social. Per això cal recordar que la reciprocitat entre deures i drets és essencial. Precisament en aquesta coordinació dels mitjans de comunicació social trobem un punt segur de referència per a reflectir, en la notícia i l'espectacle, la realitat humana i així contribuir al progrés de la civilització.

Pau VI recorda també que un professional de la informació no pot ignorar aquelles persones que sofreixen. "L'Església sap i recorda a tots que cada atemptat als drets de l'home i cada ommissió dels corresponents deures constitueix una violació de la llei suprema de Jesucrist.

"No es pot negar —diu després— que els mitjans de comunicació poden tenir una influència en la manipulació de les idees, elements, valors i interpretacions, i en l'atenuació de la capacitat crítica d'amples capes de la població. Adhuc quan exerceixen una opressió cultural proposant o suscitant únicament aquelles aspiracions a què tenen previst de respondre."

Aquestes drets són —diu el papa— "el dret a la vida, a l'estudi, al treball i abans, el dret a néixer, a la procreació responsable. I, després, el dret a la pau, a la llibertat, a la justícia social. També el dret a participar en les decisions que afecten la vida dels individus i dels pobles, com és el dret a professar i testimoniar, individualment i col·lectivament, la pròpia religió, sense discriminacions o càstig."

"A cadascun dels drets corresponen uns deures d'igual importància que proclamem amb igual força i claredat. Una prioritat dels drets en relació amb els deures respectius constituiria un element de desequi-

GUINAS

Renovades en només 4 dies GRANS FACILITATS DE PAGAMENT

BOCET Y PRESSUPOST SENSE COMPROMIS

Per a més informació truqueu al telèfon

223 05 40

Sr. CRISANTO

ROMA

- Centre de Boutiques -

IMPORTANT. PER A DESCONGESTIONAR LA VENDA EN LES HORES PUNTA, LI SUGGERIM QUE EFECTUI LES SEVES COMPRES DES DE LA UNA A LES QUATRE, AL MIGDIA, DINANT GRATUITAMENT AL "SNACK"

C/ ROCAFORT, 142 bis
EDIFICI DE MUEBLES LA FABRICA
PARKING PROPI • SNACK BAR • OBERT A MIGDIA

ESCOLA PAX

- coeducació
- ensenyament en llengua materna
- respecte al nen
- desenvolupament de la creativitat
- psicologia escolar preventiva
- camps d'esports, hort, bosc
- de 2 a 14 anys (prescolar-EGB)

OBERTA LA MATRICULA sense aportació econòmica inicial

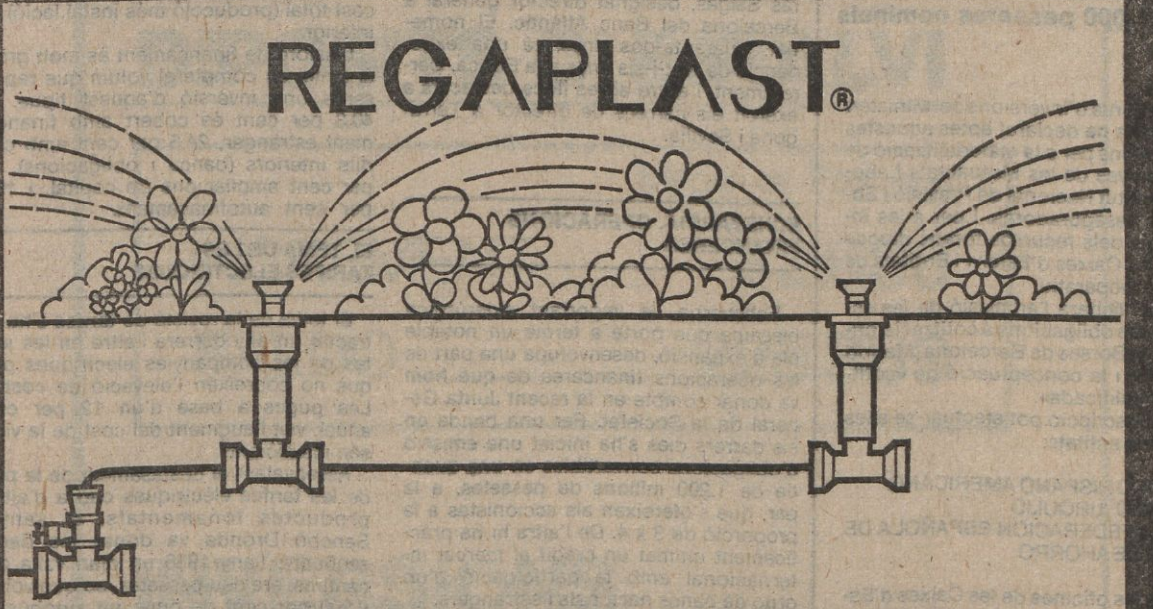

Telf. 20 24 06 TARRAGONA

AVUI ja podreu regar amb goig els vostres jardins.

REGAPLAST®

Us ofereix un rec subterrani que vosaltres mateixos podreu instal·lar

Una creació de **NEOPLAST, S.A.** al servei dels Països Catalans.

De venda a:

Servicio Estación - Aragón, 270 • J. Puiggrós - Avda. Mistral, 32-34 • Citeca - Diputación, 26 • Ferret, R. Plá - Tallers, 68 • Garden Center Mitjans - Autovia Castelldefels, Km. 5,700 • Prat • Ferret, Ballus - Pedro IV, 130 • Jardín - Avda. José Antonio, 499 • Jarclós Plantas - Escuelas Pías, 69 • Supervert - Pz. Palacio, 3 • Casa Conillas - Lauria, 11 • Lomotoro - Pz. Tetuán, 17-18 • Gigi Garden Shop - M. Sarrià, 172 • Manau, S.A. - Campo Florida, 31-45 • Poliglás - Cerdeña, 399 • Ibérica de Hipermercados - Autovia Castelldefels, Km. 8 • S. Bol • Ferret, Pagés - M. Gracia, 148 • Ferret, Andreu - Rocafort, 123 • Ferret, Ramón Valls - Urgel, 5 / Vallespir, 117.

als demés especialistes comercials del ram.

HOTEL PAPA LUNA

[Tres estrelles]

Junt al mar

PENYISCOLA

Comunica als seus clients i amics la seva propera apertura de la temporada ad'estiu 1976, el dia 26 de Maig

RESERVES: Telèfon: 964-48 06 50 — 48 06 51 — 48 06 75 — PENYISCOLA

Preu especial per grups i convencions

SETMANA BORSARIA

Tranquil·litat i bona digestió

De la mateixa manera que el camí fins a la recuperació del nivell 100 del començament de l'any havia constituït una marxa conjunta i disciplinada, una vegada aconseguit l'objectiu, també a cop de xiulet es va complir l'ordre de trencar files i recollir plusvàlues.

De fet, el bruscut retrocés que enregistraren les pïssarres a la sessió inaugural, no va ésser produït precisament per la manca d'afluència del diner particular, sinó que, com ho prova l'elevat volum de negociació assolit, el seu origen va partir de l'acció venedora conjunta de les carteres institucionals.

Mentrestant, per animar la clientela, no hi ha dubte que Espanola de Petróleos constitueix un bon entreteniment, movent-se entre tot el ventall d'interpretacions formulades sobre els seus descobriments.

I si volíem destacar una altra timba d'especulació privilegiada ens hauríem de referir a l'evolució de les vendes de participacions en diversos Fons d'Inversió, amb entrades d'alguns centenars de milions en les dues setmanes precedents de desbordament alcista i amb una xifra equivalent de reembossaments en aquesta última baixista, de la qual cosa es dedueix que l'avantatge de liquiditat que ofereixen aquestes institucions, pensada per l'inversor modest, ara s'ha convertit en l'instrument idoni de l'especulador acabalat.

Naturalment, ja se sap que l'afany especulador és el lubricant imprescindible per a donar liquiditat a la Borsa, però, tampoc hi ha dubte que es necessitarà diner fresc d'inversió per a subscriure les ampliacions del Banc Popular, de Popularinsa i Explosivos, i per a totes aquelles altres que els seguiran al darrera.

FRANCESC SUAREZ

Lepanto, nova seu social

La companyia de assegurances Lepanto acaba d'inaugurar la nova seu social a Via Laietana. A l'immoeble les activitats de la societat ocupen nou plantes amb una superfície de 3.240 metres quadrats d'oficines i 1.500 metres quadrats de pàrquing, essent les instal·lacions modernes i idònies per a complir la seva comersa.

Aquesta societat d'origen i tradició barceloninesa es constituï el 3 de febrer del 1948, i en la actualitat és estesa per

arreu d'Espanya. Les primes van ascendir l'any passat a 2.700 milions de pessetes.

El Consell d'Administració és presidit per Josep Valero Feliu, i n'és vice-president Xavier Andreu Batllo i vocals Pere Portabella Girera, Esteve Pérez González, Francesc Iñareta Bosch, Marià Pañella Casas, Blas Pérez González, Jesús Cambó Torras, Pere Balaña Forts, Jaume Valero Feliu, Francesc Busquets Roca, i Josep Maria Costa Ribas, aquest últim vocal secretari.

HIDROELECTRICA DE CATALUÑA, S. A.

BARCELONA

Domicili Social: Archs, 10

CAPITAL SOCIAL DESEMBOSSAT:

7.082.671.00. — Pessetes

RESERVES I REGULARITZACIO:

8.482.972.807'97

SUBSCRIPCIO PUBLICA

DE 1.500.000.000 de pessetes

en obligacions CONVERTIBLES, representades per 1.500.000 títols de 1.000 pessetes nominals cada un.

TIPUS D'EMISSIO: A la par, lliure de despeses pel subscriptor.

INTERES: Del 8'8563 per 100 anual durant els tres primers anys, del 9'1093 per 100 durant els tres anys següents i del 9'3623 per 100 durant els quatre anys últims, amb impostos a càrrec de l'obligacionista. Aquests impostos estan desgravats en el 95 per 100, el que representa una renda líquida del 8'75 per 100 anual durant els tres primers anys, del 9 per 100 durant els tres anys següents i del 9'25 per 100 els quatre anys últims, més els possibles beneficis derivats de la conversió d'aquests títols en accions de la Societat.

CUPONS: Semestrals, amb venciment el 24 de maig i el 24 de novembre de cada any, essent el primer cupó a pagar el del venciment 24 de novembre del 1976.

CONVERSIÓ: En complir-se els 33 mesos de la data de llançament de la emissió, i durant el plaç de 30 dies naturals, els tenidors de les obligacions que s'emetin podran exercitar el dret de convertir 1 de cada 4 que en posseïxin, en accions de la Societat. Per aquesta fi, i dintre de l'indicat plaç, hauran de manifestar el seu desig a la Societat, entregant a la mateixa una obligació proveïda del cupó especial de conversió més tres altres cupons de conversió. A aquests efectes, les obligacions s'estimaràn pel seu valor nominal, i les accions al canvi mitjà de les mateixes, a la Borsa de Barcelona, durant els sis mesos naturals anteriors, amb baixa del 12 %.

AMORTITZACIO: Les obligacions que quedin en circulació una vegada exercit l'anterior dret de conversió, seran amortitzables pel seu valor nominal lliure de costos i impostos, en vuit anualitats iguals i per sorteig, tenint lloc el primer d'ells als tres anys de l'emissió.

PRIVILEGIS TRIBUTARIS: Ha estat atorgada a aquesta emissió la desgravació provisional del 95 per 100 en els impostos sobre les Rendes del Capital i Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats, segons el Decret Llei del 19 d'octubre del 1961

pliació de capital amb dret de subscripció preferent pels accionistes, del dit canvi mitjà es deduirà l'import resultant de multiplicar la cotització mitjana del dret de subscripció, a la Borsa de Barcelona, pel quocient de dividir el període de temps transcorregut des del començament del còmput fins el de l'ampliació pel període complet del còmput.

A l'operació de bescanvi les diferències que es produeixin per fraccions seran satisfetes en efectiu pels obligacionistes.

Les obligacions que exerceixin el dret de conversió en la forma indicada, quedaran amortitzades en complir-se els 34 mesos de la data de llançament de l'emissió, moment fins el qual seguiran mereixent interessos. Les accions que s'emetin per a atendre la conversió, participaran en els resultats socials a partir del dia en que es compleixin els 34 mesos del llançament de les obligacions.

La Junta d'Inversions del Ministeri d'Hisenda ha declarat aptes aquestes obligacions per a la materialització de les reserves de les Mutualitats Laborals, Institut Nacional de Previsió i Societats Asseguradores, i per a les inversions dels recursos forans dipositats a les Caixes d'Estalvi i Entitats de Crèdit Cooperatiu.

Se sol·licitarà l'admissió de les esmentades obligacions a cotització oficial a les Borses de Barcelona, Madrid i Bilbao, i la conceptuació de «cotització qualificada».

La subscripció pot efectuar-se a les següents entitats:

MERIDIA

Desenvolupament de les empreses

Per a URBAS l'any 1975 ha estat un bon any quant a resultats econòmics i també important perquè s'hi han assentat les bases d'una reestructuració que impulsa l'empresa a un gran creixement. Deixant el camp dels transports urbans, la societat ha entrat de ple en el de les immobiliàries en el qual es realitzaran inversions molt fortes.

Mitjançant la convertibilitat d'obligacions i compra d'accions s'han pres algunes noves posicions importants en el capital d'aquesta societat com, per exemple, el Banc Garriga Nogués i Inbusa, i es mantenen les anteriors com Banesto, banc de Biscaia, Santander i Jover, cosa que li aporta, per una banda, un elevat grau d'experiència en el camp immobiliari i de d'altra una seguretats en l'ordre financer.

A la Junta es van informar de les noves inversions dirigides principalment a la promoció d'habitatges socials, sempre necessaris, i polígons industrials.

Entre les operacions en marxa podriem citar una finca a la Gran Via de 100.000 metres de cabuda i aparcarments de 17.000 metres quadrats, més una altra a la Rambla de Sant Andreu de 4.000 metres quadrats i llicències per a edificar 23.000 metres quadrats d'obra industrial. Cal fer esment que fa poc es va comprar solar del quarter de Lepanto, el qual admet 100.000 metres quadrats d'obra.

Naturalment, el finançament ocupa un lloc important en tota empresa del camp immobiliari, sobretot si estroba en una fase d'expansió. S'hi faran dues ampliacions una ara amb prima al 150 per cent, de 1 x 10, i possiblement a l'octubre una altra de 1 x 5 ó 1 x 4, a la par.

El Consell d'URBAS, sota la presidència d'Ignasi Ventosa, tan lligat a la història de la societat, es actualment integrat per Xavier de la Rosa, director general de Banca Garriga Nogués, com a sots-president i vocals, Eduardo Bueno Ferrer (Inbusa), Josep X. Areito Irizat (director regional del Banc de Biscaia), Jordi Ventosa Gari (conseller delegat de B. G. Patrimoni), Carles de Eguilior i de Ferrer, Carles Grasas Jover (Banca Jover), Jordi Gari d'Arana i Gerard Sanz Vázquez, i n'és vocal secretari, Joan Díaz de Budallés (Inbusa)

ACCIO SIDERURGICA CONCERTADA A LA VISTA

Com informaven el diumenge 25 d'abril, SIDERAR l'empresa siderúrgica amb majoria de capital català, s'ha presentat al concurs convocat pel ministeri d'Indústria per a la instal·lació d'una planta siderúrgica al Camp de Gibraltar. Com que és l'única oferta presentada i reuneix, el projecte, les condicions exigides en el concurs, es dona com a feta l'adjudicació, i estima que l'Administració te ganes de signar aquest mateix mes la acció concertada, tant pel que fa a aquesta planta com per a les laminadores que instal·laran quasi totes les empreses participants a SIDERAR.

Las característiques del projecte presentat són, tal com van informar, el d'una instal·lació per a una planta de pre-reduïts de 50.000 tones anuals, una altra de 950.000 tones anuals d'acer i, finalment, una tercera de 900.000 tones anuals de semi-producte, escaladors o debastos quadrats.

El primer concurs, convocat l'any 1974, també adjudicat a SIDERAR, que més endavant hi va renunciar, comprenia una miniaceria de menys capacitat, incloses les instal·lacions laminadores. Aleshores las empreses siderúrgiques catalanes instal·laven a Barcelona plantes per a la producció d'acer i laminadores; però no prosperaren, aquests projectes, per la raó que l'Administració no concedia el crèdit oficial necessari.

El fet és que es va renunciar al primer projecte i s'ha concursat al segon, pas ben vist per l'Administració, o que marca una nova orientació de les l'economia catalana. De cara a 1980 l'expansió siderúrgica catalana, quant a producció d'acer i semi-productes es farà al Camp de Gibraltar, i quant a productes acabats a Catalunya, on es transformarà la quota d'acer de la producció de SIDERAR que correspongui a les empreses catalanes.

DE BARCELONA A PARIS

Lluís Serra, quatre anys a la subdirecció del banc de Bilbao, ha estat designat director de la sucursal de París on precisament va a substituir Baltasar Suárez, actualment director a Barcelona. Sens dubte Lluís Serra ha aconseguit un merescut ascens en la seva carrera bancària, del qual s'ha fet mereixedor per les seves extraordinàries dotes personals i vàlua professional, amb la seguretats que en el nou carrec aconseguirà els mateixos èxits que a Barcelona, així com una experiència molt bona dintre del sector bancari.

NOU DIRECTOR GENERAL DE L'ATLANTIC A BARCELONA

Un nomenament important en el món bancari ha estat el del gironí Albert Heras Salgas, designat director general a Barcelona del Banc Atlàntic. El nomenat, quaranta-dos anys, té una experiència de vint-i-sis anys a la Banca. Darrerament, i entre altres llocs destacats a exercit els càrrecs de director a Tarragona i Sevilla.

ECHERRARIA, OPERACIONS FINANCERES

Echevarria, la important siderúrgica biscaïna que porta a terme un notable pla d'expansió, desenvolupa una part de las operacions financeres de què hom va donar compte en la recent Junta General de la Societat. Per una banda en els darrers dies s'ha iniciat una emissió d'obligacions convertibles en una quantia de 1.200 milions de pessetes, a la par, que s'ofereixen als accionistas a la proporció de 3 x 4. De l'altra hi ha pràcticament ultimada un crèdit al mercat internacional amb la participació d'un grup de bancs nacionals i estrangers.

FERROCARRILES DE CATALUÑA, S.A.

No havent-se presentat dintre del termini legal, número suficient d'accions per a la celebració en primera convocatòria de la Junta General Ordinària d'Accionistes d'aquesta Companyia, es fa saber que tindrà lloc en segona, el dia 20 del mes en curs, a les 12.30, en el domicili social, Plaça de Catalunya, n.º 1.

BARCELONA, 15 de maig del 1976. El President del Consell d'Administració

SAF, AMPLIACIO DEL CONSELL

SAF (Financeres Agrupades), una de las societats integrades al grup Noquera de València, que presideix Alvaro Noquera Giménez, amplia el Consell d'Administració, i s'han designat per què en formin part: Antonio Carro Martínez, Tomás Trenor Azcàrrega (marqués de Túria), Josep Periel García, Joan Pelaez Fabra (marqués d'Allella) i Lluís Serrano de Pablos.

Dijous i divendres passats es van inaugurar a Pamplona i Sant Sebastià els locals de SAF Navarra, societats promogudes per SAF que marquen el principi d'actuació en el País Basc.

Segons les nostres notícies, durant el primer trimestre d'enguany la producció de SAF ha sofert un fort increment amb relació al mateix període de 1975, concretament de l'ordre del 160 per cent: Els accionistes esperen amb interès la celebració de la Junta de la societat, que tindrà lloc el dia 29 vinent a València, per conèixer els resultats i marxa de l'empresa durant el passat exercici.

ELECTRIQUES REUNIDAS

El creixement del ritme de consum elèctric ha estat també una realitat per a Reunidas de Zaragoza. Segons la dades que es van donar a la recent Junta general davant d'un 3,10 per cent d'augment de l'energia subministrada el 1975 (conjunt nacional 3 per cent), en els mesos de gener i de febrer d'enguany ha estat d'un 10,1 per cent, el primer trimestre 7,4 i en el primer trimestre 5,02, cosa que fa presumir que els tons ombrívols es van arronsant i que el conjunt d'aquest any podria ser superior.

L'exercici passat, tant pel que fa a subministrament com als productes i despeses d'explotació, va resultar equilibrat.

Amb la construcció de la central tèrmica de Trillo, en què Reunidas de Zaragoza participa en un 20 per cent, es prepara una nova etapa en la qual la societat es transformarà profundament atés que la quota de participació de Reunidas suposa l'any 1982, el de l'engegament, duplicar pràcticament la producció actual, que és de 1583 milions de kw/h.

El president en funcions de Reunidas, José-Joaquín Sancho Dronda, va justificar la participació en la construcció de la central nuclear amb quatre raons fonamentals.

No hi ha cap més alternativa. Les conques hidroelèctriques estan pràcticament esgotades.

No es pot esperar S arribaria tard a cobrir les necessitats de la futura demanda, tenit en compte que calen sis anys per a construir-la.

La tècnica és suficientment espermentada i madura, i no s'ha produït ni un sol accident en les centrals atòmiques.

A desgrat que la instal·lació és més cara, l'energia produïda per les centrals nuclears és més barata i, per tant, el cost total (producció més instal·lació) és inferior.

L'esforç de finançament és molt gran, si tenim en compte el volum que representa una inversió d'aquest tipus. El 40,3 per cent és cobert amb finançament estranger, 24,5 per cent amb crèdits interiors (banca i obligacions), 25 per cent ampliacions de capital, i 10,2 per cent autofinançament.

EL TEMA DE LES TARIFES ELECTRIQUES

El tema de la revisió de tarifres s'ha de tractar un any darrera l'altre en les juntes de les companyies elèctriques perquè no cobreixen l'elevació de costos. Les pugues a base d'un 12 per cent anual, vist l'augment del cost de la vida, són insuficients.

Assenyalant el desfament de la puja de les tarifres elèctriques cap a d'altres productes fonamentals, el senyor Sancho Dronda va donar les dades següents: l'any 1936 un diari valia deu cèntims, ara deu pessetes, so que vol dir 9.900 per cent de puja; un autobús de 0,10 el bitllet ha passat a 7,50 pessetes, 7.400 per cent de puja, el pa de 0,65 a catorze pessetes, 2.153 per cent. La mitjana de l'alimentació familiar ha pujat des de 1936 el 3.500 per cent i, en canvi, el kilowatt que valia aquell any 0,73 ara val 4,50, així vol dir que ha augmentat el 514 per cent.

Per cobrir el finançament Reunidas realitzarà enguany una emissió d'obligacions de 900 milions de pessetes; farà dues ampliacions de capital, en la proporció de 1 x 13 ó 1 x 14, el 50 per cent a càrrec del compte de regularització (llel del 1961) que queda cancel·lada amb aquesta operació, i l'altra amb càrrec al compte de regularització, de 1973, que pot seu des d'1 x 6 fins a 1 x 10 a final d'any.

J. PERRAMON

**CAIXA DE PENSIONS
PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS
DE CATALUNYA I BALEARS**

“la Caixa”

JUNTA GENERAL EXERCICI 1975

RESULTATS 1975

	Milions de Pessetes
OBRA SOCIAL	1.066
RESERVES	1.599
IMPOSTOS	350
EXCEDENT	3.015

OBRA SOCIAL

- 14 CLUBS DE JUBILATS (Esplais)
- 120 BIBLIOTEQUES
- 34 LOCALS CULTURALS
(Exposicions, Conferències, Cinema, etc.)
- 5 CENTRES DOCENTS I GUARDERIES
- 4 SANATORIS I CLÍNQUES
- 5 CONSULTORIS ASSISTENCIALS (Santa Madrona)
- 3 CENTRES DE REHABILITACIÓ FÍSICA
- - OBRA SOCIAL AGRÍCOLA
- - COOPERACIÓ AMB 215 PATRONATS D'HOMENATGES A LA VELLESA

DIPOSITIS D'ESTALVI

	Milions de Pessetes
INCREMENT	32.686
SALDO	225.389

INVERSIONS

	Milions de Pessetes
PRÉSTECES	112.245
VALORS	89.575
IMMOBLES	17.566

AREA GEOGRÀFICA (SISTEMA DE TELEPROCÉS)

JUNTA GENERAL ORDINARIA D'ACCIONISTES DEL BANC CENTRAL

IMAGINACIO, AUDACIA I TREBALL PER A MANTENIR EL RITME ECONOMIC
RECURSOS ALIENS: 384.000 MILIONS DE PESSETES. EL MES GRAN
INCREMENT DE LA BANCA AL 1975
1.250 OFICINES OBERTES O EN TRAMIT I MES DE 180.000 ACCIONISTES.
FAVORABLE HOMOLOGACIO DE LA BANCA ESPANYOLA AMB L'EUROPEA.

SINTESE DE L'INFORME DEL PRESIDENT, EXCM. SR. DON ALFONSO ESCAMEZ

«Amb les nostres realitzacions industrials, volem ser un motor de la inversió glòb del país i les exposem obertament per intentar transmetre als altres la nostra confiança en l'esdevenidor. També preteneim transmetre aquesta confiança als tècnics, als empresaris. Gràcies als nostres projectes es creen professionals, es donen oportunitats als joves universitaris i es transforma la mà d'obra agrícola excedent en especialistes industrials.»

«Mentre unes entitats com la nostra puguin presentar un esplet de prop de dos-cents mil accionistes que creuen en l'Empresa i responen als seus programes d'expansió i desenvolupament; ofereixin un servei cert i real a la comunitat nacional i donin suport a les idees i a l'esforç de promoure importants projectes industrials, generadors de llocs de treball, de transformació de recursos naturals en béns productius, de substitució d'importacions i forment d'exportacions, de tecnologia, de suports exteriors; de tantes coses que podem presentar a les autoritats i a l'opinió pública nacional, que ningú no podrà moure l'estalvi. I no seria pas just, perquè veritablement no hi ha cap definició política vàlida que sigui capaç d'albirar una gestió millor o una forma millor de canalitzar els interessos individuals al servei de la comunitat i del bé general del país.»

IMPORTANT CREIXEMENT DELS RECURSOS ALIENS

El Banc Central ha superat amplament el 1975 la cota dels quatre-cents milions en el volum total dels seus recursos. Reunit globalment les Entitats bancàries vinculades al nostre grup financer, es mobilitza una massa total pròxima als 500.000 milions de pessetes. Els recursos de clients assoleixen la xifra de 384.000 milions, amb un augment de 9.000 milions sobre l'any anterior i una taxa d'expansió del 21,91 per 100. Les estadístiques que recull la Memòria comparen adientment aquest índex amb el 17,12 per 100 corresponent a la totalitat de Banca, 17,03 del grup de Bancs Nacionals i el 15,29 per 100 de les Entitats bancàries que superaven al començar l'any els 100.000 milions de recursos.

Banca. Les diverses orientacions que les Autoritats públiques van donar a la qüestió econòmica —intentant mantenir un model que, evidentment, va poguer ser eficaç per un altre temps i unes altres circumstàncies— alteraren no solament les estructures productives, sinó també la capacitat d'estalvi individual. El control de rendes s'efectuà amb major eficàcia que el control de preus i això incideix automàticament en una taxa menor d'estalvi i de capitalització.

FAVORABLE EVOLUCIO DE LA INVERSIO

A les rúbriques d'inversions el nostre índex de creixement és del 23,77 per 100, aconseguint la xifra de 303.000 milions de pessetes, amb un augment a l'any de més de 58.000 milions, superior a la mitjana de la Banca. No obstant, mantenim un coeficient d'inversió sobre

CARTERA D'EFECTES MES CREDITES. Desglosament.

	1975*	%	1974*	%
Cartera comercial	173.409,5	57,21	141.910,2	57,95
Cartera Financiera	48.545,6	16,02	35.347,7	14,43
Crèdits	63.665,5	21,00	50.533,0	20,64
Altres Partides	282,5	0,09	354,9	0,14
Deudors en Moneda	17.218,8	5,68	16.748,9	6,84
	303.121,9	100,00	244.894,7	100,00

* (En milions de pessetes)

Els accionistes saben que a l'inversió del Banc juga un paper fonamental el coeficient legal d'inversió, recentment elevat al 25 per 100, taxa màxima que permet la Llei. Està compost per un 13 per 100 de Fons públics i per un 12 per 100 d'operacions computables. En el nostre Banc aquestes últimes operacions pujaven als 37.000 milions de pessetes. Es concedeixen a tipus d'interès molt baixos, inferiors al cost real dels diners per a la Banca i van destinats a sectors d'activitat que el Govern considera més interessants promoció, com són les exportacions, la indústria de béns d'equip, la construcció naval, el circulant d'empreses exportadores, etc.

Donat que l'interès general ha demanat, la Banca no té res a objectar, però ha d'assenyalar que en finançar a aquests sectors a un tipus tan baix, vertaderament, el que està fent, és una subvenció similar, de no menor importància, que la que el mateix Estat realitza quan concedeix bonificacions i exempcions fiscals o subvencions a fons perdut. Les quantitats destinades a

Aquesta situació crea un imatge errònia de la Banca davant de l'opinió pública del país, que en algunes ocasions pensa que les nostres Institucions no volen atendre determinats riscos, i per això, la Banca Oficial ens substituïu o se subroga a les operacions més delicades. Això no és així, i a més, en molts casos, el risc real segueix essent assumit per la Banca privada, perquè la Banca Oficial concedeix els seus crèdits normalment amb aval bancari.

Sembla just dir que la Banca privada està perfectament capacitada per canalitzar aquests recursos directament i la situació variaria sensiblement si el Govern es decidís a considerar el coeficient d'inversió com una simple unitat, a la qual la Banca pogués, indistintament, mantenir Fons públics u operacions computables; de tal forma, que el privilegi de marcar sectors prioritaris mai deixés d'estar dintre de l'esfera de la cosa pública, mentre que la concessió directe del rics fos realitzada per les pròpies entitats bancàries.

funció que li fou encomenada de «holding» i promotora financer de les Societats que es desenvolupen amb el nostre estímul financer i compten també —com no—, els nombrosos accionistes que respònen, una i altra vegada, a les apel·lacions a l'estalvi de cada Empresa, per anar cobrint els programes d'inversió i expansió que tenen previstos.

Permeteu-me fer una breu digressió sobre el comportament de l'estalvi. No s'atenen ara les ampliacions de capital per part dels accionistes, buscant plus-values ràpides, a curt termini, com tampoc s'atengueren per aquest motiu en etapes anteriors.

L'estalvi ha de cercar capitalització a llarg plaç, l'estalvi sa és aquell que s'incorpora a les Empreses per materialitzar-se en inversions, generadores, alhora, de noves oportunitats, de nous

DISTRIBUCIO DE LA INVERSIO PER ACTIVITATS. Dades en milions de pessetes.

	TOTAL INVERSIO AL 31 Desembre 1975	
SECTOR PRIMARI I LA SEVA TRANSFORMACIO	70.863,8	24,81
— Agricultura, Ramaderia i recursos naturals	14.042,4	4,92
— Indústries d'Alimentació i de transformació de recursos naturals	56.821,4	19,89
SECTOR INDUSTRIAL	119.301,5	41,77
— Indústries Químiques	14.394,3	5,04
— Metalúrgia i Siderúrgia	20.172,3	7,06
— Indústries Mecàniques	50.942,9	17,84
— Construccions i Obres Públiques	25.323,2	8,87
— Energia	8.468,8	2,96
SECTOR SERVEIS	95.455,2	33,42
— Serveis Industrials i personals	31.285,4	10,95
— Transports, Comerç, Hosteleria	50.982,9	17,85
— Crèdits personals	13.186,9	4,62
TOTALS	285.620,5	100,00

L'ESTALVI, ESSENCIAL PEL DESENVOLUPAMENT DE LES EMPRESES

Espanola de Inversiones acomplint la funció que li fou encomenada de «holding» i promotora financer de les Societats que es desenvolupen amb el nostre estímul financer i compten també —com no—, els nombrosos accionistes que respònen, una i altra vegada, a les apel·lacions a l'estalvi de cada Empresa, per anar cobrint els programes d'inversió i expansió que tenen previstos.

	1975*	1974*	Increment BANC CENTRAL	Increment Mitjà Banca Nacional
A la vista	150.825,7	123.629,7	22,00	17,06
Comptes d'Estalvi	93.240,4	72.409,1	28,77	40,40
Imposicions	125.342,3	106.405,9	17,79	15,41
En moneda estrangera	14.782,8	12.691,5	16,47	10,47

* (En milions de pessetes)

L'estalvi als dipòsits bancaris, castigat per una nova taxa impositiva i per la pròpia tensió inflacionista que induïx al gast, no fou un camp fàcil de treball. La nostra política se centrà en la captació de nous comptes, en l'obertura de Sucursals capaces de generar nous serveis i en substituir la menor possibilitat d'estalvi a les Empreses per una major captació del seu moviment operatiu.

Des del punt de vista d'estalvi, el 1975, malgrat el nostre favorable índex, ha estat un any dolent per al país i per la

recursos del 78,90 per 100 mentre que la mitjana bancària està a l'alta taxa del 86,31 per 100, el que vol dir que el sistema financer ha tancat l'any en un moment «d'alta tensió», forçat pels compromisos adquirits, pressionat per la demanda del mercat i sense que la resposta de l'estalvi fos suficient per a equilibrar la tendència. La crisi econòmica s'ha desenvolupat sense el canal estable en el qual pogués consolidar i la Banca, una vegada més, ha estat l'últim recurs per a sostenir sense majors fraccos l'esquema productiu del país.

Fons públics, als quals hem d'aplicar el 13 per 100 dels nostres recursos, assoleix en el nostre Banc 48.300 milions de pessetes. Des de fa diversos anys, la totalitat de l'increment d'aquesta partida es canalitza cap a Cèdules per a Inversió, títol que l'Estat emet al tipus del 4,5 per 100 i el destí dels quals és subministrar fons a la Banca Oficial, perquè aquesta pugui cedir les seves operacions. És clarament, un desplaçament de l'activitat privada cap a l'activitat pública, la qual justificació no pot estar en motius econòmics.

L'ESTALVI, ESSENCIAL PEL DESENVOLUPAMENT DE LES EMPRESES

Espanyola de Inversions a complir la funció que li fou encomanada de «holding» i promotora financera de les Societats que es desenvolupen amb el nostre estímul financer i compten també —com no—, els nombrosos accionistes que responen, una i altra vegada, a les apel·lacions a l'estalvi de cada Empresa, per anar cobrint els programes d'inversió i expansió que tenen previstos.

Permeteu-me fer una breu disgressió sobre el comportament de l'estalvi. No s'atenen ara les ampliacions de capital per part dels accionistes, buscant plusvalues ràpides, a curt termini, com tampoc s'atengueren per aquest motiu en etapes anteriors.

L'estalvi ha de cercar capitalització a llarg plaç, l'estalvi ja és aquell que s'incorpora a les Empreses per materialitzar-se en inversions, generadores, alhora, de noves oportunitats, de nous llocs de treball, de noves fonts de riquesa que, en definitiva, contribueixen a incrementar el patrimoni nacional.

Es possible que no tot sigui així, però els arbres no han d'amagar-nos el bosc. No hi ha cap dubte que aquests modestos i nombrosos estalviadors, escampats per tota la geografia nacional, que han contribuït les grans masses d'accionistes de les més importants Entitats espanyoles, venen a les Empreses buscant, primer que tot, inversió, un medi per a canalitzar el producte del seu treball —l'estalvi fet amb sacrifici i esforç— i la defensa inclús, contra la inflació, que erosiona en major mesura als més febles, i que situat en empreses productives compensen pel propi creixement de cada Entitat el que hauria estat depreciació dels diners individualment.

Aquest estalvi, absolutament essencial perquè els programes de desenvolupament de les Empreses puguin seguir endavant, demana la comprensió i el recolzament de l'Autoritat pública, l'estímul de l'Empresa privada i un clima de confiança adequat que predisposi a la seva consecució.

ESTRUCTURA REGIONAL

Seguim refermant-nos en mantenir una estructura regional, amb autonomia a la capacitat de decisió pels mandos de cada zona. Creiem que la diversitat espanyola, tant pel que fa a la idiosincrasia com a la peculiaritat econòmica, exigeix cada dia més, a mesura que la nostra organització es desenvolupa, una presència efectiva i una capacitat de decisió ampla, que capti i col·labori molt directament en atendre les necessitats financeres de cada comarca.

El fet, regional, que està trascendent a nivell polític, té implicacions a l'estructura econòmica encara més acusades, i la nostra sensibilitat per a donar, a cada moment, el servei adequat a qualsevol punt de la nació, exigeix que seguim aprofundint en aquest tema.

MISSIONS COMERCIALS.— CREDIT DE 30 MILIONS \$ U.S. PER A EXPORTACIO

Aquest any 1975, hem obert també un nou front d'activitat, amb la promoció i coordinació de missions comercials constituïdes per representants d'empreses dels més importants sectors d'activitat, que, dirigits per alt personal directiu del Banc Central, visiten diversos països, explorant les possibilitats de comerç i de col·laboració que existeixen

La primera missió es desplaça a Pèrsia, a la tardor última i com a resultat s'establirà allà una oficina de representació permanent del Banc Central, que tindrà per a objecte donar servei a les Empreses espanyoles.

Més recentment una segona missió s'ha desplaçat a Brasil —país on ja comptàvem amb oficina de representació—. En aquesta visita vàrem rebre un gran recolzament del Banc de Brasil, amb el qual el Banc Central manté estretes relacions i algunes activitats comunes.

L'èxit ha estat rotund, havent-se aconseguit contractes definitius per el subministre de béns d'equip i maquinària d'automoció, la iniciació de negociacions per a contractes d'obres públiques i subministre de productes petroquímics i, en general un coneixement més profund que és el que a plaç mig més ens interessa, entre empresaris d'ambdós països, que tenen economies preferentment complementàries.

Per a recolzar aquests objectius, el Banc Central va oferir una línia especial de 30 milions de dòlars per a finançar la compra a Brasil de productes espanyols.

Seguirem promocionat aquesta activitat, perquè estem convençuts que la nostra tecnologia pot ja competir internacionalment en molts processos industrials i perquè el nivell dels nostres empresaris només necessita el recolzament i els mitjans adequats, per a traslladar la seva empremta a l'acció internacional que en aquest moment el país precisa més que mai.

LA BANCA ESPANYOLA DAVANT D'EUROPA

La Banca espanyola tendeix a situar-se amb preferència en els Països del Mercat Comú. La nostra posició respecte al tema europeu ha estat sempre molt clara; malgrat això, sembla que sorgeixen dubtes en alguns ambients sobre les possibilitats de competència i eficàcia cara a una eventual associació.

Quina és a situació de la Banca espanyola respecte a l'europea? En un nivell de prestigi i de relació, la Banca espanyola porta ja molts anys en primera línia internacional, tant respecte a Europa, com en relació als mercats financers de l'àrea occidental.

Captem finaciions importantíssimes amb el simple aval dels Bancs espanyols. Intervenim amb pes específic als mercats monetaris i participem als grans «pools» financers occidentals, en íntima connexió amb els principals bancs d'aquesta àrea. Es un fet fermament contrastat que la Banca espanyola, per prestigi i solvència, està integrada en el sistema operatiu de la Banca occidental.

Però potser no sigui a aquests camps, però obvi, al que ara hagi de referir-me sino al mateix servei que les Entitats bancàries espanyoles estan prestant a la seva comunitat, en relació amb el que els Bancs del Mercat Comú, cadascun amb la seva tipicitat, aporten als seus respectius països.

Sense cap mena de pressumpció, estem en condicions de poder afirmar que la Banca espanyola s'ha acostumat a córrer riscos, i a orientar la gestió empresarial de forma molt més intensa que la de qualsevol altre país europeu. I això és així perquè el nivell general de les Empreses espanyoles té un grau de capitalització molt inferior al que predomina a Europa; i perquè el fenomen de la reconstrucció del país es va tenir que fer sobre la base de l'estalvi intern, en un grau molt més fonamental que el que prevalgué a Europa. Ambdues circumstàncies van fer que la Banca aprofundís més directament en la funció empresarial. També la Banca ha estat l'instrument més utilitzat per l'Administració pública per a resoldre els seus propis programes, amb la que participa en nombroses finaciions, que en altres països estan reservades a diferents fons financers.

Es també absolutament típica i amb un índex de risc molt superior al que és habitual a Europa, la finaciació a través del descompte del paper comercial de les grans masses de circulat, que són la saba que dona vida a tot el corrent comercial del país i sense el qual el sistema m'atreixeix a dir que el desenvolupament industrial espanyol no hauria estat possible.

Tot això s'ha fet, i per això crec que és un reflexe molt clar del nivell tecnològic que predomina al sector bancari, sense que la Banca espanyola hagi sofert contratemps imporrants que possessen en perill no ja l'estructura del sector, sino la d'algunes Empreses aïllades.

L'homologació de l'estructura de balanç bancari espanyol, amb el que predomina a Europa, no donaria tampoc diferències operatives sustancials. Recentment s'ha confeccionat un estudi de dret bancari comparat en el qual es posa en evidència clarament la major intensitat del d'Espanya sobre el sistema bancari del nostre país, en relació amb els de les nacions del Mercat Comú.

Comencem per tenir congelat globalment, entre cobrenç de caixa i inversió, quasi el 30 per 100 dels recursos aliens que el Banc reb per tots els conceptes. Aquesta fórmula no existeix a cap país europeu, on els controls —que naturalment també n'hi ha— sobre la liquiditat global de la Banca o les seves aportacions obligatòries a finançament més o menys econòmic, tenen en compte sempre l'origen dels fons dipositats i actuen amb xifres més modera-

des, que representen un índex més alt de llibertat de decisió i per tant, de possibilitat de rendiment.

A Espanya, i aquest és cas únic a Europa, el Banc emissor reb informació mensual de totes les operacions de crèdit que es concedeixem per xifra superior als dos milions de pessetes. O sigui, l'Administració té un registre exacte del destí total, pràcticament, de les inversions bancàries i la vigilància que el Banc d'Espanya exerceix, a través d'aquests medis, dels balanços i dels estats condidencials que se li trameten i de tota la informació que té possibilitat de demanar, és extraordinàriament eficaç, perquè està portat, a més, per persones de gran capacitat tècnica, en un Servei d'Inspecció perfectament preparats.

Estic convençut que la homologació de la Banca amb els sistemes europeus, suposa un marge molt positiu per a la Banca espanyola, pel que fa al seu sotmetiment i control per part de l'Autoritat pública.

FERMESA I CONFIANCA DE L'ESTALVI

L'opinió pública ha de conèixer aquests fets, perquè se sàpiga quina és la situació de la Banca, perquè a la crull política actual, sorgeixen tendències estatificadores o nacionalitzadores, davant les quals l'estalvi ha de tenir una resposta molt clara: fermesa i confiança.

Si la Banca està perfectament controlada, si l'Administració pública coneix amb tot detall la política que cada Banc segueix i el destí de les seves inversions; si té, a més facultats de fet i de dret per a intervenir a les desviacions que observi, no s'explica molt bé fins a quin punt tot això podria intensificar-se més, a no ser que el que es vulgui no sigui conèixer i controlar la situació, sino dominar segurament amb criteris extraeconòmics, l'estalvi que la Banca canalitza.

La renda neta generada per una Entitat com la nostra —i fixeu-vos que faig abstracció de la que provoquem o induïm a generar en altres nombroses empreses— és de tal magnitud que dubto moltíssim que amb els mateixos mitjans pogués raonablement generar la qualsevol gestió nacionalitzada. D'aquesta renda que generem, el primer beneficiat és l'Estat, que seria segurament el més perjudicat de tots amb una estatificació. Molt més que els accionistes de l'Empresa.

Cada dia tenim més nombre d'accionistes; augmenten les persones que utilitzen els serveis bancaris; existeixen certament, fora d'accidents individuals, que com en tota obra humana poden haver-hi, uns nivells de servei acceptat en forma general per tota la comunitat; actuem, a més, amb la institució, el nervi i la profunditat que dona l'estil d'empresa privada a les nostres organitzacions i vivim les necessitats dels clients —de les Empreses— amb un sentit de participació en el risc que predomina per damunt de qualsevol interès econòmic concret.

Si s'eliminés aquesta força creadora que representa l'empresari espanyol flac servei se li faria al món productiu del país, que en definitiva, és la base de la pau, de la justícia i de la llibertat, perquè on no es crei riquesa i benestar, no poden, certament, mantenir-se aquestes belles idees, que necessiten una base mínima per a superar els prejudicis individuals.

32.971 MILIONS DE PESSETES DERECURSOS PROPIS

La suma de capital i de reserves en tancar l'exercici queda establerta en 32.971 milions de pessetes, amb un augment de 5.452 milions sobre el tancament de l'any anterior. Per a arribar a aquestes dotacions s'han obtingut resultats a l'any per 6.692 milions de pessetes, que comparen favorablement amb els 5.568 del 1974. D'aquest resultat, es proposa aplicar 693 milions a amortitzacions; el que suposa quasi el doble dels 384 milions de l'any anterior. A dividend brut es destinen 1.673 milions, atenent el màxim legal establert: 6 per 100 de capital i reserves. A reserves per autofinançament destinem 2.850 milions i les 1.477 disposarà, per via d'impost de Societats, de 1.477 milions de pessetes.

Els impostos totals que percebrà l'Estat d'aquesta Casa, al 1975, s'elevan a 2.316 milions, als quals s'han d'afeigir 1.214 milions ingressats per la Seguretat Social i Mutualisme Laboral.

Aquestes xifres per la seva pròpia importància, no necessiten comentari per a veure quina és la contribució real al finançament de l'estat.

AMPLIACIO DE CAPITAL AL 1976

El Consell disposa de l'autorització que ens fou atorgada per aquesta Junta el passat exercici, que permetia augmentar el capital en 6.505 milions de pessetes. D'aquesta quantitat, hem utilitzat a l'ampliació d'una per cinc del passat més d'octubre, 2.602 milions i ens en queden, per tant, uns 3.900 milions, que si es disposen en la seva totalitat, permetran portar a terme a l'any 1976 una nova ampliació de la proporció de una per quatre.

FE EN EL FUTUR

Desitjaria haver encertat a transmetre-us en aquest esbós el que la nostra Casa ha estat a l'any 1975, la confiança i la fe en el futur que ens anima, malgrat les dificultats d'aquest temps per la greu crisi de la situació econòmica que venien travessant. Tots tenim ara l'obligació d'aportar el nostre recolzament generós perquè superin ràpidament les dificultats d'aquesta etapa. I hem de tenir seguretat que no existeix cap barrera realment insalvable. Es un moment per a la imaginació, que posa a prova la capacitat dels dirigents. S'ha de decidir amb l'audàcia necessària per a intuir el futur a base de la nostra fortaleza actual i no s'ha de estalviar el treball necessari perquè aquesta tasca de creació, a tots els nivells de la vida política i econòmica espanyola, mantingui el ritme necessari.

Podeu tenir fe en el futur d'aquesta Casa. Els s'us equips humans, les Empreses i activitats que giren al voltant d'aquest centre de promoció que és el Banc Central, estan fermament impregnades d'aquesta voluntat de treball necessària per aportar la tasca amb encert i confiant en la nostra pròpia decisió i en que l'impuls del poble espanyol i de les seves estructures econòmiques no ha d'afluïxar, continuarem sense cap reserva en la línia de promoció o creació que hem vingut desenvolupant.

EXTRACTE DE LA MEMORIA

Com ja és tradicional, la Memòria constitueix un ampla informe sobre el desenvolupament de l'activitat del Banc

Central i del seu Grup, inserint una nombrosa quantitat de gràfics i de dades estadístiques, així com també reportatges fotogràfics, que permeten veure clarament el desenvolupament de les principals rúbriques del Balanç durant l'últim deseni.

Una vegada analitzat l'augment dels recursos aliens, la Memòria examina d'una forma minuciosa les inversions.

La Cartera de Valors industrials tancà l'exercici amb una xifra que superava els 21.500 milions de pessetes, que representa un augment del 15,85 per 100 sobre l'any anterior.

Seguidament dona a conèixer la composició percentual de la Cartera, classificada per sectors Borsaris. També, la memòria dedica un apartat a Andaluza de Piratas S.A., assenyalant que es van assolint totes les previsions, notant-se ja físicament la massa mineralitzada. Dedica també altres comentaris a la Compañia Española de Petróleos, Autopistas Mare Nostrum i L'Española de Inversiones i a la seva important expansió publicant la relació dels principals valors que posseix.

Pel que fa als Serveis, expressa que durant l'exercici passat s'han negociat a través del Banc Central afectes de comerç i talons bancaris per import de 1.243.532 milions de pessetes i el volum total de cobraments i de pagaments en efectiu assolí 4.250.972 milions de pessetes. A aquesta xifra cal sumar l'import dels documents compensats, que arriba a 4.555.563 milions.

Respecte al sistema electrònic de l'Organització, ha continuat l'expansió al 1975, mecanitzant un important número d'Oficines inaugurades durant l'any, destacant la incorporació al sistema de teleprocés de prop de 60 agències que s'han obert a Madrid, continuant en forma preferent el desenvolupament de la investigació aplicada amb els mitjans propis.

Els Serveis de Valors han tingut una important activitat, tancant l'any amb 234.431 milions de pessetes en el saldo nominal dels valors dipositats, contra 193.799 milions a l'exercici anterior.

El 31 de desembre del 1975 el Banc comptava amb 948 Sucursals en funcionament, tenint pendent d'obrir-se prop de 300 noves oficines, moltes d'elles obertes ja actualment. Als mesos immediats la xarxa quedarà composta per 1.250 Sucursals i Agències.

Per que fa al Servei Exterior, l'activitat del Banc Central al camp de les operacions internacionals assolí al 1975 una xifra global superior als 900.000 milions de pessetes, amb un augment pròxim als 100.000 milions. Fou molt important, també, la intervenció del Departament d'Estranger, en operacions de préstec o emissió realitzades a nivell internacional en moneda estrangera.

S'informa de les Dependències establertes a l'exterior i de la transformació en Sucursal de l'Oficina de Nova York, així com també del propòsit d'obrir noves sucursals a Europa.

A la Memòria s'informa també, a sengles capítols sobre els bancs lligats a l'interior i a l'exterior, destacant que el grup bancari del Banc Central a Espanya mobilitza una massa de recursos que s'apropen als 500.000 milions de pessetes i de la favorable evolució del Banc Euro-Latinoamericano i del Banco Arabe Internacional. Així com també de la seva filial el Banco Popular Argentino El quadre de resultats que figura a la Memòria és el següent.

RESULTATS	PESSETES
Sumen els productes realitzats per tots conceptes	33.794.363.412,79
Import l'abonat per interessos, comissions i diver.	16.416.649.773,29
DIFERENCIA	17.377.713.639,50
A DEDUIR:	
Per Gastos Generals i de Personal	10.685.556.663,31
RESULTATS DE L'EXERCICI	6.692.157.006,19
Remanent exercici anterior	2.330.208,19
BENEFICI A APLICAR	6.694.487.214,38
Amortitzacions	693.922.205,49
BENEFICI NET REPARTIBLE	6.000.565.008,89

Acaba la Memòria amb una sèrie de gràfics i amb un interessant quadre estadístic sobre l'evolució del Compte d'Explotació i amb un ampli capítol dedicat al personal. Destaca d'aquests quadres, l'important increment dels resultats per acció ajustats a les ampliacions de Capital i el «per» al 31 de desembre, que s'estableix en el 17,53 per 100.

JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

EXERCICI 1975

A Madrid, 4-5-76

A Barcelona, 7-5-76

Aspectes més destacats dels discursos pronunciats

Don Jaume Castell Lastortras, President del BANCO DE MADRID i del BANCO CATALAN DE DESARROLLO

Després de dedicar els seus primers mots a la ja històrica figura del Generalíssim Franco i a la del nostre jove Rei, digué:

- ...vivim una època en que la necessitat d'evolució, que l'home sempre ha sentit al llarg de tota la història, es genera ara a un ritme tan frenèticament accelerat que ni la pròpia ment humana pot arribar-ne a fer racionalment la programació, inutilitzant així abans d'hora les velles estructures sense tenir pensades ni assajades les noves que caldran per a substituir-les.
- Aquesta atzarosa situació crea un angoixós buit, que, en el terreny polític, porta a la confusió, aprofitada sempre pels extremismes, i en el terreny econòmic, a la inseguretat, de la que sols es beneficien els especuladors.
- ...encara estem molt lluny els europeus d'integrar-nos en la Tercera Potència, que li cal al món per a interceptar la tràgica i possible col·lisió dels gegants americà i rus, la víctima expiatòria dels quals seria, sens dubte, el nostre Continent.
- El conjunt de les nostres dues entitats bancàries disposa, avui de: 5.135,6 milions de recursos propis; administra 62.200 milions de pessetes de recursos aliens; té 141 Oficines bancàries i 2.627 col·laboradores.
- Estem convençuts que la forma més positiva de contribuir a la millora de la justícia social, dins del nostre sistema polític-econòmic occidental, és la creació de places fixes de treball, estables i dignament remunerades, i ens dona orgull poder dir avui que ens estem apropant ja a les 30.000 persones que treballen i viuen la dinàmica del nostre Grup.
- Des d'un punt de mira general, i tenint en compte solament les dades tècniques de la Banca, la cotització de les seves accions està, en aquest moment —al nostre criteri— netament per sota del seu valor real, considerant el rendiment del darrer quinquenni i estimant, ultra, un raonable creixement de les entitats bancàries en els pròxims cinc anys.
- En el cas particular dels nostres Bancs, analitzant totes les dades actuals que els hi hem exposat, que reflexen la important expansió ja realitzada i també fan preveure la gran incidència que lògicament tindran en els de l'esdevenidor, encara podem afirmar amb major raó i coneixement, que les nostres accions avui valen molt més que llur cotització.

Don Claudi Boada Vilallonga, Vice-president del BANCO CATALAN DE DESARROLLO. President de PRO-DINSA.

- L'esforç realitzat pels empresaris al llarg dels darrers anys, especialment en la creació de places de treball, ha estat notable i fonamental per al nivell econòmic-social assolit i estic segur que si el panorama es clarifica seguirà igual.
- L'empresari no pot actuar com a àrbitr en confrontacions ideològiques que realment li són alienes. Em sembla raonable i escaient que es millorin les entrades salarials, en canvi em sembla suicida l'estancament i a voltes disminució de la productivitat. Ens podem quedar a fora del mercat.
- Entenem que fóra avinent establir mitjançant una legislació adient, la possibilitat de que la Banca Industrial estigués en condicions de captar amb caràcter preferent majors recursos pel seu pasiu, que en compliment de la seva vocació, revertiria sobre la promoció industrial, el seu fi immediat, que es manifesta tant més necessària com menys inversions es fan en el País.
- Seguim confiant en la promulgació que considerem urgent, de la necessària Llei que contempli la creació i existència dels grups «holding». La reforma fiscal sense una Llei com l'esmentada, que existeix arreu del món occidental, ens semblaria, al menys incompleta.
- ...els nostres propis indicadors ens duen a suposar que potser a Espanya hem arribat a fons en la nostra pròpia recessió i que per lo tant des d'ara la nostra reactivació podrà també ser un fet.

Don Francesc Lluís Gamón Boldoba, Conseller-Delegat del BANCO DE MADRID.

- L'any 1975 ha estat un any molt important, un any que m'atreveixo a dir decisiu i que caldrà que sigui recordat com una etapa fonamental en el nostre desenvolupament, quan pugui ser contemplat en l'esdevenidor amb la perspectiva escaient.
- El creixement en el volum de dipòsits representa més del doble del promig general del sector bancari, però la nostra capacitat potencial ens permet aspirar a fites encara molt més altes en el marc de les nostres possibilitats reals.
- La nostra extensa xarxa d'Oficines eleva considerablement el grau de diversificació en la captació de recursos i en la distribució de riscos.
- Amb la integració funcional i d'organització entre els BANCOS DE MADRID y CATALAN DE DESARROLLO s'atenyen importants economies de costos i una decisiva ampliació en l'ofrena dels nostres serveis.
- El Grup constituït pels dos Bancs va tancar l'exercici amb 58.000 milions de Recursos d'Altri i en els quatre primers mesos de l'any, mantenien la línia de constant creixement molt especialment per l'activitat de les noves 100 Oficines inaugurades.
- L'esdevenidor dels Bancs caldrà que es trobi entre els que sàpiguen evolucionar al compàs de les exigències del nostre temps: millorant la productivitat extremant l'eficàcia i l'afany creador, rentabilitzant tots els serveis i reduint els costos. Aquests ja són els nostres objectius actuals.

Don Joan Pujol Isern, Conseller-Delegat del BANCO CATALAN DE DESARROLLO

- El nostre Banc ha experimentat una radical transformació: ha canviat la seva dimensió humana i econòmica, és diferent en la seva capacitat operativa, en la seva estructura funcional i administrativa, i per tant ha de presentar uns resultats a curt i a llarg termini diferents dels que havia registrat la línia històrica de la dècada acabada el 1974.
- La nostra capacitat operativa és molt més gran que la que tenim fa un any, i no solament per causa de la nostra dimensió, sino també per la possibilitat de recepció de negocis que pràcticament ens estaven vedats al no poder oferir una xarxa que fos capaç de cobrir totes les capitals de província i les places més importants de la nostra pàtria.
  - Les inversions no inventariables, exigides per la gran expansió, tipificades com a despeses en virtut de les disposicions obligades, atenyen una suma tal, que teòricament incorporades al benefici que presentem, hauria permès assolir un resultat òptim. Al proposar-los no repartir dividends no ens priva de consolidar una important dotació a Reserves, amb la qual reforcem considerablement la salut econòmica de l'Entitat.

Magnituds Bàsiques del Grup BANDRI-CADES BANK (Xifres en pts., per milions al 31-12-75)

	BANDRI	CADES BANK	TOTAL
RECURSOS PROPIS	2.728	2.257	4.985
RECURSOS D'ALTRI	36.956	21.624	58.580
CARTERA DE TITOLS	7.195	3.630	10.825
INVERSIONS DINAMIQUES (Cartera + Crèdits)	33.024	16.718	49.742
RESULTATS DE L'EXERCICI	340	77	417
NOMBRE DE SUCURSALS	90	45	135

L'economia de Catalunya (III)

"La concentració de la producció i de la població en determinades àrees ja no proporciona les economies externes que proporcionava, sinó que proporciona uns costos socials creixents... Si això és cert en general, ho és molt més en el desenvolupament de l'economia de la regió catalana, la qual, tal i com hem vist, juga un paper de subvencionadora del desenvolupament d'altres centres. Això potser semblaria molt adequat per a corregir l'excés de desenvolupament d'unes zones davant el subdesenvolupament d'altres, si no sospitàssim que aquesta subvenció no fa més que promoure el creixement de la regió madrilena, que és la receptora bàsica de les subvencions, precisament per la política de centralització."

El professor de la Universitat Autònoma i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, senyor Joan Sardà, exposava amb aquestes paraules uns dels problemes de l'economia catalana, en el seu pròleg al llibre *L'economia de Catalunya, avui*, publicat l'any 1974 pel Banc de Bilbao.

Exposar breument algunes característiques de l'economia del Principat de Catalunya és pràcticament impossible. Es tracta d'una economia molt complexa i desenvolupada en certs aspectes, la primera en importància dins l'Estat espanyol. Així i el fet que ha hagut de funcionar i créixer dins un esquema administratiu centralista, ha significat una evolució distorsionada, que no ha afavorit precisament la millor harmonia entre les diverses parts de la seva estructura.

Per exemple, l'existència de dues Catalunyaes: la rica i la pobra. La primera, que comprèn la regió de Barcelona i les costaneres i precostaneres fins a Girona i Tarragona; la segona, formada per la resta del país, sense un desenvolupament normal i amb una emigració forçada de la seva gent.

Per exemple, l'existència de dues per al desenvolupament industrial català que fa que les indústries capital-intensives (és a dir, amb més proporció de capital que de mà d'obra) apareguin en menor nombre que a d'altres parts d'Espanya. Per exemple, que les institucions financeres genuïnament catalanes continuïn tenint poc pes en el conjunt financer. Que les caixes d'estalvis, hagin situat molts fons a l'exterior de Catalunya en forma d'absorció d'obligacions.

Per exemple, que des del punt de

vista dels fluxos financers del sector públic existeixi un constant drenatge de fons cap a fora de Catalunya. La quantia d'això ha afectat el desenvolupament industrial català.

Per exemple, l'efectiva descapitalització en els serveis comunitaris fonamentals que haurien d'ésser servits pel sector públic: transports, altres mitjans materials, aigua, etc. I, sobretot altres serveis no materials, com el d'educació, investigació, els sanitaris, etc.

Aquests exemples són les consideracions que fa també el professor Sardà en el treball esmentat i que valia la pena de reproduir gairebé literalment per la seva

autoritat i pel caràcter sintètic amb què les formulà.

Hi ha d'altres exemples, però ens hem d'aturar. Junt a les brillantors del quadre de l'economia catalana, cal posar en relleu les seves nombroses zones fosques. Aquestes són consciència pública i reivindicativa al nostre país. Perquè davant l'amplitud i profunditat dels frens i obstacles posats a la nostra economia, el mínim que pot fer el seny català és diagnosticar-los clarament i plantejar-ne el tractament. El màxim que pot ser és emparar-se'n i esmicolar-los. I això implica, lògicament, la pròpia gestió d'aquests afers.

J. M. MUNTANER I PASCUAL

Millora la balança comercial

El tradicional dèficit de la balança comercial espanyola es va agreujar amb l'alça dels preus de les primeres matèries, especialment del petroli. Aquest ha estat precisament un dels elements que desencadenà la crisi, ja que, en trobar-se els països davant dificultats per a enfrontar-se a aquests pagaments, van haver de reduir les despeses.

El cas espanyol es presentava al seu inici com un dels més delicats, perquè ja la balança comercial era molt desequilibrada. L'evolució durant els dos anys passats ha confirmat aquelles previsions; Espanya ha assolit el dèficit més gran del món industrialitzat, 8.500 milions l'any 1975. Malgrat aquests resultats, durant els darrers mesos s'està produint una certa millora de la balança comercial.

Després del fort augment del dèficit comercial l'any 1974, al 75 encara augmentà 200 milions de dòlars, però el més significatiu és que, durant la segona meitat de l'any, la tendència era de clara millora.

Durant el primer quadrimestre d'enguany aquesta millora s'ha mantingut i ha guanyat més força. Les xifres globals d'importació han augmentat un 8,6 per cent, però, exclòs el petroli, les xifres resten al nivell de l'any passat. Les exportacions, en canvi, han augmentat un 22,7. S'ha reduït també el dèficit comercial i l'índex de cobertura d'aquest període ha augmentat sis respecte a la del primer trimestre del 75.

Les xifres de comerç exterior de març i abril poden donar lloc a falses interpretacions si no es té amb compte que la Setmana Santa va caure en mesos diferents el 75 i el 76. Degudament desastacionalitzades les xifres es veu com es produeix l'expansió de les exportacions i el estancament de les importacions. A més durant abril les importacions de petroli han estat enormement altes.

S'ha parlat força de les limitacions que la balança de pagaments imposa al creixement de l'economia espanyola. És cert això, però no hem d'oblidar que la balança de pagaments no és res més que el balanç comptable de les relacions econòmiques amb els altres països, per tant un reflex de la realitat del sistema productiu espanyol i del seu grau de competitivitat internacional. On són les limitacions de veritat és al sistema productiu i als mecanismes de comercialització de productes i serveis.

ES EVIDENT EL DESEQUILIBRI

El desequilibri de la balança co-

ANDREU GISPERT LLAVET

COMERÇ EXTERIOR D'ESpanyA

(Índex de creixement sobre mateix període any anterior)

1974	Importacions	Exportacions	Cobertura (%)
1er. trimestre	47'0	21'4	49'1
3n. "	73'2	30'8	41'3
3r. "	60'1	23'5	40'2
4t. "	52'4	54'2	53'7
1975			
1r. trimestre	24'6	21'9	48'0
2n. "	4'2	9'0	42'2
3r. "	-5'3	0'0	42'9
4t. "	-0'5	2'3	55'2
1976			
1r. quadrimestre	8'06	22'7	51'5

Banques espanyoles i europees

	Passiu (M. M. pts.)	Núm. de sucursals	Mitjana Mil. pts. oficina
FRANÇA			
Banque Nationale	2.380	2.242	1.016
Crédit Lyonnais	1.860	2.467	753
Société Générale	1.680	2.594	647
GRAN BRETANYA			
BARCKLAYS	1.980	5.015	394
National Westminster	1.920	3.589	534
Midland	1.300	3.418	403
Lloyds	1.266	2.191	435
ESpanyA (1)			
BANESTO	414	1.165	355
Central	384	943	407
HISPAMER	353	777	441
Bilbao	305	577	529
Biscaia	218	420	514
Santander	206	435	474
Popular	142	250	571

(1) Amb Moneda Estrangera.

Darreres fallides i executius

Fàbrica de Porcellanes de Montgat ha instat la fallida de Magatzems El Aguilà i Josep Farré Hernández la de Mobles Albert.

Entre les darreres demandes judicials es troben els següents executius:

Manuel Maria Moragas demana a Rosario Power Agarrado per un milió de pessetes (procediment sumari hipotecari); Antoni Ferrer S. A. a Ce-

sàreo Galero Briega, 1.799.143; Estructures Europees S. A. a Promoca S. A., 2.660.000; Josep Canals Martínez a Maria Terri Oller, un milió (procediment sumari hipotecari); Carolina Rodríguez Viciana a Asumpta Berenguer Ubach, 2.237.502 (procediment sumari hipotecari); Teresa Arbones Rufat a Miguel Gonzales Sugrañes, 781.500 (procediment sumari hipotecari); Gráficas Europeas S. A. a Enrique Gómez Corti, 302.218; Josep Tomas Margot a Ro-

ment d'Inversions Collectives, pessetes 18.000.800; Sosar S. A. a José Arnal Mendoza, 1.295.275; Rentequipo S. A. a Teresa Aloy Martí, 559.932; Banc Popular a Fidel Sainz Ruiz, 931.064; Banc Garriga Nogués a Antoni Hernández Melgar, 2.534.338; Finara S. A. a Francesc Fontanet Balcells, 879.114; i Marconi a Cooperativa del Taxi de Barcelona, 1.198.850. Entre els que s'estan preparant l'Filo S. A. demana a Tomas Escrivosa Mitja, 1.342.160 pessetes.

(2) "La Renaixensa"

Les dissensions que provocà el primer Congrés Catalanista, el 1880, entre els elements que feien "La Renaixensa" i els seguidors de Valentí Almirall...

En el "Prospecte" que van publicar amb data de 20 de desembre del 1880 fan constar que... "La Renaixensa", que fa deu anys que surt en forma periòdica de revista...

Més endavant diu: "Tal millora obeeix... a la convicció íntima de que el catalanisme, no cabent ja en determinades eseres —massa circumscriu per a interessar a tot home de bona voluntat i d'imparcial judici— ha arribat a la categoria de pensament i a la necessitat absoluta de presentar-se ferm i robust..."

"Serà, en conseqüència, la nostra una política d'atracció i de generositat, mai de determinat partit... El catalanisme ha demostrat que és una iniciativa poderosa, que es va accentuant més i més..."

UNIO CATALANISTA

El diari portava, a sota de l'encapçalament, els sants del dia, l'annunci de les "Quaranta hores" i el de la "Cort de Maria", i el butlletí meteorològic i l'astronòmic. A partir del mes de març del 1897, en què fou suspès el diari, tot això va ser, en certa manera, substituït per un parell de paràgrafs que, sota el títol de "Nostre Programa", eren una reproducció del manifest que la Unió Catalanista havia fet públic el dia 16 d'aquell mateix mes i que era, pràcticament, una ratificació de les Bases de Manresa del 1892.

Fitxa tècnica

Títol: "La Renaixensa". Subtítol: "Diari de Catalunya". Primer i darrer dies de sortida: 1 de gener del 1881-9 de maig del 1905, amb un total de 9.840 números, apart dels que van sortir com a suplement de "Lo Somaten" de Reus, i els del Vendrell.

Redacció: Xuclà, 43, baixos. Format: Fins al número 8.857 era de 195 x 125 mm. Del número 8.858 (2-V-1902) fins al número 9.558 (31-III-1904) era de 540 x 400 mm i, a partir d'aquest número fins al final, tornà al format primitiu. Pàgines: de 16 a 24 en l'edició del matí i 8 a la de la tarda. Des del juliol del 1892, una sola edició de 24 a 32 pàgines. Quan el format va ser gran, només tenia 4 pàgines a 6 columnes. Preu: 2 quartos el número i 2 pesetes de subscripció mensual a Barcelona. Des del número 9.574 valia 5 cèntims diaris. Subscriptors: Se sap que, al començament, eren uns 800. Redactors i col·laboradors: Dams Calvet, Celestí Barallat, Joaquim Marsillach, Frederic Soler, Joaquim Riera, Teodor Creus, Lluís Domènech i Montaner, Emili Vilanova, i un sens fi de col·laboradors, en la relació dels quals figura el bo i millor d'aquells anys.

MISSATGE A JORDI I, DE GRECIA

El diumenge, dia 7 de març del 1897, els presidents de diverses corporacions i entitats catalanes van adreçar al rei Jordi I, de Grècia, un missatge de felicitació perquè aquest havia acudit en ajuda dels grecs de l'illa de Creta que eren sota el domini turc. El missatge començava així:

"A S. M. Jordi I, Rei dels Hellenes: "A vós, Rei del Hellenes que, no per la corona que us cenyiren, sinó perquè heu sabut escoltar el bategar de l'ànima grega, sou símbol vivent de la terra hel·lènica, us adrecem aquest missatge, en nom de la pàtria catalana, aquells que, per dret propi, representen el seu esperit, perquè tenen consciència plena de la seva personalitat nacional."

Per haver publicat íntegrament aquest missatge, llegit per Antoni Sunyol al cònsol grec, foren suspesos "La Renaixensa" i el quinzenal sabadellenc "Lo Regionalista" acusats d'establir un paral·lisme Catalunya-Creta per una banda i Espanya-Turquia per l'altra.

A REUS

Després de la fallida temptativa de fer sortir un diari nou ("Lo Renaixement"), Aldavert el va continuar com a suplement del diari reusenc "Lo Somaten" amb el subtítol de "Escrit per los ex-redactors de La Renaixensa". En el primer número (del dijous 25 de març, suplement al número 3.225 de "Lo Somaten") i en la "Secció Política" deien:

"Els redactors d'aquest suplement de l'infatigable diari regionalista 'Lo Somaten' (redacció: Reus, plaça de la Constitució; sucursal de l'administració: Xuclà, 13; Barcelona) no són nous davant del públic. Tots ells han sostingut, individualment i col·lectivament, llargues campanyes en favor dels ideals patriòtics de Catalunya. Testimoni de la seva tasca són els darrers anys del nostre col·lega barceloní 'La Renaixensa'... La seva suspensió no devia atuir-nos fins al punt de lligar les nostres mans i d'emmordessar la nostra boca... 'Lo Somaten' acull a son company perseguit..."

"El dia 12 'La Renaixensa' es va acomiadar dels seus subscriptors a la francesa. Uns agents de policia que, a les tres de la matinada es presentaren a la redacció, en tinguin la culpa... Al mateix temps, entrevistats amb el director, D. Pere Aldavert, li feren saber, per mitjà d'un ofici que, per ordre del governador quedava suspès el diari".

AL VENDRELL

Tanmateix, el recurs de "Lo Somaten" va durar, encara no, un mes, i Aldavert, davant una nova suspensió, va decidir d'anar-se'n amb el seu diari al Vendrell i allà el féu sortir a partir del diumenge 18 d'abril (redacció: Teatre, 18, el Vendrell, i administració: Xuclà, 13, baixos, Barcelona) amb numeració nova. A la "Secció Política" repeteixen el seu ideari:

"Pocques paraules direm als nostres lectors. El programa que va al davant del nostre diari, síntesi de les Bases disentes i aprovades a Manresa per les personalitats més eminentes del nostre desvetllar polític i literari, ens excusen de dir on anem. Més clar no hi ha res..." Qui

ESCISSIONS

Pere Aldavert continua essent l'ànima del diari i hi escriu, sense cobrar, tots els editorials i moltes notes de redacció. Mentre, s'anava covant una escissió en els rengles del catalanisme. "La Renaixensa" es mantenia en una línia de conservar les posicions, mentre que els joves, que havien sorgit a la política, es decantaven per posicions més radicalitzades. De moment, s'arribà a una solució de compromís amb les col·laboracions al diari d'Enric Prat de la Riba, Josep Puig i Cadafalch i Lluís Duran i Ventosa, entre d'altres. L'arribada al govern del general Polavieja que, per a mostrar-se amistós amb el catalanisme, va nomenar Duran i Bas ministre de Gràcia i Justícia, Bartomeu Robert al-

Primer número de "La Renaixensa" com a diari: portada de quan va sortir amb el títol de "Lo Somaten" de Reus; i una pàgina de publicitat.

calde de Barcelona i el doctor Morgades com a bisbe, va produir una altra escissió entre els qui consideraven més interessant col·laborar políticament amb el general i els qui s'oposaven a qualsevol tipus d'entesa.

CRISI POLITICA I ECONOMICA

El catalanisme s'anava polititzant cada vegada més i el primer exponent en fou la victòria de la candidatura dels "Quatre Presidents" en les eleccions a diputats a Corts de l'any 1901. Com que "La Renaixensa" s'havia oposat a tota campanya electoral, això produí una profunda crisi a la Unió Catalanista, la qual va afectar de tal manera el diari que, l'1 de maig del 1902 (número 8.859), es va decidir a fer grans reformes i a engrandir-ne les mides. Amb tot, l'èxit econòmic no l'acompanyà i el 31 de març del 1904 (número 9.558) publica un "Avis" dient que, durant tres mesos, el diari resta suspès i que, en el seu lloc, surtirà altre cop el set-

manari a partir del dia 3 d'abril, diumenge. Aquest setmanari té les mateixes mides anteriors, mides que també tornà a tenir el diari quan surtí novament el dia 1 de juliol del 1904. Com a revista havia sortit del número 9.559 fins al 9.573 del 26 de juny.

NI GUIMERA NI ALDAVERT

Des de maig del 1902, data de les primeres reformes, ja no són al diari ni Guimerà ni Aldavert i aquestes baixes es noten molt en la publicació que, durant els vint-i-un anys que portava de vida, havia encoratjat moltes de les manifestacions catalanes i havia donat el seu suport a campanyes tan importants com les referents a la fundació del Centre Català, el 1882, al segon Congrés Catalanista del 1883, a la presentació del Memorial de Greuges el 1885, a l'Exposició Universal de Barcelona, i la carta demanant als bisbes catalans que cooperessin a la normalització de l'idioma en tots els oficis religiosos, el 1888, a l'Assemblea de Manresa el 1892 i a la

campanya del tancament de caixes del 1899, entre d'altres.

Els tres mesos de suspensió havien de servir "per a redreçar-se econòmicament i per poder tornar a la Unió Catalanista el seu braç dret" segons un escrit del consell d'administració que va signat per M. Folguera i Duran, Pere Arderiu i Clot i Antoni Colomer i Tutau.

La realitat, però, fou molt altra. Encara que, com ja hem dit, torna a sortir el dia 1 de juliol amb un editorial signat per Santiago Gubern en el qual, sota el títol de "Representent la tasca", deia que el diari seguiria fidelment, defensant-los en tot moment, els acords presos per la Unió Catalanista, el dia 9 de maig de l'any següent, el 1905, ha de publicar una nota adreçada als subscriptors en la qual, després de donar a conèixer el balanç, manifesta que "el dia 6 del corrent fou adjudicada en tercera i pública subhasta tot el que constitueix l'haber social de la Societat Anònima La Renaixensa, venint-hi comprés el diari del mateix nom que, des d'avui, deixa de publicar-se... Com es LLUIS SOLA I DACHS

Guimerà i Aldavert, creadors del periòdic

"La Renaixensa" és el diari més important que es publica al segle passat. Havia aparegut el primer de gener del 1881, i s'extingí el 9 de maig del 1905. Va cobrir, docs, una etapa de vint-i-cinc anys, a la qual caldria sumar la dels deu anys en què "La Renaixensa" revista precedí el diari. Aquestes dues creacions, revista i diari, són el gran testimoni de la tenacitat, de la fe, de l'abnegació d'aquells dos grans homes de bona voluntat que van ser Pere Aldavert i Angel Guimerà.

Tots dos cremaven en el foc d'un mateix ideal. Pere Aldavert molt més inquiet que Angel Guimerà, era l'home de la iniciativa i de la creació. A ell en gran part es deu el to que tenien les dues publicacions; un to elevat, europeu, que les feia molt estimables. D'altra banda, el subtítol de "La Renaixensa" diari, "Diari de Catalunya", no era sols una manera de dir, sinó una manera de ser, les dretes i les esquerres trobant-hi el comú denominador de l'amor a Catalunya i sentint-s'hi, per aquest amor, unides.

Aldavert i Guimerà s'alternaven en la direcció del diari. Els canvis de direcció no s'exterioritzaven en canvis al diari, perquè els dos homes no podien estar més ben compenetrats. Si alguna cosa els separava era l'abast que calia donar a l'eclecticisme del diari. En aquest sentit, Guimerà era molt més maleable que Aldavert. Això es va veure sobretot en les lluites ortogràfiques: mentre Guimerà obri el periòdic a tothom que tingués alguna cosa a dir a profit de la llengua, Aldavert barrava rodonament i violentament el pas a qualsevol que s'atrevisia a enviar-li, per col·laboració, un article de tema filològic. Guimerà estava encertat que els problemes de la llengua s'havien de resoldre, i que els havia de resoldre el qui fos entès en la matèria; Aldavert estava convençut que els qui estudiaven aquest problema eren uns curts de gambals incapaçs per a la creació literària.

Del període de "La Renaixensa" diari no es pot arribar a saber quins articles editorials i quines notes anònimes corresponen a la ploma d'Angel Guimerà. Fins en el període de la seva direcció, els articles editorials eren redactats per Pere Aldavert. Aldavert era més periodista nat que Guimerà, sentia més al viu la pruja de la nota ràpida, de la rèplica oportuna, de la pinzellada incisiva. Guimerà era l'home reposat que escrivia sense frenesís i necessitava molt de temps per pensar-s'hi abans de fer anar la ploma.

En canvi, Guimerà era l'home idoni per a cobrir uns altres expedients. "La Renaixensa" donava cabuda a la col·laboració literària —per les seves pàgines havien defilat pràcticament tots els escriptors del país—, i Guimerà es preocupava de debò d'aquest aspecte del seu diari. Sempre es tenia col·laboració assegurada. I en dues ocasions en què la col·laboració promesa li fallà, Guimerà seguí el camí expeditiu d'apressar-se a escriure ell la peça literària circumstàncies es pot dir que van ser providencials; gràcies a elles, avui la literatura catalana compta amb dos contes model·lics, antològics, d'una intensitat i un força que no desmereixen pas de la ploma genial del seu autor: El gos de casa i El nen jueu. Llegint-los, no donen de cap manera la impressió

que van ser escrits a corre-cuita per a salvar una falla del diari.

Aldavert era un agosarat; Guimerà era un tímido. Potser per això es complementaven tan bé. S'ha fet famosa l'anècdota del ban. Aldavert, Guimerà i altres redactors de "La Renaixensa" baixaven un dia Rambla avall i es van trobar a les cantonades amb el ban que proclamava l'estat de guerra. Aldavert i els altres van considerar que era qüestió de copiar-lo per publicar-lo al diari; un el lleigia amb veu alta, l'altre ho copiava. Això va demanar la seva estona. Guimerà frisava. Guimerà hauria volgut fondre's per fugir d'aquell cridar l'atenció dels qui passaven per la Rambla. L'endemà "La Renaixensa" va publicar el ban; però l'endemà i l'altre Guimerà retreia als seus companys que li hagessin "fet fer els gegants" en plena Rambla davant de la multitud i per causa d'un ban afixat a les cantonades.

La iconoclastia de les noves generacions s'ha rebutjat damunt d'aquests dos homes. Aldavert i Guimerà han estat presentats com dos homes risibles, els més aptes a la sátira i a la crítica. Aquesta iconoclastia ha estat una de les coses més injustes que s'han comès e naquest nostre desgraciat país —desgraciat, precisament, pel seu sentit d'injustícia. Allò que en altres el defecte ha constituït la base de la sátira o de la crítica, en Guimerà i en Aldavert ha estat justament el mèrit, la virtut. Quan es mira així, des d'aquest angle, la iconoclastia és francament revoltant. Perquè a Catalunya, allò que pot fer riure són els homes pintorescos i atrabiliaris, però no els homes que han resultat model·lics pels seus actes i per les seves intencions.

Angel Guimerà i Pere Aldavert són dos noms que s'han de posar com a exemple. No parlo del Guimerà literat, del Guimerà dramaturg, del Guimerà genial. Parlo de l'home carregat de bona fe i de bona voluntat que durant trenta-cinc anys va estar a la davantera del periodisme guiat pel seu propi instint. Parlo de l'Aldavert entusiasta i emprenedor, que durant aquests mateixos trenta-cinc anys va dur el governall del periodisme català. Recercar amb complacència les seves falles humanes és una forma de maledicència. Quan es parli d'Angel Guimerà o de Pere Aldavert, la maledicència s'ha de fer en terra.

I e nel que fa al periodisme solament, s'ha de tenir molt en compte l'esforç de l'empresa i els resultats aconseguits. Aquests resultats haurien estat segurament minsos en uns homes qualsevol, no dotats; en el cas d'Aldavert i de Guimerà, van ser esplendorosos. Perquè els guaiava una honestetat sense boires, com a homes i com a patriotes.

Perquè si el primer cas no podien donar el graç a forcer, en el segon no eren aprofitadors ni calculistes; llur catalanisme era un catalanisme total, desinteressat, romàntic i d'una pura indisculpable, no solament motor en ells, sino motor i espill en els seus contemporanis i en els seus seguidors.

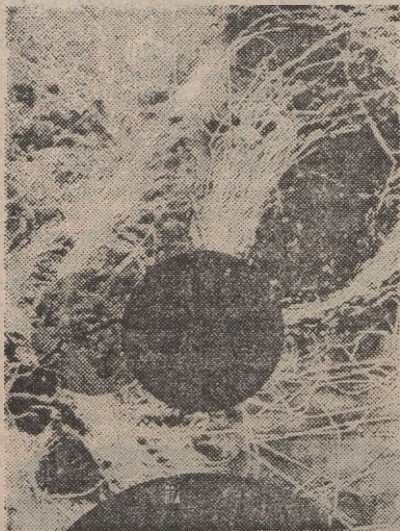
Tant de bo que el periodisme català d'avui sigui una continuïtat del que en el segle passat van fer real Angel Guimerà i Pere Aldavert!

JOSEP MIRACLE

Les exposicions

THARRATS

Amb el títol Obra gràfica completa i dotze petits formats. J. J. Tharrats presenta una vasta i interessant retrospectiva del seu treball realitzat dins d'aquesta especialitat —l'obra gràfica— que tant l'ha acreditat, l'ha personalitzat i que, sobretot, tan bé el defineix. Gran part de la seva obra pictòrica ha rebut l'impuls i la influència benèfica de les troballes i recerques que permeten les tintes, les planxes, els àcids, els fotograts i els mil-i-un recursos de l'obra gràfica contemporània

(l'ànua, Barcelona)

Fins i tot hi ha hagut qui n'ha parlat com d'un excel·lent impressor tractant així d'oblidar el seu bon treball pictòric i les seves altres activitats artístiques. És veritat, però, que als dies del Dau al Set, Tharrats, més conèixer de l'especialitat, va tenir cura l'edició i la realització tipogràfica dels cinquanta-quatre números editats. Tots recordem quan, ja fa molts anys, tenia a casa seva una «Boston», minierva manual, on lentament i pausadament manipulava molts dels seus muntatges.

Una extremada complaença per les tècniques artesanes i la satisfacció dels resultats aconseguits amb els seus experiments heterodoxos dins l'especialitat gràfica, li han permès d'ésser un dels representants més significats de la pintura contemporània que ha exercit un domini més segur sobre tota mena d'obra gràfica. Val a dir que l'experi-

mentalisme litogràfic li escau molt bé. Que els recursos que habitualment empra —textures abstractes de rica cuina i gravats o dibuixos de coneguda significació— troben en l'elaboració prèvia al tiratge possibilitat, un camp obert per a fer amb llibertat i imaginació unes obres marcades per la fantasia, la vocació astral, el màgic i la força dels símbols que hi fa entrar en joc.

Les seves fonts d'inspiració procedeixen de la botànica, la cristal·lografia, el cosmos, el pensament contemporani i la cultura artística. Per això els seus gravats i àdhuc les seves pintures, tot i ésser considerats abstractes, tenen un contingut explícit i reconeixidor. El sol, la lluna, la terra, l'oceà, la fauna, la flora gràcies a les fotos cremades, als gravats ploma a les empremses en sec, són el tema de meditació i de manipulació en el seu treball gràfic i pictòric. Dos exemples, al nostre parer, excel·leixen entre tota l'obra exposada: els àlbums **Gènesi** (dotze litografies relatives a la creació) i **Homes i estrelles** (Tretze litografies i serigrafies dedicades a grans artistes, pensadors i científics). La seva experiència i els innombrables recursos de què disposa, són intel·ligentment i adequada utilitzats, a fi d'aconseguir amb aquestes sèries les més reeixides estampes de la seva producció que, feliçment, corresponen al darrer període de la seva vida.

EULALIA

Eulàlia (Grau), nascuda a Terrassa l'any 1946, és una característica representant de la mena de recerques que en l'art contemporani se cèntrien al valor semàntic de les imatges i la rica polisèmia que llur lectura ens pot proporcionar. Amb el títol **La cultura de la mort**, presenta els seus treballs de l'any 1975, que en la majoria dels casos són imatges de premsa o d'altres mass media que, després de tramades com cal, són impreses serigràficament.

Com s'esdevé, en la majoria d'obres conceptuals, si bé el resultat final és atractiu i àdhuc de plàstica elegant, en el procés d'elaboració i en la intencionalitat final de les seves obres és on cal cercar els valors més significatius. Eulàlia devora amb fruïció el repertori iconogràfic de les revistes contemporànies. El seu treball de recerca no respecta especialitats ni nacionalitats. Milers i mi-

Una visió nord-americana del Modernisme

A caba d'aparèixer editat per Garland Publishing de Nova York, el volum **Modernismo: The Catalan Renaissance of the Arts**, l'autor del qual és el professor de la Universitat de Massachusetts, a Boston, **Joseph Phillip Cervera**.

Cervera, que no coneix, és Art Bachelor per la Universitat de Califòrnia, Santa Barbara (1968), i es graduà Master of Arts el 1970 amb una tesi inédita sobre Isidre Nonell. El volum que ara ha sortit al carrer és la seva tesi doctoral presentada a la Universitat de Califòrnia, Berkeley.

El primer que sorprèn en aquest treball és el coneixement inusitat que l'autor demostra de les fonts i la bibliografia sobre el nostre Modernisme artístic, elements que ha manejat amb un deteniment poc factible per a un investigador no resident habitualment al nostre país, però també d'una manera un punt indiscriminada, ja que potser per manca de context es basa algunes vegades en treballs que no tenen la solvència necessària per a ser emprats com a font.

Després d'una breu introducció, Cervera divideix el seu llibre en nou capítols dedicats respectivament a la política de l'art, història i orígens del Modernisme, pintura a la qual dedica dos capítols, el segon

Després d'una breu introducció, Cervera divideix el seu llibre en nou capítols dedicats respectivament a la política de l'art, història i orígens del Modernisme, pintura —a la qual dedica dos capítols—, els arts decoratius, arquitectura, publicacions periòdiques, una aproximació als principals crítics del moment i un capítol de conclusions, a més d'un apèndix en què tracta el tema de Picasso en relació amb el moviment modernista. El tema de l'escultura, però, pràcticament no el toca, a part les al·lusions generals contingudes en els altres capítols.

Cal reconèixer que un programa d'aquesta magnitud hauria necessitat molt més espai que les dues-centes cinquanta-nou pàgines de text estrictes de què consta el volum, motiu pel qual alguns d'aquests temes només queden esbossats, cosa que fa que el llibre en l'aspecte informatiu quedi a força distància de les dues obres clàssiques sobre el conjunt del nostre art modernista, les de Josep-Francesc Rafols i Alexandre Cirici Pellicer, publicades totes dues fa més d'un quart de segle. Cal tenir en compte, respecte a això, que la finalitat de l'obra ha estat principalment la pròpia de tota la tesi doctoral i que de cara a un tribunal qualificador nord-americà la quasi totalitat del contingut del treball, per desconegut, és una novetat absoluta.

Malgrat que l'obra tingui en conjunt un caràcter més factual que interpretatiu, els seus aspectes més interessants són precisament en aquest camp. Inscrivint-se en la línia de la jove escola nord-americana d'estudiosos del Modernisme català —formada bàsicament a l'entorn del professor George C. Collins—, considera que el Modernisme no és únicament i exclusivament la versió catalana de l'Art Nouveau, sinó principalment la manifestació artística del catalanisme. La identitat Modernisme-Art Nouveau es dona només, segons Cervera, en alguns noms com Alexandre de Riquer i en part del conjunt de les arts decoratives de l'època.

Cervera veu, doncs, el Modernisme com un moviment eminentment eclèctic amb una finalitat bàsica, el renaiement d'un art i una literatura que puguin servir a l'esperit del catalanisme. Tanmateix la seva visió és inexacta quan conclou, lacònicament i sense justificar-ho, que el Noucentisme representaria després el «rebuig total» del catalanisme.

Una certa precipitació es fa evident en alguns judicis, com quan fa derivar de Lluís Graner el Nonell i el Mir «negres», la temàtica del Picasso de l'època blava i de l'Obisso primerenc, o en diversos altres detalls no sols d'interpretació, sinó d'informació inexacta.

D'altra banda fa estrany que un llibre escrit per un nord-americà no aporti res sobre l'etapa nord-americana de Ramon Casas, pintor que, com he dit, comparteix un capítol sencer del llibre amb Santiago Rusiñol, i que en la bibliografia, en general tan completa de títols catalans, no apareguin esmentats els treballs que sobre el Modernisme català han fet els darrers temps altres nord-americans com Marilyn McCully, Phyllis Braff o Judith Rohrer. En canvi, si que esmenta el treball inédit de Sally Fisher —l'existència del qual jo no coneixia— sobre les influències angleses damunt la pintura i les arts gràfiques modernistes (Berkeley 1971).

La part més interessant del llibre de Joseph Phillip Cervera és sens dubte el breu assaig que dedica a Picasso i el Modernisme. És el capítol més aprofundit i personal. Cervera parteix de l'afirmació que Picasso és més fill del Modernisme que no el seu senyor, com sovint ha semblat. Ja les seves primerenques obres acadèmiques, la Primera Comunió (1896) o Ciència i caritat (1897), són, segons l'autor, productes del món de Joan Llimona, i els seus primers paisatges suburbials, poc després, s'arrangeren a continuació de les obres fruit de preocupacions similars de la Colla del Safrà. Cervera aventura una possibilitat versemblant quan diu que Picasso s'adonà que a Barcelona, com a molt i en el millor dels casos, hauria estat una figura menor, car el panorama pictòric ja era ocupat per grans figures que el guanyaven en edat i entre les quals, ja situades, ell hauria fet potser el paper d'epigon. Així i la vivència del moviment de crisi artística del Modernisme que coincideix amb la seva època blava li feren cercar a París el seu camí. En aquest sentit, Cervera troba significatiu que Picasso no fos a Barcelona, sinó a París, durant els dies que tingué oberta a la Sala Parés la seva segona exposició barcelonina. Al meu llibre *La crisi del Modernisme artístic* ja he donat la meua opinió sobre aquest punt, que no crec que calgui repetir aquí.

Cervera conclou que, com a veritable deixeble o producte del Modernisme, Picasso fou sempre al llarg de la seva vida un eclèctic en el millor sentit de la paraula —ja he dit el paper preponderant que l'autor confereix a l'eclècticisme en l'art modernista— i que la influència del Modernisme damunt Picasso es concretà en la fixació en ell d'una idea de llibertat que culminà en un art sense paral·lels i il·limitat d'invenció, motiu pel qual —en paraules de l'autor— «Picasso sempre serà el millor producte del Modernisme i de la Renaixença catalana».

FRANCESC FONTBONA

L'esfondrament del Born ja és un fet

No fa gaire ens va arribar la plaent notícia que l'edifici del Born, antic Mercat Central de Barcelona, havia estat salvat. Finalment, l'Ajuntament es feia ressò del clam multidinari que veïns i ciutadans de tota mena i condició feien amb el propòsit de defensar una peça de la nostra arquitectura en ferro del segle passat considerada, a parer dels especialistes, d'alt valor artístic i històric. L'edifici, inaugurat el 28 de novembre del 1876, que havia entrat en funcionament un parell d'anys abans, és bastit sota la direcció del mestre d'obres Josep Fontserè i Mestre i de l'enginyer, escriptor i periodista Gaietà Cornet i Mas. No hi manca una certa influència dels models de E. Viollet-le-Duc, qui, amb la seva obra «*Entretiens sur l'Architecture*», va inspirar temàticament tota una generació, com els palaus del Parc de la Ciutadella palesen prou bé.

L'estructura metàl·lica d'aquest edifici cobreix una àrea de 7.500 m². en una sola planta. La caixa de l'edifici i la seva nau interior, d'ençà del trasllat a Mercabarna del nostre Mercat Central, no ha estat mai més utilitzada per a res. Exposicions, mercats, audicions, festivals, activitats de tota mena, han estat proposats o sol·licitats al Municipi suggerint-li utilitzacions que podrien suposar una recuperació «viva» d'un edifici històric, tal com van fer els francesos amb «Les Halles» de París mentre van existir o amb la seva Biblioteca de Santa Genoveva i com anteriorment es va fer amb el Crystal Palace de Paxton. I tants i tants d'altres precedents europeus que han donat nova vida a vells edificis cabdals.

Després d'un llarg estira-i-arronsa en què el FAD, La Junta Gestora de l'Associació de Veïns de la part antiga de Barcelona, la Jove Cambra, l'Associació de Veïns del Barri de Ribera i d'altres institucions van tenir un paper decisiu, l'Ajuntament ens va fer saber que l'edifici no seria lliurat a una empresa d'enderroc, sinó que se'n feia càrrec, atesa la qualitat de l'obra i el seu interès artístic i arquitectònic. Salvat el Born, un clam d'aleluia va ésser aixecat per tots. Però res més, Cap veu a l'Ajuntament no ha sorgit en defensa de restaurar, conservar i donar nou sentit a aquesta nau de tres voltes que d'ençà del 1971 és un cau de brutícia, infecció i cria de rates. Però el més greu de tot això és el menyspreu que la negligència municipal té per les nostres obres d'art i, al capdavant, pel nostre patrimoni col·lectiu. Tots sabem que una casa deshabitada s'enruna de mica en mica si no hi ha una mà conservadora que en deturi l'esfondrament. Mai ningú no recorda que el milió de quilos de ferro de l'estructura del Born hagués estat pintada de mini o hagués rebut un tractament antioxidant.

Res de res. Ni l'Ajuntament ha intervingut, ni els veïns han rebut autorització, ni els ciutadans hem tingut dret a defensar el nostre patrimoni.

L'esfondrament és total. L'Ajuntament, si no el provoca, sí que el permet. Hi ha una tàcita consigna per fer-lo desaparèixer. Tot fa pensar que són poderosos aquells que hi tenen interessos creats. Els metres, o més aviat els pams quadrats, van massa còtitzats a l'hora actual per a restituir aquesta part de la ciutat als seus autèntics titulars: els ciutadans.

Avui una teulada, demà una reixa, l'endemà uns elements decoratius, una gelosia, a poc a poc l'enorme mola d'aquest edifici coronat per una rotunda octogonal inscrita en una circumferència de trenta metres de diàmetre i de vint d'alçada, va cedint i ensorrant-se.

El ferro, malgrat la seva resistència als agents exteriors, té una vida limitada. La teulada pràcticament no existeix; en aquestes condicions el nostre estimat Born té els dies comptats. És a la nostra generació que correspondrà la vergonya de viure la data històrica de la desaparició d'aquestes naus que un segle després de la seva construcció no sabem fer servir sinó com a cau d'escombraries i exemple d'incivilitat.

D. G.-M.

lers de diaris, setmanaris i publicacions de tota mena passen per les seves mans, són retallats amb cura i, més tard, són compostos o seleccionats per a ésser inserits dins d'un collage de lectures fotogràfiques plenes d'intenció i de valors explícits o implícits en les mateixes imatges.

Com el mateix títol de la mostra ens indica, la temàtica d'aquesta exposició gira entorn del tremendisme macabre que la nostra civilització porta a terme pel que fa a la vida quotidiana, a les històries del poder, als desastres ecològics i a les mil-i-una manipulacions de què tot ciutadà del segle XX és víctima. La base del seu discurs rau en una sèrie de «cultures» que exploren el valor retòric i argumentatiu de les imatges.

El muntatge seqüencial de fets dispersos però reals del nostre temps, no mena a una enumeració simple i estàtica dels fets, sinó a una contraposició seqüencial, quasi dialèctica, d'imatges que són antitètiques en llur significat. Per nosaltres, la força del seu repertori d'obres, cal cercar-la en el bon ús sintagmàtic d'aquestes fotografies, ja siguin de teletip, de reportatges o de xeròpies en color en blanc i negre, d'aquests models publicitaris, etc. La reeixida combinatòria d'unitats significatives articula unes connotacions clares, intel·ligents, acusatòries, sempre desemascaradores.

(La Sala Vinçon, Barcelona)

BROTO, GRAU, RUBIO I TENA

Quatre joves pintors són llançats per una gran galeria que arrisca mitjans i prestigi per tal de donar-los el suport que els manca. Llançar joves a la palestra és sempre un exercici compromés, però quan els dots professionals i creatius semblen fermes i fonamentals, l'acció recolzada pel seu propi treball.

La «pintura» exponet cabdal de tota una tradició artística postrenaixentista, ha estat darrerament criticada i menyspreada per certs corrents contemporanis que han volgut apropiarse a metodologies de recent aparició, ja siguin de caire tecnològic, ja siguin de tipus filosòfic o científic. Un cop l'abstracció mística va entrar en decés, el treball pictòric pròpiament dit va entrar en crisi. Per uns anys, només els naturalistes i realistes de diumenge pintaven olis sobre tela. A poc a poc, els qui van

arribar a dominar i gaudir les infinites possibilitats expressives i plàstiques del treball pictòric en si, lluny de les modes i els «ismes» més encimbellats, van donar a conèixer llurs treballs independentment de llur oportunitisme o de llurs lligams amb les anomenades avantguardes. Llevat d'alguns sectors molt tancats —quasi dogmàtics—, avui estem presenciant un fort renaiement de la pintura i la pràctica pictòrica.

José Manuel Broto (Saragossa, 1949), Xavier Grau (Barcelona, 1951), Javier Rubio (Saragossa, 1952) i Gonzalo Tena (Terol, 1950), han viscut molt de prop els darrers esdeveniments catalans a l'entorn de les pràctiques artístiques contemporànies. Tots ells van participar en aquella exposició, ja històrica, presentada al FAD amb el nom «Noves tendències en l'art», on una rastellera de pràctiques de l'art ens donava a conèixer el seu treball. Ells quatre romanien fidels a la pràctica pictòrica que ara, àmpliament, exposen. El seu treball és ben fet, meticolós, meditat, i empra els mitjans i les tècniques típicament pictòriques. Pintura, és el títol amb què ens donen a conèixer la majoria de llurs treballs, i oli o acrílic sobre tela són els mitjans en què realitzen llurs quadres.

Si les teles són de dimensions enormes —el terme mitjà és de 2m. per 2m.—, els dibuixos de tècniques diverses tenen una grandària més pròxima als canons habituals a casa nostra. Com en la majoria de casos, aquests dibuixos són esbossos o estudis previs de teles. Si més no, participen del mateix esperit constructiu i de les mateixes solucions plàstiques.

Llur treball, que ens plau molt i és d'una perfecció evident i exquisida, és, d'altra banda, un xic repetitiu i monocorde. Hagin o no hagin estat influïts pels corrents abstractes constructives, minimalistes i geomètritzants, els manca una certa novetat en el seu ideolèctec. «La improductiva ascèsis teòrica» de què acusen alguns plantejaments de les arts plàstiques, pot transformar-se, en el seu cas, en una improductiva ascèsis pràctica. Però el temps ho dirà. Si el pes d'un Barnett Newman, un Ad Reinhard o un Mark Rothko és tan evident en aquests treballs primerencs, la pròpia evolució interna i la recerca d'un llenguatge personal ens demostraran si, dins la pintura mateixa, troben el camí «diferenciat» que els desitgem, alié a les senderes traçades per escoles ja existents.

(Galeria Maeght Barcelona)

ALTRES EXPOSICIONS

Anderroa La Vella. — Dolores Oromi, Montserrat Faura, Joan Capella i Alfredo Lauz exposen tapis, escultura, pintura i escultura-joia a la caixa de pensions.

Cadedeu. — Eduard Moreno a la Caixa d'Estalvis, Olis.

Eivissa. — Obra gràfica del Taller Iograf (1966-1976) al Museu d'Art Contemporani, Dalt Vila. Presenta el catàleg Florenci Arnau i Lombarte, director.

Figures. — Estrada Vilarrasa a Galeria Victòria, Aquarel·les.

Girona. — Rafols Casamada a Galeria d'Art 3 i 5. Obra recent, Manuel Amat i Ramon Lapayese a Palu de Caramany.

Lleida. — «Mostra-Testimoniatge sobre la vida d'Enric Farrer» a la Sala Gosé del Col·legi d'Arquitectes. Fotografies retrospectives, retalls de premsa, targetons, manuscrits i d'altres elements biogràfics del malaguanyat professor.

Manresa. — Soteras Cruells a Galeria Xipell, Olis i Ceres.

Reus. — Pasqual Bueno a Galeria d'Art Contrast Olis i dibuixos, «IV Saló de maig» a Galeria d'Art Anquin's.

Santa Coloma de Farners. — Soler-Jové a la Galeria d'Art Farners, Dibuixos.

Sitges. — Rodríguez Guy a Galeria d'Alaró, Olis i gravats, Moncassà a Galeria Nueva, Pintures i dibuixos.

Tarragona. — Federico Hilario a la Llibreria de la Rambla, Monotips i poesia visual, Vizcarro a la Caixa Provincial d'Estalvis, Escultures.

NOTICIARI

Fira Internacional d'Art a Basilea. — Els darrers set anys s'ha celebrat ininterrompudament la Fira d'Art de Basilea. Enguany, «Art 776» pretén ser l'aforament internacional d'artistes, galeries i crítics més important del món que fugi s'hagi conegut. Un gran recinte, modern i ben instal·lat dona acolliment a centenars de stands que representen el més granat del galerisme i els corrents d'art modern i contemporani. En aquesta ocasió, el pavelló d'honor correspon a l'Estat espanyol. Una selecció de les darreres avantguardes representarà els artistes més anomenats i còtitzats. Hom organitza un viatge col·lectiu molt avantatjós per a professionals. Tots els interessats poden adreçar-se a rambla de Catalunya, 10, telef. 317 33 32.

DANIEL GIRALT-MIRACLE

SALA ROVIRA LLUIS CUROS

R. Catalunya, 62

Escultures
11-24 de maig

BARGALLO

Muntaner, 87-89
Entre València i Mallorca,
Urgell, 24
Tamarit i Floridablanca
Aparcaments gratuïts clients

Làmines Nacionals i Estrangeres
Portafotos, Sants Sopars, Retaules
Motllures, Marcs, Cornucòpies, Crucifixs

LAIE TANA

GALERIA D'ART
VIA LAIETANA, 137
Tel. 215 38 44

DEL OLMO

PINTURES

galeria trece

Rambla de Catalunya, 49 - Tel. 318 0873

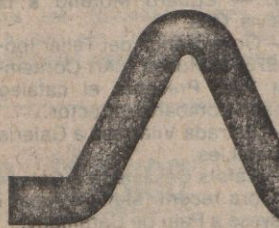
IPOUSTEGUY

GALERIA PICANINS

VALENTINA CRUZ

DIBUXXOS
Del 13 al 31 de Maig

Baixada de la Llibreteria, 6 (Barri Gòtic) Tel. 317 43 87

GERARD SALA

Del 18 de Maig al 12 de Juny
galeria adrià

consell de cent, 286 tel. 318 5799 barcelona 7

montcada 25

EXPOSICIÓ

BROTO·GRAU RUBIO·TENA

22 d'abril · 22 maig

galeria maeght

A sala

VILAFRANCA DEL PENEDES
Sant Bernat, 7

ALMIRALL

JOAN MARTI

Barcelona Pàrroco Ubach, 20

SANTIAGO PAVIA - escultores

SYRA Passeig de Gràcia, 43

JOSEP BASTIT

PINTURA
13-25 Maig

Alvar Aalto, recerca d'una arquitectura nacional

Estem aquí, dins dels nostres boscos d'esquena al gegant i veiem la seva imatge en les aigües del llac... Però Helsinki serà reconstruïda seguint la planificació de l'arquitecte Aalto.

PENTTI SAARIKOSKI

Fa exactament deu anys que jo freqüentava el taller d'Alvar Aalto, l'arquitecte finlandès que acaba de morir. Ell tenia llavors seixanta-vuit anys. Era alt, conservava encara la complexió atlètica i el rostre —de pell colrada com el d'un pagès, celles espesses i ulls penetrants blau cel— reflectia fermesa i dignitat. Era un home senzill i directe, amb cops d'humor i de geni, i ningú no hagués descobert en ell una de les personalitats destacades del petit valent país. Hom hagués dit que era no pas arquitecte sinó filòsof o humanista.

Des de la Constitució de 1919 el suec havia deixat de ser idioma oficial, per la qual cosa, ell com apassionat nacionalista finlandès es considerava home de la "primera generació". El seu nom es va fer sentir per primera vegada en 1937 quan Finlàndia li encarregà el Pavelló de l'Exposició Internacional de París: en va fer un autèntic poema de fusta ondulada, la matèria primera del seu país. Va ser llavors quan va tenir interessants contactes amb els catalans que treballaven per al Pavelló de la República: Josep Lluís Sert, Joan Miró, Joan Prats... I m'explicava que sempre més havia trobat un cert paral·lel entre Finlàndia i Catalunya.

Si el GATCPAC construí a Barcelona el dispensari antituberculós del carrer Torres Amat, Aalto feia gairebé simultàniament el seu a Palmí, enmig del bosc, funcional i encara influït per Le Corbusier en certa manera: un sanatori que es podria definir com una trampa per caçar el sol. Va tenir cura, com sempre més, de tots i cada un dels as-

pectes, del detall, des de la funcionalitat dels volums arquitectònics fins el més ínfim element de disseny. Des d'aquest punt de vista, es podria dir que l'arquitectura d'Aalto va des de la planificació territorial fins el més petit detall d'un moble.

Quan Finlàndia va haver de cedir a la Unió Soviètica la seva rica i poblada Karèlia, el problema d'allotjar els milers d'evacuats va esdevenir un problema efereïdor. Però el govern el va resoldre demanant als arquitectes plantejaments territorials i urbanístics, mitjançant cursos democràtics i oberts. Alvar Aalto quanyador de molts d'ells va defugir des de bon principi de proposar el creixement de les aglomeracions urbanes ja existents perquè ho veia com un impediment per a conciliar les necessitats humanes amb les exigències del desenvolupament tecnològic i industrial. Com enemic declarat dels colossals es pronuncïa contra tot allò que pogués oprimir una comunitat orgànicament constituïda. I així foren creats nous nuclis urbans al voltant de centres cívics.

Una de les altres problemàtiques nacionals fou la indústria bàsica, la cel·lulosa, la transformació de la riquesa natural dels boscos en paper, amb la consegüent pol·lució del cel, dels rius, dels llacs. I ja en 1930 va aconseguir que cap producte residual tòxic fos abocat a la natura. (Recordo les seves fàbriques de Toppila o Sunila cada cop que vaig a Girona. ¿Com ha arribat a ser possible que, gairabé mig segle després, hom continua abocant obertament al Ter la sossa càustica matant fins les algues del riu, inamovible a la protomba constant de la gent, sense resoldre aquest problema vital?)

Alvar Aalto va proposar la fàbrica com una continuïtat de la natura car la seva preocupació constant fou que mai el desenvolupament industrial i tècnic arribés a ofegar el factor humà. No cal dir que la natural finesa, els seus boscos immensos, li van facilitar la tasca.

De tota manera, ni la planificació territorial i urbana que ha dut a terme, ni les solucions que ha donat al problema industrial, on ens podem fer oblidar les seves edificacions extraordinàries, personalíssimes, que li han donat la fama. Des d'edificis comunitaris com ajuntaments, cases de cultura, biblioteques o esglésies fins els habitatges residencials o per a treballadors. Una obra ingent. La recerca de llum —en un país de sis mesos de nit—, la conjugació de l'espai intern amb l'extern, el gust en el tractament dels materials, l'originalitat de formes i volums, el destaquen entre els grans arquitectes d'aquest segle. Giedion deia que Aalto plantejava els problemes racionalment per resoldre'ls després orgànicament.

Alvar Aalto és mort. Però ha deixat una arquitectura que és equilibri: entre natura i tecnologia, entre emoció i reflexió, entre tradició i modernitat. I, per sobre de tot, deixa una obra potenciada fonamentalment per la imaginació. La imaginació al servei del poble.

MARIA LLUISA BORRAS

Ha aparegut un nou número de la revista

batik

La més completa informació del món de l'art i de les galeries

Soliciteu un exemplar gratuït a:
BATIK - Príncipe d'Astúries, 16
Tel. 218 0143

TALLER PICASSO

Plata, 5 - Tel. 318 63 85

Pintures i dibuixos

DURALL

Inauguració 11 de maig

LA GALERIA DE VILANOVA

SALA D'ART

CIVIT

Pintures-Joies-Objectes

Escolapis, 2 (Plaça de la Vila)
Vilanova i la Geltrú (Barcelona)

Galeria Arturo Ramón

Palla 25 - Tel. 302 5970

ESCULTURES DE
PETIT FORMAT

23 escultors

inauguració dia 18, 7.30 tarde

LOURDES MONTORIO TAPIS

14-29 maig

L'ARC DE SANTA MARIA

Santa Maria, 12. Tel. 319 10 98

PINTURA CATALANA SEGLES XIX I XX

Berga - Casas - Gimeno
Llavanera - Matilla
Nonell i altres mestres

7 al 18 de Maig

SALA PARES

Petrixol, 5 i 8

Montserrat Gudiol

pintures i dibuixos

ART INVER S.A.

Diputació, 294 - Tels. 203 34 95/99

OLIVA

28 abril · 22 maig

GALERIA EUDE CONSELL DE CENT. 278

PILAR PALOMER

Dibuixos i gravats

ARGIMON

pintura
maig-juny

JOAN MAS

València, 304 - Tel. 215 15 86

TROPEA Galeria d'art Santaló 101 103
Barcelona

EXPOSICIO DE PINTURES

CARLES VELILLA

GALERIA MEIFREN
Mallorca, 272-276 - Tel. 215 78 49

SALA 1: SUÑER

SALA 2: J. JOSEPH GARI

Cova del Drac - Tuset, 30
Exposició de pintura
"CLAMOR POPULAR"
del 17 al 31 de Maig

ALIGUE BORDAS

SARDANES

Nou disc, nova cobla

No és freqüent que la formació d'una nova cobla s'anuncii detalladament deu mesos abans de quan podrà actuar en públic, ni tampoc ho és que amb el mateix temps d'antelació puguem sentir-la en un disc acabat d'editar. No és freqüent, però aquesta circumstància es produeix en la nova cobla "Marina", de Lloret de Mar.

Potsers influeixi el fet que el disc és dedicat al popular compositor Francesc Mas Ros, que enguany compleix setanta-cinc anys, i a qui l'Agrupació Sardanista de Caldes de Malavell ha volgut homenatjar per aquest motiu amb aquest disc que representa la postal de felicitació. Ningú no pot negar, ni aquells que no accepten les seves sardanes, que Mas Ros ha encoratjat d'una manera extraordinària el ressorgiment sardanista iniciat a la dècada dels quaranta. Un reconeixement d'aquests mèrits —un homenatge— justifica ben bé l'aparició del disc en el qual s'apleguen dotze sardanes, totes elles inèdites en gravació i dedicades per una o altra motivació. No entra, en aquesta norma la primera sardana "La cançó de la Marta", la que l'autor considera la seva veritable primera sardana, ja que és la primera que endega sense col·laboració aliena. Les altres són: "Teresa", dedicada a la seva esposa (acs); "Plages de L'Escala", dedicada a aquesta població; "Pubilla de Farmers", dedicada a Carme Iglésias i Bosch; "Parella felicit", dedicada als sardanistes Jordi Raurell i Carme Comas; "Santa Perpètua", dedicada a Santa Perpètua de la Moguda; "Alcanar", dedicada a la ciutat; "Per tu Isabel", dedicada a Isabel Pla i Soler; "La Garriga", dedicada a aquesta població; "Bons amics", dedicada a Martí Coll i Anna Mas; "Tiana", dedicada a aquest poble; i "Amics de Caça", dedicada a l'Agrupació Sardanista de Caça de la Selva.

Un disc, en resum, que no enganyarà ningú i que serà molt apreciat per la gran corrua d'admiradors amb que compta el simpàtic compositor.

La veu del disc, com ja hem dit, és la cobla "Marina", invisible encara, però ja real. Parlem amb el seu director, Antoni Mas Bou, i un dels tenors, Joan Puig. Les nostres preguntes tenen quelcom d'escèpticisme del qual ells no s'estranyen pas. Així, la cobla ja és del tot formada? La plantilla, fins el seu debut no sofrirà variacions? Quan la veurem i sentirem alhora?, etc. Totes les preguntes obtenen resposta, i podem repetir les respostes així:

La cobla farà les seves primeres actuacions públiques el mes de febrer de 1977, després del Carnestoltes, que és l'època tradicional en que els músics clouen i obren la temporada.

La presentació oficial no es farà fins l'estiu, a Lloret de Mar, en una festa extraordinària, tant pel motiu com per la seva realització, i que se situarà al nivell de les més celebrades festes de la Costa Brava. Creiem que és encara aviat per a esgronar algun dels detalls que ja ens anticipen.

El domicili social de la cobla serà Lloret de Mar, encara que, provisionalment, qui vulgui posar-se en contacte amb la cobla o trametre-li particel·les de sardanes (cosa que la "Marina" agrairà) caldrà que es dirigeixi a Antoni Mas Bou, Cobla Orquestra Marina, Caça de la Selva.

Una altra circumstància favorable és també el fet que Lloret, fins avui, no havia acollit cap cobla. La que és una autèntica babel moderna, a l'estiu, i que no obstant això s'ha situat al capdevant de les poblacions costeres sardanistes (poblacions de la Costa Brava), principalment per mèrits del seu Aplec i del concurs musical "Sardanes a Lloret", afegeix un nou guardó a la seva línia de mantenir vives les nostres tradicions.

Molt podriem dir de la nova cobla "Marina", però deixarem alguna cosa per a més endavant. Ara, la relació de tots els seus components, serà la salutació d'ells als nostres lectors i al públic sardanista.

Trompetes, Llorenç i Alfons Sabatè; trombó, Arnald Machuca; fiscorns, Pere Silvestre i Sebastià Gallardo; flabiol, Antoni Mas; tibles, Salvador Riudalló i Manuel Mangonil; tenors, Joan Puig i Josep M. Vila; contrabaix, Jordi Ruscada; cantant, Ferran Mendoza (ja que també actuarà com a orquestra); director, Antoni Mas.

APLEC A MONTSERRAT

Enguany s'iniciarà la norma acordada per la qual l'organització dels Aplecs de la Sardana a Montserrat recaigui cada any en una entitat diferent, per tal de descentralitzar alguns dels actes que periòdicament organitza l'Obra del Ballet Popular. Enguany l'Aplec serà el dia de Corpus, 17 de juny, i la seva organització anirà a cura de l'Agrupació Manresana de Folklore.

Els manresans, que sembla que volen refer-se d'una època no tan curulla d'activitats com és habitual en ells, anuncien, apart de la mateixa importància de l'Aplec, un acte preliminar per el dimecres, a les 9 del vespre, a l'Hotel Cisneros de Montserrat on, després de sopar, se celebrarà un café-colloqui centrat sobre el tema "El sardanisme i l'actual situació política del país". Hi actuarà de moderador Joan Vidal i Gaiolà.

APLECS PER A AVUI

Matí:

Igualada - La Tossa de Montbui

"Pl. de Terrassa"

Tarda:

Balenya - Ermita Verge de l'Ajuda Gironella

"Lluïsos" i "Canigó"
"Bages"

Matí-tarda:

Santa Perpètua de Moguda - Can Ollé

"Pl. Garrotxa", "Montgrins",
"Pl. d'Olot" i "Selvatana"
"Girona", "Caravana" i "Ciutat de Girona"

Vidreres - Pineda d'en Flassià

"Pl. del Camp"

Falset - Ermita Sant Gregori
Castellfollit del Boix - San Pere
II Trobada Grups Sardanistes

"Pl. del Vallès"

CONCURSOS PER A AVUI

Matí:

Barcelona - Zona Franca - Aparc. Makro
2a tanda eliminatòria Trofeu Makro

Tarda:

Barcelona - Sants - Orfeó de Sants
Concurs individual Sardanes Reveses
Alpicat - Segon Campionat Terra Ferma

BALLADES DE SARDANES

Avui matí:

Barcelona -AVINGUDA CATEDRAL
Barcelona - Final carrer Major de Sarrià
Barcelona - Col·legi La Salle, Bonanova
Barcelona - Vivendes Congrès, La Salle
Alcoletge - Festa Major
Badalona - Pl. Bisbe - Trobada Escolar
Balaguer - Pl. Mercadal
Blancafort - Pl. de la Vila
Cabanes - Festa St. Isidre
Cardedeu - Jardins del Casal
Castellbisbal - Festa de la Vellesa
Joncosa de les Garrigues - Pl. Església
Olesa de Montserrat - Pl. les Fonts
Palamós - Pl. Sant Pere
Riudarenes
St. Celoni - Pl. Ajuntament
St. Feliu Llobregat - Pista Unió Coral
Fira Roses
St. Miquel de Fluvià - Festa Major
Santa Coloma Gramenet - Pl. Calvo Sotelo
Sucs - Festa Major
Viladecans - Pl. Ajuntament
Vilanant - Festa St. Isidre
Vila-Seca de Solcina - Pl. Ajuntament
Vilassar de Mar - Pl. de la Vila

"Popular"
"Montjuïc"
"Comtal"
"Ciutat de Barcelona"
"Melodia"
"Maresme"
"Comtal"
"Pl. Cervera"
"Pl. Llagostera"
"Genisenca"
"Costa Brava"
"Sensació"
"Bages"
"Baix Empordà"
"Infantil" i "Jovenils", Blanes
"Bofills"

"Pl. Barcelonina"
"Selva Brava"
"Verneda"
"Marabú"
"Pl. Collblanc"
"Pl. Palafrugell"
"Reus"
"Costa Daurada"

Avui tarda:

Barcelona - Pl. de Sant Jaume
Barcelona - Vivendes Congrès
Badalona - A la Rambla
Calella - Paseig Puigvert
Colònia Viladomiu
El Vendrell - Concert
Folgueroles - Pl. Església
Granollers - Pl. Porxada
La Roca del Vallès - Pl. de l'Era
Mollet del Vallès - Davant Casal Cultural
Pals
St. Adrià del Besòs - Pl. Calvo Sotelo
St. Miquel de Fluvià - Festa Major
St. Vicenç dels Horts - Centre Catòlic
Sitges - Jardins El Retiro
Vilanant - Festes St. Isidre

Pl. Llobregat
"Montjuïc"
"Verneda"
"Maresme"
"Bofills"
"Pl. Collblanc"
"Manlluena"
"Pl. Mataró"
"Genisenca"
"Pl. Garrotxa"
"Baix Empordà"
"Catalònia"
"Selva Brava"
"Badalona"
"Sitgetana"
"Pl. Palafrugell"

Avui vespre:

Terrassa - Plaça d'Espanya
Tona - Pl. Generalíssim

"Pl. d'Olot"
"Genisenca"

ACTES A DESTACAR DEL PROPER DIUMENGE

Aplecs a Girona, Cornellà de Llobregat i Cambrils.

ment Makro, tanda final Trofeu Makro, i a les Vivendes del Congrès. Matí i tarda, respectivament.

Concursos a Barcelona, Aparca-

J. VENTURA

CONTRAPUNT

La sardana a les places

EN el món de les sardanes res no s'esdevé per casualitat. Ni les sàbies aportacions dels nostres millors compositors al patrimoni musical; ni el cicle augment dels dansaires, així com el de les cobles; ni el de la importància i l'abast de les agrupacions sardanistes, adscrites a una superior representació.

Quan el plantejament de la sardana a la via pública barcelonina dels anys quaranta feia problemàtic l'agomolament sardanista a l'estret carrer de Vallespir, la gentada s'encaminà al carrer de Marina, en el Poblet; fins a expandir-se més tard els dies de feina cap als àmbits més oberts de les places de la Universitat i de Catalunya. Aquestes i d'altres, però, amb els temps s'han vist trinxades i esquarterades pel cartabó dels urbanistes. Si bé restava vivent —perquè no se n'anà amb Pep Ventura— l'esperit prest a resoldre els esculls i, per damunt de tot, un sentit d'identitat a la terra i a la cultura.

Ara, quan tantes places han estat invalidades per a la dansa popular, ha conquistat el parc de la Ciutadella i assaja la irradiació perifèrica. Ha enfondit les arrels als planells de la plaça de la Catedral i a la plaça de Sant Jaume. I tradicional o moderna, entre les velles i glorioses pedres, la sardana, la cobla i les veus i el delit de la gent, fan normatiu el pols de la ciutat.

J. MAINAR

CASTELLS

Homenatge a Pau Casals

Nat a la vila del Vendrell i intimament lligat al llarg de tota la seva existència a la capital del Baix Penedès, no és gens estrany que Pau Casals fos sempre un gran aficionat als castells. Ho va ser quan encara vivia al país, assistint amb freqüència i sempre que podia a les actuacions de les diverses colles aleshores existents al país, i fins i tot participant com a jurat en algunes de les mostres competitives que s'organitzaven en aquells temps. I ho va ser també des de l'exili, al llarg de més de trenta anys, bo i recordant les jornades viscudes junt amb els seus amics i companys castellers, i emocionant-se d'una manera pregona quan va poder presenciar altra vegada una exhibició que li fou especialment dedicada a Prada del Conflent per la Colla del Nens del Vendrell, ben pocs anys abans de la seva mort i que li provocà tota mena de records íntims.

Els lligams que existiren en vida no s'han trencat pas a causa de la mort, i els castellers segueixen recordant encara el ciutadà exemplar i músic insigne que justament pel veu arrelament a la terra i per la seva sensibilitat artística, sempre va saber ésser un bon aficionat al fet casteller. Amb ben pocs dies de diferència, les colles representatives de les dues capitals de les comarques penedesenques, la Colla dels Nens del Vendrell i la Colla de Castellers de Vilafranca del Penedès, i també la Colla de Minyons de l'Arboç del Penedès, van dedicar a Pau Casals sengles actuacions a les viles respectives, en senyal públic d'homenatge.

Al Vendrell fou recordat novament en ocasió d'una nova visita de la seva vídua, Marta Montañez, i el seu nou marit, Eugene Istomin, que fou un dels millors deixebles de Casals i que volgué donar un concert especial d'homenatge. I a Vilafranca i a l'Arboç el motiu va ser el mateix: la inauguració pública d'una plaça i un carrer, respectivament, dedicats al gran músic vendrellenc.

La Colla dels Nens del Vendrell van carregar i descarregar un parell de pilars de quatre, un tres de sis net i un pilar de cinc portat al balcó. La Colla de Castellers de Vilafranca del Penedès completà tres pilars de cinc, dos dels quals simultanis, un tres de set, una torre de sis, un pilar de quatre aixecat per sota i dos pilars de quatre. I la Colla de Minyons de l'Arboç del Penedès carregà i descarregà un tres de sis, un quatre de set de germanor; també d'aquesta manera, només amb vuit dies de diferència, tres agrupacions castelleres van retre homenatge a Pau Casals, català il·lustre, músic insigne i gran aficionat al fet casteller al llarg de tota la seva vida.

COLLA DELS BORDEGASSOS

Diumenge passat al migdia es celebrà, a Vilanova i la Geltrú, una gran diada castelleres com a commemoració del quart aniversari de la constitució de la Colla dels Bordegassos d'aquella població. Hi assistiren molts aficionats que es van desplaçar expressament d'arreu de les comarques de tradició castelleres i bon nombre de representants d'algunes formacions, com ara la Colla de Castellers d'Alfauilla, la Colla de Castellers de Barcelona, la Colla de Castellers de Sitges, la Colla Joves dels Xiquets de Valls, la Colla Vella dels Xiquets de Valls, la Colla dels Nens del Vendrell, la Colla de Castellers de Vilafranca del Penedès, i la Colla de Castellers de Vilanova.

L'actuació estigué a càrrec de la pròpia Colla dels Bordegassos de Vilanova i la Geltrú i dues formacions més que hi van ser especialment invitades: la Colla de Xiquets de Tarragona i la Colla dels Nois de la Torre. Els Bordegassos van carregar i descarregar un pilar de quatre, un tres de set, un quatre de set amb l'agulla al mig, un pilar de cinc i un pilar de quatre aixecat des de terra i portat al balcó. Els Xiquets de Tarragona hi van completar un pilar de quatre, un tres de set, una torre de sis i un pilar de cinc. Els Nois de la Torre van carregar i descarregar un pilar de quatre, una torre de sis, un tres de set i, junt amb les altres dues colles, van completar també un quatre de set de germanor; també van aconseguir carregar un pilar de cinc ben defensat.

JORDI GARCIA-SOLER

AMMUII

Del 6 al 29 de Maig de 1976

MITRE GALLERY

Rda. General Mitre, 86 Tel. 2126542 - Barcelona-6

GALERIA JOAN PRATS

ANTONI TÀPIES
Presència de Joan Prats

Inauguració: 20 de maig
a dos quarts de vuit del vespre

Rambla de Catalunya, 54

GALERIA D'ART

SARRIÓ

RAMBLA DE CATALUNYA, 78

ANNA LENTSCH

Olis

Del 4 al 29 de Maig

Obres completes de Tristán Tzara

La història poètica de Tristan Tzara és, a la vegada, única i canviant. En els primers textos teòrics, posats al servei de la poètica dadaista, ja deixa ben definits una sèrie de principis que, en essència, foren ampliat i aprofundits en els assaigs més importants de maduresa. Dadà, diu, "és una quantitat de vida en transformació transparent sense esforç i giratòria". Per a ell, l'art és vida i, a la inversa, la vida és art, i tant l'un com l'altra són llibertat. Lluita contra un sistema que reprimeix els moviments més purs i espontanis de l'home i, doncs, que dona uns resultats miserables, artificials. Tots els escrits, des dels primers poemes romanesos d'inspiració simbolista fins a les darreres investigacions anagramàtiques sobre Villon i Rabelais, constitueixen una aventura única, fluïda, que crema amb passió etapes per a, tot seguit, obrir-ne de noves. Són, així, destrucció i recerca, satisfacció i insatisfacció, síntesi de contraris, exercici pur de la llibertat. Llibertat: DADA DADA DADA diu: "ahuc dels dolors crispats, entrellaçament dels contraris i de totes les contradiccions, dels profets, de les inconseqüències: LA VIDA". En el fons, es tracta, com diu Béhar, "d'una démarche orientada en el sentit d'una conquèta de soi-même". "Una démarche" que, en l'etapa Dadà, tendí tot simplement a destruir i que, a partir del 1925, inicià un procés de construcció que, poc abans de la segona guerra mundial, assolí unes primeres fites de certitud: L'Homme approximatif. En la seva totalitat, però, el procés, densificat per la guerra, no restà clos fins al 1950, amb l'aparició d'un dels seus llibres majors: De mémoire d'homme.

Les obres completes, preparades per Henri Béhar i publicades per la casa Flammarion, de París, mostraran amb tots els ets i uts els termes d'una aventura tan decisiva. apassionant com aquesta. En efecte: Béhar es proposa de reunir en sis grossos volums tots els escrits teòrics, crítics i literaris de Tzara publicats fins avui en forma de llibre o de panflet; inventariar les variants que ofereixen les primeres edicions en revista o llibre i, sempre que això és possible, les dels originals mecanografiats o manuscrits conservats en l'Arxiu Tzara, de la Bibliothèque Littéraire Jacques Doucet; completar aquests textos amb d'altres d'inèdits, o desconeguts, inclosos els mers esbossos o fragments. El volum I, de 746 pàgines, aparegué els darrers mesos de l'any passat i comprèn la massa d'escrits corresponents al període 1912-24. Segons el pla previst, els volums II, III i IV contindran la producció literària compresa entre el 1925 i el 1963; els volums V i VI, la dedicada a comentar críticament la creació literària i artística posterior al 24. Una anotació, abundant i precisa, completa cada volum i posa les bases d'estudi de cada text. Una anotació, amb tot, que a jutjar per l'únic volum aparegut fins ara potser ofereix alguna petita llacuna. En alguns casos, per exemple, Béhar dona al costat de les edicions originals la fitxa de les traduccions a d'altres llengües. Per què, però, no estendre un criteri tan útil com aquest a tots els casos? Altrament, en fer l'inventari de les traduccions de Le coeur à gaz, dona les publicades en hongarès, en alemany, en anglès i en suec i, en canvi, no dona la italiana de Gian Renzo Morfeo i Ippolito Simonis inserida en Teatro Dada (1969), que, al seu torn, serví per a la publicada en castellà per José Escué (1971).

El primer volum conté sencera l'etapa més decisiva per a la teoria i la pràctica de l'art contemporani: la dadaïsta. Així, hi figuren els Sept Manifestes Dada i el bloc crític-teòric de les Lampisteries; els dos famosos textos meitat teòrics meitat dramàtics sobre les aventures celestes de Monsieur Antipyrine; les peces teatrals Le coeur à gaz i Mouchoir de nuages; la novella inacabada Faites vos jeux i els tres primers grans llibres de poesia: Vingt-cinq poèmes, Cinéma calendrier du coeur abstrait, Maisons i De nos oiseaux. Aquesta massa ingent, que inicia la traducció francesa dels poemes romanesos, a cura de Claude Sernet i Colomba Voronca, la completen uns apèndixs riquíssims que, en certa mesura, són tan importants i tan extensos com els llibres que constitueixen el cos del volum. El primer conté textos estrictament literaris: la traducció dels quatre poemes romanesos rebutjats per l'autor i d'un esbós poètic sobre Hamlet (obra de Colomba Voronca), les adaptacions de poemes negres, alguns poemes simultanis, la part desconeguda d'un primer llibre que, com a tal, no veié mai la llum (Mpala Garoo), diversos poemes esparsos i dos fragments inèdits summament interessants: la pantomima Pile ou Face i l'adaptació d'una escena del Faust de Marlowe. El segon apèndix, de caràcter més documental, conté diverses notes crítiques o autobiogràfiques, entrevistes, la intervenció de Tzara en el famós procés contra l'autor del Jardin de Bérenice, etc.

Certament, el volum resulta altament excitant. Tzara, en efecte, insinua o defineix algunes de les propostes més audaces de la teoria artística contemporània: la provocació i la confusió moral, l'antiart, l'atzar com a principi de creació... "Agafeu un diari", diu en un dels manifestos. "Agafeu unes tisores. Trieu del diari un article de la llargada que penseu donar al poema. Retalleu l'article. Retalleu tot seguit amb cura cada una de les paraules que formen l'article i poseu-les en un sac. Agiteu-lo suaument. Trieu tot seguit els retalls un per un. Copieu-los conscienciosament tal com els heu tret del sac. I se us apareixerà el poema." D'altra banda, els textos poètics i teatrals constitueixen, a la vegada, una aportació vàlida per ella mateixa i una suma d'experiències, que, si en molts casos, fracassaren, en d'altres obtingueren uns resultats tan brillants que foren admesos pel grup de Breton i, per tant, foren incorporats al patrimoni artístic contemporani. Els mecanismes de destrucció del discurs tradicional, l'intent de desenvolupar de manera autònoma els diversos components del llenguatge... Els poemes simultanis, compostos amb la col·laboració de Huelsenbeck, Janko, Arp i d'altres, donen una nova dimensió al poema i, sobretot, a la participació del consumidor: sigui un auditor o un lector. Una altra experiència, "le poème bruitiste", introdueix per primera vegada "la realitat objectiva dins el poema". D'una manera formal, Tzara no participà mai en les experiències de l'anomenada poesia fonètica o optofonètica; ara: el volum en conté algunes mostres més o menys pures —val a dir que més pobres que les d'un Hugo Ball, d'un Kurt Schwitters i fins d'un Man Ray o d'un Morgens-tern— i, sobretot, una colla d'esplèndides adaptacions de poesia negra que, en certs aspectes, s'hi poden remetre. L'únic calligrama de la pàgina 522, en canvi, té poc interès.

JOAQUIM MOLAS

COSES DE LLIBRES

TOT PER ALS JOVES. — El lent i irreversible procés de normalització del català fa, més que mai, imprescindible obrir de tot tipus destinades a la canalla i al jovent. Les editorials i els autors semblen ser conscients d'aquest fet i d'aquí les nombroses novetats que hom pot ressenyar. Així Edicions La Galera acaba de treure al mercat cinc nous volums de narració: El rei Gaspar, de Gabriel Janer Manila —obra guardonada amb el premi "Folch i Torres" d'enguany—; El rescat del rei minyó, de Joan Blasco Casanovas; El fugitiu de Queragut, de Renée Mathieu; La cuca japonesa, de Mercè Canela. Teide, per la seva banda, ha editat el Breu diccionari ideològic, amb correspondència castellana, de Xavier Romeu, i Miquel Arimany el seu Diccionari escolar català amb explicació en català de la significació de cada mot, la seva equivalència en castellà i un vocabulari castellà-català. Dues obres dirigides especialment als escolars, però aptes i útils per a tothom. Finalment, i també dintre el catàleg d'Arimany, ressenyem l'aparició de dos volums de quaderns de lectures on es recullen textos dels més importants prosistes i poetes catalans.

JAUME FUSTER: SESSIO CONTINUA. — Jaume Fuster ha publicat la novella Tarda, sessió, continua, 345 subtítulada Collita de sang i que va mereixer el premi "Ciutat de Mallorca". Ha estat editada per Edicions 62 dins la col·lecció "El balanci". Dues situacions es desenvolupen paral·lelament: d'un cantó, alguns retalls de la vida de Jaume, el protagonista que, adolescent, frueix del mite de Humphrey Bogart del qui veu, precisament, la pel·lícula Collita de sang. Si l'obra pot considerar-se no del tot reeixida és perquè un d'aquests dos nivells no acaba de funcionar. Si el guió de la pel·lícula està ben plantejat i aconsegueix l'interès del lector, no pot dir-se el mateix de les peripecies de Jaume que queden desdibuixades potser per manca d'una línia argumental prou forta com per fer l'ade-

quat contrapès a la intriga que ens proposa la pel·lícula. Cal dir també que, per els qui de petits o en l'edat adolescent no hem construït cap mite cinematogràfic, tot plegat ens resulta, més alié.

XILE AL COR. — Premi "Aedos" de biografia, aquest Xile al cor d'Ignasi Pujades és el testimoni noble i apassionat i punyent d'un cristià que va jugar-s'ho tot a la carta de Crist. Conscient del perill que corria no va voler abandonar el lloc de treball, on altres companys seus també eren perseguits, i va afrontar la mort amb valentia. Aquest llibre serveix no només per a perpetuar la memòria de Joan Alsina sinó també per a veure quina va ser l'evolució de Xile des del triomf democràtic d'Allende fins al triomf violent dels militars.

JOAN ALCOVER I FRANZ KAFKA. — En commemoració del cinquantenari de la mort d'aquests dos autors i dintre la col·lecció "Els dies i els homes", Editorial Arimany ha publicat sengles antologies. A la d'Alcover trobem notes de Vidal Alcover, Alex Broch i el mateix Arimany i un recull de poemes, parlaments i discursos de l'escriptor de Mallorca. A la de Kafka trobem articles d'Albert Tugués, Alex Broch, Ricard Torrents —el traductor de la Carta al pare—, Miquel Porter Moix i el mateix Arimany, i fragments d'El procés, El castell, el dietari i cartes.

"LA CIUTAT CREMADA". — El guió d'aquesta pel·lícula —famosa abans de la seva estrena— d'Antoni Ribas i Miquel Sanz ha estat publicat a la col·lecció "Les eines de Laia amb un pròleg del professor J. A. González Casanova. No cal assenyalar l'oportunitat d'aquesta edició feta —si tot va bé— poc abans de l'estrena del film. Només dir que si tots els qui, d'una manera o altra, han col·laborat a la pel·lícula compren el llibre, l'èxit de vendes d'aquest resta assegurat.

UN BON TREBALL LINGÜÍSTIC. També dins aquesta col·lecció "Les eines" acaba de publicar-se Llengua

standard i nivells de llenguatge de Lluís López del Castillo, amb pròleg de Marta Mata. Es tracta d'una notabilíssima aportació al coneixement de la realitat lingüística catalana. L'autor, a partir d'una experiència professional molt àmplia, hi estudia els diversos nivells de llengua en el català actual per arribar, comptant amb els resultats d'una enquesta, a l'aproximació a una fonologia standard.

DE SALVAT-PAPASSEIT. — Aviat, suposo, podem anunciar definitivament la tan esperada reedició de l'Obra Completa de Joan Salvat-Papasseit, amb pròleg de Joaquim Molas. De moment, i dintre la col·lecció "Llibres del Mall", ha sortit Nocturn per a acordió (espectacle sobre textos de Joan Salvat-Papasseit que va presentar el Grup Gagoll-Dagom), en edició a cura de Joan Oller i Ramon Pinyol. El llibre ha estat editat sota el patrocini de l'Ajuntament de Sant Boi i ho volem remarcar perquè ja va essent hora que, d'una manera o altra, els Ajuntaments subvencionin iniciatives culturals realment importants.

TRES INTERESSANTS NOVETATS. — De l'editorial Dopesa ens han arribat tres novetats interessants: Mis encuentros con Franco, de José María Pemán, llibre prohibit tres vegades pel general i que inclou fets i anècdotes força il·lustratives. A l'extrem oposat, la mateixa editorial ha tret El gran bazar, pseudomemories de Daniel Cohn-Bendit, un dels dirigents del maig del 68 i que actualment, sense que hi hagi cap sentència ferma pel mig, no pot entrar a França. El llibre ha tingut molt d'èxit en aquest país i fins i tot el frívola "France Soir" se'n va ocupar oportunament. Finalment, Luis Berenguer treu el primer volum de les seves Obres selectas e inéditas que comprenen "Juan Lobón" i altres narracions. Un autor de molta vàlua i que entre nosaltres no ha tingut gaire èxit. Potser aquesta edició ajudi a que en tingui.

A. P.

MARTI POL

La necessitat d'escriure

La publicació del segon volum de l'obra poètica de Miquel Martí Pol (El llarg viatge, Llibres del mall, 1976), després de la publicació, l'any passat de L'arrel i l'escorça, que en constituïa el primer, i amb l'anunci d'un tercer, i darrer volum fins ara, Amb vidres a la sang, situa el poeta de Roda de Ter en un primer pla molt singular de la nostra diversa, mudable, prolífica i rica poesia contemporània.

Quina mena de poeta és Miquel Martí Pol? L'ha estudiat algun poeta, oficialment de crític, amb encert, amb simpatia i amb una aproximació de qualitat; així, Jordi Sarsanedas, per exemple, o Lluís Solà; no fa gaire. La insistència, l'evolució, el caire de la seva obra, sobretot des del moment representat pel breu llibre Vint-i-set poemes en tres temps, es presentaren "com el peix que remunta tossudament el riu", a demanar la part de reconeixença a l'obra d'un poeta de "matèria continua" i de sorda espessor de silenci. Diversos poemes del dit llibre (de L'Escorpi, Ed. 62) són antològics amb tot rigor, i alguns foren antològics, amb un criteri independent i sense dogmatismes de conjuntura.

Ara una onada de poesia jove, sense prejudicis, sàvia i creadora això sí, li publica l'obra completa. Els silencis anteriors i la seva situació de no antològic a l'època més augusta i aclaparant del "realisme històric" no s'expliquen pas, com ha estat dit, perquè el poeta residís fora de Barcelona (alegació mai no provada de centralisme barceloní), i encara menys, pel contrasentit que representaria, pel fet del seu lloc de treball, com a administratiu en una fàbrica: la crítica que oficialia i que esdevingué oficial (entre 1960 i 1968) es trobà, sens dubte, que la poesia de Miquel Martí Pol publicada fins aleshores no li feia el pes. Perquè abans que la "historicitat", o sigui, la "dimensió que qualifica el realisme" en aquest cas no prou vàlida (com ho era, de vàlida, la de Gabriel Ferrater, la de Vicent Andrés Estellés, la de Josep Maria Llompart o la de Xavier Amorós, posem per cas), hi havia el problema, sembla, de la qualitat. Miquel Martí Pol, tanmateix, era immanent, quotidià, lúcida. Com a poeta, entre la seva gent, sempre fou i sempre serà allò que segons un cert model teòric de poeta figura que el poeta no ha d'èsser: privilegiat, il·luminat, solitari... Pot ésser altrament? I la seva poesia, ¿pot deixar de tenir una vàlidesa absoluta més enllà de l'experiència real? Com en podria prescindir? I en el món en què vivim i en la tradició europea que ens hem trobat a les mans, ¿com podia prescindir la poesia de Miquel Martí Pol del mètode "mitològic-simbòlic" per donar-se a l'exclusivitat d'un mètode "històric-narratiu"?

En El llarg viatge hi ha més de cent-cinquanta poemes, entre els quals hi ha dos muntatges teatrals: "La Creació" i "Equip de poesia", i a més, a l'apèndix, un cert nombre de poesies destinades a la cançó.

L'obra és densa, seriosa, honesta, oberta. Jo diria que des de Màrius Torres no ha aparegut a la poesia catalana un poeta amb tanta capacitat de convicció i de comunicació patètica. No es pot arribar més enllà avui, en la poesia europea, cap a la comunicabilitat i cap a la popularitat des d'una poesia críticament i històricament vàlida. Miquel Martí Pol és, en aquest sentit, el nostre "fenomen" de poesia "social". No sols perquè un dia escrivia El Poble (1956-1958) o La fàbrica (1958-1959) treball que tanmateix no fou considerat publicable ni des dels canons editorials del moment que ja s'adscrivien al realisme sinó per molt més. L'errada deu venir, —i pot continuar— pel fet de classificar Martí Pol com un poeta "realista", és a dir, al servei exclusiu d'un determinat tipus de poesia; molt estimable, val a dir-ho, però sovint limitada. El poeta, cal veure'l en la seva totalitat. Martí Pol és un líric adelerat i frisès, identificat amb la gent que pateix i treballa, amb uns ideals que, sense por de passar per ingenu, miren enlair, des del primer dia i des del primer vers, cap a una fraternitat que oliga a "repintar les cases amb colors alegres" i a fer que el vent s'endugui "totes les paraules que hem malmes de tant dir-les sense amor". El poeta de La pell de violí i que culmina, ara com ara, en els poemes més màgics que ha publicat fins avui, els poemes de Cinc esgrafiats a la mateixa paret (Tarot 8), és sempre el mateix poeta, amb un tractament de l'home i els problemes de cada dia, com diu ell, que no depèn en concret d'una crisi religiosa "formal", abocada a una "ruptura", sinó d'una actitud total de la persona, que és el poeta, de la qual actitud res no l'ha pogut separar, perquè tot el que toca se li converteix en la seva mateixa poesia.

La publicació d'El llarg viatge, mentre esperem la publicació de l'anunciat tercer volum d'Obra poètica, Amb vidres a la sang, ha de confirmar la unitat, el pes i la difusió d'una de les veus poètiques més conscients i més sacrificades de la poesia catalana del nostre temps. Conscient perquè treballa amb el temps i amb les seves mutacions, "sense por de la por", i perquè hereu de l'esperança, confessa que són els mots els qui deturen el temps "per crear una nova presència dels objectes"; sacrificat, el poeta ho és perquè, fa una poesia que sempre serveix, que és el torsimany fidel d'allò que cal dir en l'espai que ell sap trobar entre home i home, entre el poeta i els altres. Així, si a propòsit d'ell s'ha pogut parlar de Salvat-Papasseit, també es pot parlar de Pavese ("Vindrà la nit i no serà cruel..."); i si ens sembla retrobar interpretacions austeres d'una qualitat espriana, no ens desentendrem de Pere Quart en registrar la malícia sorneguera de certes cançons de l'apèndix del llibre, de les quals el poeta, feliç com un sant de retaule romànic, donava veus a matinals heroïques de cançó al Romea. Perquè, com diu Lluís Solà a l'excitant estudi que precedeix L'Arrel i l'escorça, "sense un procés anterior de rigorosa atenció a unes determinades substàncies i una fidelitat constant a les experiències immediates, difícilment hauria estat possible la construcció d'una obra en què el contacte del poeta amb la realitat arriba a ser incandescent".

En aquesta realitat hi ermen, ara i adés, J. V. Foix i Gabriel Ferrater, i amb foc somort el tema del "Beatus ille" o amb encenalls la letania de Prévert. Però el protagonista, l'interès total, és sempre el poeta, en la seva subjectivitat també total. Un poeta que, amb Jordi Pere Cerdà i Vicent Andrés Estellés, fa constel·lació de poetes aïllats en zona pròpia, i per al qual "la necessitat d'escriure és anterior a tot altre projecte", com ens diu. L'esmentat estudi de Lluís Solà, al qual cal recórrer com a interpretació fonamental de l'obra de Miquel Martí Pol, ens recorda, a més, que la facultat de la paraula "és amenaçadora". Però el poeta diu: "Es el gest el que mata". Il·luminat i solitari, empresonat en l'espai del seu cos, Miquel Martí Pol, en fa pensar encara en un altre, poeta, ací malauradament desconegut: el gran Ossip Mandelstam, rus i confinat en el silenci, en una incomprendible llunyania, però a la recerca interior, la més íntima i acompanyada, d'un text peixistent, continuat, inestroncable, amb l'única alliberació que li restava: la paraula que travessa, il·lumina i subverteix la realitat.

JOAN TRIADU

Josep Albanell:

Llibreta d'exercicis

Els qui després de «Pinyol tot salvat» esperaven de l'Albanell «una gran novel·la» —«la gran novel·la» que potser esperen d'alguns dels joves narradors catalans, que han publicat llurs primeres obres— se sentiran decepcionats: com ja ens adverteix l'Albanell mateix, «Si fa no fa, fals» (1) no és una obra més ambiciosa que les anteriors. Es, en tot cas, una llibreta d'exercicis en la qual l'Albanell continua l'aprenentatge de l'ofici. Però és una llibreta amb prou consistència i prou reeixida com perquè pugui ser llegida amb interès, emoció o plaer, segons les estones.

En aquesta «llibreta» hi ha de tot. Des de textos que només calquen sobre el paper la realitat, fins a d'altres en què no se sap si l'acció és realitat o somni. En alguns —els més reeixits, al meu entendre— el discurs lògic de la narració queda trencat per l'aparició d'un element no real, o millor, il·lògic. Però és una mica empírica intentar una anàlisi d'aquest tipus perquè és corre el perill de no donar al lector una imatge global del llibre, que és el que intento en els meus comentaris. I el llibre és del tot reeixit. Fonamentalment, perquè no es veu cap mena de divorci entre les intencions narratives i estilístiques que l'autor es proposa i el resultat, és a dir, el text concret que el lector llegeix. I val a dir que l'Albanell ha reeixit en uns «exercicis» força difícils: des d'una narració basada en un color («Del verd a l'absurd», seguint per tota la gamma) fins a una altra en què només hi ha el parlament d'un oncle —aquest és precisament el seu títol— fent el lípsi de diverses accions no cronològiques, etc.

El món de l'Albanell es mou entre l'ambient muntanyenc en què va néixer i l'ambient ciutadà en què viu. En aquest sentit, i ultra altres possibles consideracions, un dels principals atractius de la prosa de l'Albanell és que sembla parlar només d'allò que realment coneix a fons. Si no és així, tant se val. El que compta són els resultats. I per a molts —almenys, per a mi— pot resultar colpidora la narració «Com una pedra, sol» —que ja havia tingut ocasió de llegir en un dels «Almanacs» de «Serra d'OR»— que, a partir d'una petita anècdota, denuncia la lenta mort de tants i tants pobles de la nostra geografia. En un context ambiental absolutament diferent, la narració «Borraxa» ens explica la sofisticació a què s'ha arribat en alguns ambients de la gran ciutat. S'ha de dir, però, que les denúncies de l'Albanell no semblen provenir d'una perspectiva ideològica concreta —la qual cosa no vol dir que l'autor en sigui mancat i, fins i tot, que no sigui fonamental a l'hora dels seus plantejaments narratius— sinó de l'estricta constatació dels fets i les persones i de llur comportament. La denúncia és, doncs, força més punyent perquè és feta a partir, generalment, d'un ser de carn i osso. Les generalitzacions, si hi entren, poden venir després i mai no tergiversen la personalitat dels personatges que se'ns presenten. Possiblement, el fet que l'escriptura de l'Albanell parteixi de ras de terra és el que ens fa tan versemblant. No se li veu per on engega el tret fins que aquest no ha estat disparat.

I per sobre de tot, insisteixo, hi ha un gran narrador. Amb un llenguatge plaer, correcte i dúctil (i quan dic correcte amb referència no a una qüestió gramatical, sinó a la col·locació dels mots, sobre tot dels adjectius, dintre de cada text) i amb una capacitat de re-creació que ens fa fruir de debò. I de vegades passa, com a mínim per als lectors més o menys «professionals», que intentem una anàlisi tan cartesiana que acabem estriant i destruint el text i, per tant, estriant i destruint la nostra capacitat de plaer. Plaer que tant pot voler dir emoció immediata, com reflexió distanciada, com el que sigui. El cas és que aquesta llibreta d'exercicis es fa llegir d'una tirada. A l'espera del que l'Albanell sembla que no ens vulgui donar —potser ja és hora de que s'hi atrevixi— no és poc.

AGUSTI PONS

(1) Josep Albanell: «Si fa no fa, fals», Ed. Rúbic. Col·lecció «Crystals». Barcelona, 1975.

Papers mallorquins de darrera hora

Mallorca és probablement, a tot el món, el país amb més escriptors per quilòmetre quadrat. Sé cert que el cens d'escriptors —escriptors en exercici i amb llibre al carrer— supera a Mallorca el de metges, el d'avocats i per ventura el de funcionaris. En desconec les causes. Potser fóra interessant, i tot divertit, d'investigar-les.

La cosa ve d'enrera. Del temps de les levites, les violes i les odes a la pàtria. Sembla que en els Jocs Florals de 1875 els mallorquins foren vetats. Feia alguns anys que copaven els premis, i a Barcelona, és clar, arribaren a empipar-se. Calia posar fites a aquella mena d'allau invasora. Diuen, encara, que el fet no és comprovat, que un poema il·lustre —*El Pi de Formentor*, de Miquel Costa i Llobera— va ser víctima, pocs anys després, de les mesures restrictives.

I el doll no s'estronca. Ara mateix, escolat un segle, la presència mallorquina comença a ser una mica inquietadora —simpàticament inquietadora, val a dir-lo— en els concursos literaris del país. Abans eren els poetes; avui són els narradors. Quan, a la convocatòria d'un premi de novel·la o de contes, hi acudeixen mallorquins, els altres concursants se senten un poc neguitosos, Paciència!

L'abundor de lletraferits possibilita a l'illa la celebració de certàmens locals que serveixen, fins a cert punt, d'examen d'ingrés a la nòmina literària. Un dels

més consolidats és la «Festa de les Lletres» que es convoca, de fa cinc anys, a la vila de Campos. Els premis que s'hi atorguen ja un positiu prestigi, sobretot entre la joventut que aspira a afegir-se a la processó. D'altra banda, les bases garanteixen la publicació de les obres guardonades, i això és sempre, en aquests casos, l'al·licient més eficaç.

L'edició dels llibres premiats a la «Festa de les Lletres» és a càrrec d'una empresa de Campos mateix, la impremta Roig, que encerta a presentar-los amb l'escalent bon gust i adhoc amb una dosi prou satisfactòria d'engrescadora imaginació. Els seus volums han estat enguany una de les més atractives novetats insulars del Dia del Llibre. Per un costat, els dos treballs guanyadors «*ex aequo*» del premi de narrativa de l'última «Festa» —*Massa temps amb els ulls tancats*, de Miquel i Ferrà i *Nosaltres esperàvem Mister Marshall*, de Joana Serra de Gayeta—; per un altre, el premi de poesia —*Baf de llavis*, de Joan Perelló—, i encara, al marge de la «Festa», l'obra guanyadora del premi de teatre Ciutat de Palma 1974: *Autòpsia a la matinada*, de Miquel Crespi. La impremta Roig presenta, doncs, una mostra dels papers més recents dels escriptors més joves en els tres gèneres tradicionals de la creació literària.

Una mostra, precisament, de l'esforç —saludable sens dubte— d'emborronar tota divisòria acadèmica de gèneres. Perquè, del punt de vista formal, i deixant de

banda la «nouvelle» de Joana Serra —més aviat ajustada a les estructures habituals—, les altres obres que comentam se situen en un nivell superior a qualsevol encasellament. Posats a fer, no ens costaria afirmar, i argumentar, que les narracions de Miquel Mas són al capdavant un poemari, o que el llibre de poemes de Joan Perelló és substancialment una novel·la, o que l'antiteatre plantejat per López Crespi és poesia, narració i pamflet tot alhora. Repetesc que considero saludable aquest punt de partida. I estimulante.

Dels quatre autors, sembla que Joan Perelló, el més jove, és el que ha arribat ara com ara a un grau més ferm de maduresa. El seu conjunt de poemes, de fet un sol poema continuat, molt coherent, evidencia un treball rigorós i responsable. Joan Perelló no era un desconegut. Un altre llibre seu de poesia, *Sempre trobare algú dolor*, aparegut el 1973, ja palesava una personalitat i unes possibilitats força remarcables. De tota manera, del vers lliure, una mica massa elemental, d'aquell volum primerenc, a la prosa essencial, profundament elaborada de *Baf de llavis*, hi ha un avenç notabilíssim.

El mateix podem dir de l'excel·lent estil narratiu de Joana Serra, encara insegur en un llibre anterior, *Taules de marbre*, i ja molt més fet a *Nosaltres esperàvem Mister Marshall*. Joana Serra no s'enfronta amb cap problema de recerca formal, però sap utilitzar l'idioma al servei d'una ironia àgil, amb una

punta de lleugeresa, discretament amarga. Sap, a més, construir equilibradament una narració.

En aquets aspectes, a Miquel Mas i a López Crespi —els més irats, els més arriscats, els més inquietos— els manquen més passes a fer. Sobretot quant a la llengua, que encara els és indocil i aspra. No hi ha dubte que erosionar-la, subvertir els sistema lingüístic, és un procediment vàlid; però abans cal haver assumit aquest sistema en totes les seves dimensions. Això no obstant, la narrativa i el teatre que plantejen, respectivament, Miquel Mas i López Crespi, permeten albirar un horitzó ben ample. Dels quatre escriptors als quals ens referim, són ells, probablement, els que colpiran més el lector, els qui amb més força atrauran la seva atenció. Miquel Mas, un nom ignorat fins ara, presenta en les seves narracions, tan intenses com mancades d'ofici, una visió punyent, fonda, tumultuosa i lúcida al mateix temps, del món de la guerra civil i de la postguerra. Quant a López Crespi, que ja havia publicat abans dos reculls de narracions més o menys esburbades però plenes d'empenya, ofereix un possible teatre —o si es vol «antiteatre», com diem revoltat, agressiu, demolidor, que seria desitjable de veure ben prest en escena.

Fet i fet, la nòmina d'escriptors mallorquins segueix augmentant i enriquint-se, que és allò que més compta.

JOSEP MARIA LLOMPART

FRANCESC VALLVERDU

Poesia lliure en una societat lliure

Autor amb llarga trajectòria professional com a editor i poeta públic, gosariem dir de combat respecte a intencionalitat i a difusió, la seva participació en tots els indrets on la poesia al carrer ha esdevingut un crit de llibertat i cultura ha constituït un fet estimulant per la necessària vinculació de la poesia amb unes capes populars mínimament, al text pel context, estimulades per la lectura o recital de poesia. Vallverdú, íntimament vinculat a l'editorial puntera del país, nada el 1962, ha publicat fins a l'actualitat cinc llibres de poesia: *Com llances* (1961), *Qui ulls ha* (1962), *Cada paraula, un vidre* (1968), *Somni, insomni* (1971), *Retorn a Bilbilis* (1974) recollits, amb uns sucucos afeçions de la seva darrera producció en el volum *Poesia 1956-1976* (1975).

LA MEVA OBRA POÈTICA

Una de les qüestions primeres que voldria dir és si la meua poesia és una faceta marginal de la meua activitat intel·lectual. Diria que l'adjectiu que més bé no defineix és «parcial». No hi dono cap connotació valorativa, de jerarquia, és tracta d'una constatació neutra, per dir-ho així; no vull pas comparar-m'hi però hi ha dos casos, Riba i Ferrater, que, si més no, puc exhibir com a precedents. Ferrater era un excel·lent lingüista i crític i en Riba un hel·lenista i també crític. Son dos casos de poetes «parcials». En el meu cas concretament, la poesia respon sempre a unes motivacions molt concretes que podriem definir el context històric en el qual em trobo immers. Ja se que això és imprecís, però més o menys és així. Vull afegir, encara que a mi, diferentment d'altres poetes, no totes les emocions humanes em provoquen necessàriament una reacció expressiva. La necessitat d'escriure, de plasmar en obra poètica se't produeix d'una manera molt més intermitent que d'altres poetes molt més prolífics. Això continua essent una mera constatació, no és cap judici de valor. Per valorar una obra s'ha de recórrer sempre a l'obra mateixa.

CANVI POÈTIC

Alguns lectors m'han preguntat si a la meua poesia es produeix algun canvi entre els primers llibres i els últims. Jo diria que essencialment no hi ha hagut sinó una comprensible maduració. És a dir, per a mi les motivacions poètiques (la pressió del context històric) continuen essent les mateixes, però el país, no debades, també ha madurat. La realitat actual és molt més complexa que la de fa vint anys, la qual afavoria una tendència al maniqueisme.

SOBRE LA POESIA JOVE

Em sento una mica responsable de l'etiqueta neoforalista amb què intentava definir la poesia jove de fa un parells d'anys. Ara m'adono que responia més aviat a uns replantejaments que

la nostra societat es formulava en tots els camps de la literatura i de l'art. És comprensible que els joves trenquin moltes i alguns s'ha de reconèixer que ho van fer amb molta gràcia. De tota manera sóc molt mal profeta, no sé veure què en quedarà d'aquest moviment que ara sembla haver-se calmat una mica un dels defectes en què

caiem periòdicament tots els poetes i subratllo el tots perquè tots hi hem caigut, és de pensar que, finalment la nostra poesia, en sentit generacional tindrà una major audiència entre el públic que no pas l'anterior. M'imagino que aquest sentiment és inevitable i que ajuda a encoratjar-nos en els nostres inicis de poetes. És comprensible, doncs que els qui hem anomenat neoforalistes hagin patit també aquesta desviació. El problema de la poesia i el de l'art en general, està en la funció de la poesia i de l'art en una societat lliure.

Com que aquí encara no hi hem arribat, les temptatives de conquistar el públic es ressenten de les deformacions diguem-ne buresques que la funció de l'art té a la nostra societat.

Somriu tot col·locant-se els vitralls d'intel·lectual en posició d'atac mentre recordem les banderoles de totes les nacionalitats europees oprimides a l'acte, al qual hem coincidit fet a la Universitat de Barcelona. La seva labor pública no és tan sols la de poeta, com a sociolingüista i analista de l'edició catalana és prou conegut com per a fer-ne esment. Vallverdú és un dels pocs homes que pot racionalitzar plenament tota la problemàtica del llibre i la llengua a nivell d'incidència dins els sectors més diversos. Vallverdú és el tipic poeta que «dona» per una llarga entrevista de quaranta o cinquanta pàgines publicades posem per cas a la *Poetry Review*. La seva paraula és coherent, discursiva i el fil narratiu s'interromp tan sols per a aclariments destinats a il·lustrar anecdòticament la xerrada. Per acabar ens cal aclarir un eterns tema de discussió a totes les cultures:

LA POESIA I LA SOCIETAT ACTUAL

El poeta té un avantatge sobre l'artista plàstic i és que el seu producte no sol estar mediatitzat per la indústria cultural. La societat de consum obliga a una «selecció de les espècies» entre els artistes plàstics, només subsisteixen els més forts que no són necessàriament els més interessants des d'un punt de vista estrictament artístic. En canvi, l'edició de poesia, que és relativament econòmica, permet de fer conèixer moltes veus provatures. La selecció en aquest cas s'opera d'una manera menys dràstica. És cert que en això el poeta manté una situació de marginat dins la societat (públic minoritari, ressò escàs en els mass media, etc.), però té un avantatge, i és que incideix en profunditat en la marxa de la literatura d'aquesta societat. O sigui que podriem donar la raó, doncs, a J. V. Foix, quan parla del poeta com a «investigador en poesia». És saludable l'existència dels «laboratoris» quan poden influir en el moviment literari d'un país.

JOSEP M. FIGUERES

TURULL

On va la novel·la?

Després de L'adolecent de sal (Edicions 62, 1975) de Biel Mesquida, la novel·la de Toni Turull Crònica d'Isabard (Aymà, 1976) planteja novament els problemes de l'esdevenir del gènere. Mesquida i Turull, per camins molt diferents, representen la ruptura, una ruptura que, només consolidada, podrà esdevenir progrés. De moment, el primer introdueix l'experimentació a l'estructuració de l'obra, mentre que el segon, tot i semblant acceptar la tradicional, la trenca per dins tant per l'encadenació o no encadenació de fets com en posar el realisme formal al servei de la fantasia que prescindeix de la realitat i la versemblança.

Per aquests camins, Toni Turull arriba als límits del gènere, però aquest límits són sempre relatius i, si per a Proust no foren els mateixos que per a Balzac, per al nostre novel·lista d'avui no han d'ésser els que van tenir Oller, Bertrana o Llor. El que compta és la coherència dins de la volguda incoherència, la traducció indubtablement literària d'uns fets i d'unes situacions, la creació d'un cosmos expressat inequívocament en forma narrativa. Tot això explica que el prologuista del llibre —Giménez-Frontín— es resisteixi a posar a l'obra l'etiqueta de novel·la, però la veritat és que el llibre de Turull més que no deixar-se encasellar, el que fa es plantejar el futur d'un gènere que ha evolucionat sempre vers noves formes i maneres.

Crònica d'Isabard és força més que un assaig, perquè és fruit de cultura en general i de cultura literària. Turull hi ha arribat passant per Cien años de soledad (1967) —García Márquez és esmentat a la pàgina 27— i, fins i tot, per Alexandria Quartet (1957-1960) de Durrell, però, a la vegada, hi ha deixat l'empremta de la història personal tant amb moltes referències britàniques —especialment de Bristol, on ensanya— com amb un bon nombre de qüestions religioses, des del Papa a l'Opus.

El llibre es compon de vintanta-un fragments numerats (I a LXXXI) a través dels quals uns mateixos personatges viuen un seguit d'històries. L'inconnexió no les fa del tot inconnexes, però en cap moment no es pot arribar a parlar de completa connexió. L'humor, la ironia i el sexe matisen una mena singular de «collage» literari, els límits del qual són la referència històrica —un dels personatges és «Tibant lo Manc, 33 anys, cavaller i professor de català a la Universitat de Bristol»— i l'alusió actual, el món més d'avui, organitzat a l'entorn d'un reguitzell de sigles com la M.M.M.M.M. (Mancomunitat Maçònica Menestral dels Mercats Mundials).

Malgrat que, aparentment, el llibre adopti un to objectiu, i fins i tot, distanciat, la subjectivitat d'Isabard, el narrador, «35 anys, escriptor que parla en primera persona», ho envaeix tot: això vol dir que l'obra és, sobretot, exponent del mateix Turull i fruit de la seva mirada desmitificadora, subjectivament desmitificadora, de la vida de les classes dirigents de la societat occidental del nostre temps.

L'escriptor ha volgut construir el seu camí sense la pretensió d'obrir nous camins per als altres. En molts aspectes l'elecció és radicalment personal, però l'exemple és suggestiu i ben suggestiu per a tots. En realitat, cada progrés és més difícil en un gènere que, després de Proust, ha conegut Joyce, Faulkner, Robbe-Grillet i tants d'altres. Turull, tanmateix, ha volgut continuar i no deturar-se, i ho ha fet acceptant la pell heretada, però capgirant-ne les entranyes: tot hi sembla igual, però és ben diferent. Sembla haver renunciat a tot cartesisme, però sovint és ben cartesia. Sembla haver optat per la incoherència, però sempre és força coherent.

L'experiència consta d'unitats literàriament reeixides i, per això, es fa llegidora: en realitat, continua, pels seus camins singulars, la línia de les novel·les més aplaudides, aquelles en les quals sempre compta més el «com» que no pas el «què». A la pregunta d'«on va la novel·la?», Turull contesta, amb la seva obra, que cap endavant, com tot l'art, perquè, malgrat les modes i les tan reptades oscil·lacions, en aquest terreny la marxa enrera no es permesa. Enmarcat en aquest camí de progrés indefugible, Turull ha triat la seva fórmula i l'ha aplicada amb honestat i preparació.

JOSEP FAULI

"VUELTA" (XVIII)

Pesarredona i Ocaña guanyen temps

La cursa es decideix avui al velòdrom de Sant Sebastià

La penúltima etapa de la "Vuelta" ha deixat les coses vistes per a sentència. En efecte, la victòria de l'alemany Thurau, l'home que ha venut més etapes d'aquesta ronda,

concretament quatre, no ha decidit res. Com s'esperava, avui hi haurà la solució final.

Perquè Thurau, amb la seva victòria s'ha constituït en el quart home amb possibilitats per a guanyar la "Vuelta", darrera de Kuiper, Ocaña, i Pesarredona, que són ja a dos segons del campió del món.

L'etapa disputada entre Bilbao i el Santuario del Oro, considerada l'etapa reina, ha complicat les coses, però d'altra banda ha proporcionat l'emoció i incertesa que, a falta solament de la doble jornada de demà, tindrà l'epíleg de la ronda espanyola.

El fet que a Kuiper, a dos quilòmetres de la meta, se li escapés la cadena de la bicicleta en efectuar un canvi, va fer que els seus rivals se n'aprofitessin, però Ocaña es quedà com clavats a 500 metres de la fita i encara que va aconseguir 23 segons sobre Kuiper, no l'ha pogut superar en la classificació general.

Però això no pot estranyar ningú perquè Ocaña fou ahir víctima dels "Kas" i dels "Tekas", que van formar una gran coalició, que afavoria evidentment l'equip vitorià. Ocaña no te equips en bona forma i solament Fuchs i Pedro Torres intenten de fer l'impossible.

Com que Nazábal ha fallat en aquesta etapa, Vélez, director del "Kas", jugarà avui amb la basa Pesarredona, el català de Manresa situat en un lloc de privilegi. L'any passat, Pesarredona, en el mateix trajecte d'avui, va ser cinquè darrera de Manzaneque, Swert, Tamames i Ocaña. Kuiper, però quedà més enrera. De totes maneres, el corredor català i Kuiper marxen millor aquest any que no el passat. El quart home, Thurau, té al seu favor que és un bon contra-rellotgista i fins i tot, a pesar d'estar situat a 1,50 d'Ocaña, pot protagonitzar la sorpresa.

d'ells de primera, Orduña, La Herrera i Santuario del Oro, i un de tercera, alto de Ayurdin.

Ja a la sortida, tots empaitaren Ocaña i després d'uns intents que el de Priego va resistir bé, l'alt d'Uruquiola va veure el pas de l'inevitable Oliva, seguit de Loos i Martins. A partir d'aquí, el "Kas" llençà dos homes: Martins i Santisteban, que van continuar escapats durant 81 quilòmetres perquè sortiren en el 59 i van ser caçats en el 140.

Mentrestant, fugiren Méndez Luján i Mendes, del "Tekas", i Berland, del "Super-Ser". L'escamot reaccionà i apostà el pas per caçar els fugitius. Ocaña era qui dirigia les operacions. Pel port de La Herrera, el festival "Kas" continuà perquè, entre els deu que puntuaren, hi figuraven Martins, Oliva, López Carril, Nazábal, Martínez Heredia i Pesarredona, a més de Agostinho, Andiano i Aja, del "Tekas".

Pel quilòmetre 161 vint homes van al davant: Torres, López Carril, Fuchs, Ocaña, Agostinho, Pesarredona, Thurau, Martínez Heredia, Aja, Cima, Martins, Oliva, Andiano, Kuipers Nazábal, Van Springel, Pronk, Esparza, Mendes i Loos. 1,30 roda un altre grup que encapçala Perurena, seguit de Van Neste, Baer i Vallori. Pel quilòmetre 169, el grup de Perurena s'uneix al primer.

L'alto de Ayurdin el transiten Oliva, Torres i Thurau, i a partir d'aquest moment els intents de fuga son constants fins a arribar al Santuario del Oro, final d'etapa i imposar-se Thurau pel seu bon esprint i les especials circumstàncies ja descrites més amunt.

Classificació general:

Henni Kuiper, 89-08-27
Luis Ocaña, 89-08-29
Josep Pesarredona, m. t.
Fins a 55 corredors

Premi Muntanya:

Oliva, 157 punts
Loos, 110
Agostinho, 87

BILBAO-SANTUARIO DEL ORO

L'etapa número 18 havia de córrer quatre ports puntuables, tres

BARCELONA AT., 2 - TERRASSA, 1

El Terrassa no se'n surt

El Barcelona Atlètic s'ha salvat ja de tot perill de descendir en guanyar ahir al Terrassa (2-1) mentre que els terrassencs continuen amb quatre negatius i la situació és cada cop més dolenta.

El Terrassa jugà bé els primers trenta minuts i féu uns bons contraatacs que no acabaren en gol per l'encert defensiu dels blau-grana. L'oportunitat més clara fou per a Palau que no pogué batre Santos després de llançar-se en planxa el minut 17.

En acabar-se la primera mitja hora, el Barcelona Atlètic recuperà a poc a poc el domini de la situació i, ja en el minut 32, Rusky desaprofità de marcar el primer gol, car sol davant Vallespir va veure com el porter rebutjava el seu tret.

El primer gol del partit fou marcat el minut 1 de la segona part. Roselló va cometre falta a Vila al costat de l'àrea. Martínez envià sobre Fuster. El centre d'aquest des de la dreta no va ser bloquejat per Vallespir i Moret marcà el gol.

EMPAT I VICTORIA

El Terrassa empatà en el minut 20. Un centre de Planas fou aprofitat per Bio que des del punt de penal clavà el gol. Un empat que podia ser molt valuós per al Terrassa. Però en el minut 31, Carrasco desnivellava de forma definitiva el marcador amb un cop de cap que sorprengué Vallespir. Era el dos a un definitiu.

En els darrers minuts, Dauder donà entrada a Rojo i a Clotet. Tot fou

inútil, car el Barcelona Atlètic aguanta bé fins al final i al mateix temps encara tingué forces per aconseguir un gol més.

La victòria dels locals, cal considerar-la com a justa. Van lluitar amb més ànims i ganes. El Terrassa jugà bé durant la primera mitja hora. Després va anar minvant a poc a poc. Ara continua amb els negatius i la situació es complica cada cop més. A Fabra i Coats perdé una gran oportunitat per a rescatar algun negatiu. Però el Barcelona Atlètic ha demostrat la seva deportivitat lluitant fins al final per aconseguir el triomf tot i que pràcticament ja estava fora de tot perill en començar el partit.

ALINEACIONS

Arbitrà el castellà Soriano. El públic li reclamà un penal per mans de Nieto dins l'àrea a la primera part. Com molts d'altres no volgué saber res del que passà a les àrees.

BARCELONA AT.: Santos; Fuster, Corominas, Pérez Contreras, Nicolá; Vila, Costa, Moret; Rusky (Herbera a la segona part), Carrasco i Martínez.

TERRASSA: Vallespir; Hachero (Rojo en el minut 77), Nieto, Juanete, Arias; Doménech, Planas (Clotet en el minut 77), Roselló; Bio, Palau i Valdés.

El camp de Fabra i Coats registrà una de les millors entrades de la temporada per la presència de nombrosos seguidors del Terrassa que aprofitaren el temps primaveral de la tarda.

AUTOMOBILISME F-1

Mass i Nilsson, un perill per a Lauda

Els resultats de la primera tanda d'entrenaments oficials per a aquesta segona prova europea del Campionat del Món, sorprenentment, han relegat Jochen Mass al vint-i-tresè lloc, però, val a dir-ho, només es tracta d'una primera sessió, i l'alemany, és segur que assolirà un dels millors temps per a la sortida.

El seu fracàs inicial, no el podem tenir en compte a l'hora de presentar el Gran Premi, com tampoc no ens pot resultar prou indicatiu que Gunnar Nilsson, en aquesta sessió, només superés l'alemany en cinc centèsimes. L'un i l'altre, al Jarama, feren una magnífica cursa que han de renovar a Zolder.

El suec pot ésser considerat com a segon pilot de Lotus, donada la veterania del recent ingressat a l'escuderia anglesa, Andretti.

Però Andretti, gran campió de la fórmula Indy, mai no ha arribat a reeixir en el Campionat Mundial, en part perquè, com és natural donada la gran quantitat de diners que es juguen als Estats Units, sempre que hi té un lloc interessant de sortida renuncia a la Fórmula-1. Això fa que les esperances de "Lotus" se centrin sobre Nilsson, sobre tot després del magnífic segon lloc del Jarama. Pel que fa a l'alemany, cal no oblidar que durant moltes voltes, al Gran Premi d'Espanya, ocupà la segona posició, havent avançat a Lauda, i sense intentar atrapar, per raons òbvies, el seu coequipier Hunt; només una "jugada" de Regazzoni el féu abandonar, però Mass no ha pas de trencar el seu motor acadà cop que surti. Mass, precisament, és un corredor caracteritzat pel seu comportament conscient i acostuma a acabar totes les curses. Lauda i Hunt, els favorits, hauran de vigilar, de prop, Mass i Nilsson.

QUEQUESA i DEFECTES DEL LENGUATGE
CENTRE MEDIC D'AUDICIÓ I LENGUATGE
Descartes, 6 — Telèfons: 211 42 29 / 211 53 74
(Via Augusta-Muntaner)

L'ESCALA
Apartaments per llogar, centre vila, a 50 m. de la platja.
T. 972-77 00 37, de 17 a 20 h.

Es traspasa discoteca-restaurant
Andorra la Vella. Peu de Carretera. Escriure a Grup /3. Avinguda Sta. Coloma, 92 (ANDORRA)

DESITGEU AMISTAT? VOLEU CASAR-VOS?
Trobeu discretament la persona que necessiteu per mitjà del mensual "MISSATGES". Demaneu informació que rebreu tancada.
Club de Relació. Apartat 460 SABADELL

HABITACIONS JOVENILS A MIDA
DORMITORIS MULTIPLES, CAMBRES-ESTUDIS PROJECTATS I DISSENYATS EN CADA CAS
INFORMACIO T. 300 02 90. HORES TALLER

SUNION
INSTITUCIO CULTURAL CATALANA
BUP - COU
Infanta Carlota, 133 BARCELONA 15
Tels: 321 60 90 - 321 61 83

FIRA DEL VEHICLE USAT
LA VOSTRA OCASIO
EURO
14-23 MAIG
CAMIONS
AUTOCARS
FURGONETES
RIERA BLANCA, 195.- BARCELONA-HOSPITALET
(Metro Bordeta)
AUTODISTRIBUCION, S.A.-MOTORMOVIL
Finanzauto Y SERVICIOS, S.A.

FINAL DE LLIGA

Sarrià: entre la UEFA i el descens

Avui, darrera jornada de la Lliga i ja amb el Real Madrid com a vencedor de la mateixa, els equips de primera es disposen a finalitzar el campionat, uns patint més que no pas d'altres perquè aquesta tarda se sabrà quins són els conjunts que acompanyaran el Gijón a segona divisió i quin serà l'equip que, juntament amb Barcelona i Atlético de Madrid, jugarà l'any que ve la Copa de la UEFA.

ha dubte que els components de la plantilla titular del club de Sarrià hauran fet, si guanyen, el seu agost anticipat.

GIJON-BARCELONA

Fa dos anys, el Barcelona es va proclamar, precisament a Gijón, campió de Lliga en guanyar per 2-4. Les coses però, aquest any es presenten ben diferents.

Havent guanyat la Lliga el Madrid, l'únic a què aspira el club blau-grana és al segon lloc, que pot aconseguir sens dubte si guanya el partit i l'Atlético de Madrid empata o perd al camp del líder. El Gijón, ja un segona divisió, no hi té res a pelar. Però és clar, es voldrà acomiadar de la seva afició amb un resultat convincent.

GIJON: Abelardo; Fabián, Fanjul, Piñel; Cundi, Herrera; Killer, Ciria-co, Churruca, Quini i Mesa.

BARCELONA: Mora; De la Cruz, Miguell, Corominas; Costas, Neeskens; Rexach, Marcial, Cruyff, Asensi i Fortes o Sotil.

Arbitre, Martínez Banegas.

Es de notar l'absència d'Heredia, lesionat, al Barcelona.

ELX-ATHLETIC DE BILBAO

ELX: Diez; Domínic González, Cortés; Indio, Montero; Sitja, Juan, Rubén Cano, Gómez Voglino i Félix. ATHLETIC: Iribar; Lasa, Astrain, Escalza; Madariaga, Rojo II; Dani, Villar, Carlos, Irureta i Rojo I. Arbitre: Crespo Aurri.

CLASSIFICACIO

Real Madrid	33	19	8	6	53	26	46
At. Madrid	33	18	6	9	60	37	42
Barcelona	33	18	6	9	60	40	42
Athletic	33	14	11	8	42	35	39
Espanyol	33	17	4	12	45	44	38
Hèrcules	33	12	12	9	33	34	36
Betis	33	15	5	13	37	47	35
Sevilla	33	13	6	14	34	37	32
Salamanca	33	11	10	12	29	32	32
Racing	33	14	4	15	45	53	32
R. Sociedad	33	11	10	12	42	45	32
València	33	11	8	14	40	41	30
Las Palmas	33	11	6	16	36	43	28
Zaragoza	33	10	8	15	43	43	28
Oviedo	33	11	5	17	40	42	27
Granada	33	8	10	15	29	48	26
Elx	33	7	12	14	35	48	26
Sporting	33	7	17	40	45	23	

BOXA

El 24, Mohamed Alí-Dunn

Mohamed Alí, campió mundial dels pesos pesants, ha arribat a Múnic per enfrontar-se al britànic Richard Dunn, campió d'Europa, el pròxim dia 24 amb el títol mundial en joc.

Com ja és habitual, Cassius Clay ha fet les habituals declaracions sota el signe de la fanfarronada.

ABANDO D'URTAIN

Un demolidor Alfredo Evangelista derrotà per abandó en el cinquè assalt José Manuel Ibar, "Urtain", en el combat a vuit "rounds" disputat la nit del divendres al Palau dels Esports de Madrid.

L'abandó d'Urtain es va produir als dos minuts i quinze segons del cinquè assalt, després d'haver rebut un dur càstig de l'urugaià i davant la insistència del públic perquè l'àrbitre deturés el combat donada la mala cara d'Urtain, completament ensangonada al pòmul dret.

La decisió fou molt aplaudida pel públic, car era conscient de la impotència del basc per a evitar més pallises.

En acabar el combat, Urtain declarà que no pensava retirar-se de la boxa i que li dolia no haver po-

gut celebrar el seu trenta-tres aniversari amb una victòria, com esperava en principi.

L'urugaià estava content pel triomf i afegí que ara espera aconseguir amb més facilitat la nacionalitat espanyola per tal de poder aspirar al títol europeu.

WAJIMA-DURAN, PER RADIO

El combat entre el japonès Koichi Vajima, campió mundial dels superwelters, i l'espanyol José Duran es disputarà a Tòquio el dia 18.

El combat s'iniciarà a les 13.18, hora espanyola, a l'Auditori de la Universitat Niho de Tòquio, i serà transmès en directe per la cadena de Ràdio Peninsular.

CAMPIONAT DEL MON DE SUPERWELTERS

El combat valedor per al campionat mundial dels superwelters, versió (CMB) entre l'actual campió Elisha Obed (Bahnas) i l'alemany federal Eckhard Dagge, es disputarà el pròxim dia 18 de juny al Berlín Oest. La vetllada tindrà lloc al Deutscheschlandhallet.

ESPANYOL-OVIEDO

L'equip de Sarrià rebrà en el seu depauperat terreny un dels cuers que intentarà per tots el mitjans de salvar-se del descens automàtic. Però l'Espanyol té l'ineludible deure de vèncer si vol aspirar a la copa de la UEFA, perquè el seu rival en aquest terreny, l'Athletic de Bilbao, que visita l'Elx, intentarà fer el mateix. Tenint present, per això, que l'equip de les palmeres és també un dels cuers i que una victòria sobre els bascs els permetria de respirar a fong.

Per consegüent, no creiem que l'Espanyol s'adormi gaire en la confiança que pot proporcionar-li la visita d'un equip cuer. I encara que el terreny de Sarrià estigui remogut, no podrà vistositat un partit que, per als contrincants és a cara o creu.

Les alineacions que s'anuncien són les següents:

ESPANYOL: Echevarría; Ramos Granero, Ochoa; Fernández Amado, Ortiz Aquino; Cuesta, Solsona, Caszely, Osorio i Marañón.

OVIEDO: Dukovic; Carrete Tenesi, Laguna; Jacquet, Vicente; Javier Iriarte, Alarcón, Galán i Ortuondo. Arbitre, Santana.

Pel que respecta a l'Espanyol, es pot advertir que continua com a porter titular Echevarría, després del seu bon partit a Santander. L'absència de Ferrer, sancionat, es coberta pel reaparegut Granero.

Per cert que l'Espanyol ha rebut de l'Elx, a qui no interessa que guanyi l'Oviedo, una prima de cent mil pessetes per jugador concentrat, malgrat que alguns d'ells no juguin. Tenint en compte que l'Espanyol és, en teoria, superior a l'Oviedo, no deixa d'estranyar el comportament dels directius de l'equip alacantí.

Si afegim a aquesta quantitat els tres milions que cobrarà tota la plantilla espanyolista si es classifiquen per a la Copa de la UEFA, no hi

Partits per a avui

Primera Divisió:

Real Sociedad — Hèrcules (ahir).
València — Santander (ahir).
Espanyol — Oviedo.
Gijón — Barcelona.
Zaragoza — Granada.
Real Madrid — At. Madrid.
Las Palmas — Betis.
Elx — At. Bilbao.
Sevilla — Salamanca.

Segona Divisió:

Barcelona At. — Terrassa (ahir).
Ensidesa — Coruña (ahir).
Huelva — Valladolid (ahir).
Burgos — Tenerife.
Celta — Córdoba.
Osasuna — Tarragona.
Murcia — Calvo Sotelo.
Màlaga — Rayo Vallecano.
Cádiz — Sant Andreu.
Castelló — Alavés.

Tercera Divisió, grup 3r:

Ensidesa — Girona.
Ontinyent — Huesca.
Gandia — Eivissa.
Mallorca — Calella.
Sabadell — Vinaròs.
Llevant — Mestalla.
Masnou — Vila-real.
Manresa — At. Balears.
Constança — Olímpic.
Lleida — Villena.

EDITORIAL

MAGISTERIO ESPAÑOL, S. A.

SERVEIS PLENS A L'ENSENYAMENT

Inaugurarà el proper dia 17 de Maig
a les 19 hores

les seves instal·lacions

dedicades a Exposició i Oficines

Calle Ecuador, 3 i 5

- Xanfrá Infanta Carlota -
BARCELONA-15MAGATZEM: Avda. Meridiana, 28 i 30
BARCELONA-5

OFICINES: Calle Ecuador, 3 i 5

- Xanfrá Infanta Carlota -
BARCELONA-15

R.C.D.

ESPAÑOL

El partit de Lliga amb el REAL OVIEDO, que es jugarà avui al Camp de Sarrià, començarà a les cinc de la tarda.

CINEMA

"Tres amigos, sus mujeres y... los otros"

Va haver-hi un moment de crèdit per a aquest Claude Sautet de qui acaba d'estrenar-se a l'Astòria "Tres amigos, sus mujeres y... los otros". (El títol castellà, dit sigui de passada, no és gaire menys feliç que l'original, que ara no em ve al magi, però que denota un esforç penós per a trencar motlles.)

El crèdit de Sautet el garantia una certa facilitat per a parlar-nos, amb un estil que semblava prou planer, de "les coses de la vida". (Aquest era, precisament, el títol d'una altra obra d'aquest autor). Però aquell estil, que va semblar-nos tan planer a primer cop d'ull, se'ns revela sofisticat i ple d'argücies a "Tres amigos..." etc. I és que quan es vol fer la petita història dels homes i les dones, quan es vol donar importància a la crònica de llurs precàries felicitats, de llur fragilitat dolorosa, potser cal sotmetre'ls a una observació més acurada que la que ens permet l'espectacle d'un ballet de sentiments, de minúsculs esdeveniments capriciosos, de l'ordenada gesticulació —gairebé versallesca— d'uns putxinellis moguts amb massa habilitat.

Sautet no vol, o no pot, prendre's la valenta els personatges de la

pel·lícula. Aquest grup d'homes i de dones, lligats per una relació tan civilitzada que no sembla de debò, se'ns presenta amb els aires una mica carregosos de tota la tipologia humana inventada de fa temps pels narradors, elegants i fàcils, dels setmanaris francesos i per uns directors de cinema que n'eren deixebles. La gent de Sautet és parenta de la gent de la Sagan, de la gent de Vadim —encara que algú pugui dubtar-ne—, de la gent de LeLouch. I per això, perquè es tracta d'una gent poc creïble, Sautet, com els altres que s'esmenten, ha de fer prodigis de calligrafia perquè la pel·lícula sembli més important que no és. Per això, també, juga amb uns actors que no el faran quedar mai malament, perquè tenen "grapa" per a fer-nos creure tot el que vulguin. Actors capaços de donar a l'habilitat indolent de Sautet un gruix aparent que la converteix, si nom no s'esforça a examinar-la des d'angles no previstos, en una feina reflexiva, feta en profunditat. Ara bé, sembla que aquesta superficialitat, aquesta brillantor, aquesta manera tan francesa de donar gat per llebre, agrada molt. Això vol dir que, a "Tres amigos, sus mujeres y... los otros", no li mancarà l'èxit.

JAUME PICAS

AL VENT

"La cançó petita", un article històric

Amb la publicació, dilluns passat, de l'article de Semprònio titulat "La cançó petita", la "Hoja del Lunes" barcelonina trencà amb gairebé quaranta anys de monolingüisme castellà absolut. D'ençà de l'ocupació de la ciutat, efectivament, el periòdic propietat de l'Associació de la Premsa de Barcelona havia bandejat totalment de les seves pàgines la llengua catalana.

Bé ens cal assenyalar amb alegria aquest canvi, i d'aquesta secció estant és encara més interessant el fet que la temàtica d'aquest primer article català de l'"Hoja del Lunes" barcelonina tingui l'arrel en la nova cançó, puix que el fet posa novament en evidència la importància aconseguida per la cançó popular catalana actual, que en tants i tants d'altres camps ha ajudat a trencar barreres, discriminacions, marginacions i prohibicions de tota mena.

Cal destacar, doncs, l'article de Semprònio. Un article històric, si més no per al periodisme del país. Com fou un article històric per a la cançó el que Lluís Serrahima publicà pel gener del 1959 a "Germina-

bit" amb el títol "Ens calen cançons d'ara. I, puix que parlem de cançons, val a dir que la tesi de Semprònio és prou interessant: ens calen "cançons petites", cançons de temàtica no necessàriament transcendent; cal tenir en compte, això no obstant, quina és la situació del país, quina és la situació de la llengua i la cultura catalanes: al capdavant, les "cançons petites" —i totes les altres coses "petites" que formen part de l'existència quotidiana normal de qualsevol país— només són possibles en un context socio-polític mínimament estable, just i normalitzat. I això, ai las!, encara és ben lluny de la nostra realitat de cada dia, on les "cançons petites" difícilment troben sortida perquè tots plegats tenim necessitat de coses molt més grans. Tant de bo tinguem aviat, com qualsevol altre país establitzat, lliure i normalitzat, "cançons petites"! Tant de bo!

"LA NOVA CANÇO": EL DIA 28, ESTRENA A PERPINYA

Definitivament superades i vençudes totes les dificultats administratives i burocràtiques, i després d'haver estat un mes i escaig pendent de la decisió del comitè de censura corresponent, ja hi ha llum verda per a l'estrena pública de la pel·lícula de llarg metratge "La nova canço", dirigida per Francesc Bellmunt sobre guió d'Angel Casas, la temàtica de la qual volta justament sobre el moviment de la cançó popular catalana actual.

Com ja és sabut, intervenen en el film alguns dels cantautors, interpres i grups catalans més destacats, com ara Raimon, Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Pi de la Serra, Ovidi Montllor, Pau Riba, Sisa, Ia & Batiste, Ramon Muntaner i d'altres, i a més de les entrevistes amb alguns d'ells, també hi opinen personatges tan populars i distintos com Carles Rexach, Jordi Pujol, Francesc Canadell, Manuel Vázquez Montalbán, Salvador Espriu, Jaume Perich i Joan de Sagarra.

JORDI GARCIA-SOLER

AVUI ACTUEN...

- ... Joan Isaac, a la Sala Maiand de Maia de Montcal, a les 17.00.
- ... Raimon Muntaner, al Col·legi Sant Antoni Abat de Barcelona, a les 18.00.
- ... La Trinca, al teatre Remea de Barcelona, a les 18.45.
- ... Marina Rossell, al Cep d'Or de Sant Feliu de Codines, a les 19.00.
- ... Celdoni Fonoll, al Col·legi La Salle - Barceloneta de Barcelona, a les 19.00.
- ... Raimon, a Palafrugell, a les 19.00.
- ... Grup Coses, a l'Escola Oms i de Prat de Manresa, a les 19.00.
- ... Baf, a Zeleste de Barcelona, a les 20.30.
- ... Maria del Mar Bonet i Quart Creixent, al Casal del Priorat de Falset, a les 22.30.
- ... La Trinca, al teatre Remea de Barcelona, a les 22.45.

JA ESTA A LA VENDA EL DISC

PI DE LA SERRA

GRAVAT EN DIRECTE AL PALAU D'ESPORTS DE MONTJUIC EL DIA 27 DE FEBRER 1976

Femina

DEMA, TARDA, ESTRENA!

WARNER ESPAÑOLA, S.A. presenta

UNO DE LOS FILMS MAS PREMIADOS DEL AÑO

OSCAR DE HOLLYWOOD

- A LA MEJOR ACTRIZ

OSCAR DE LA ACADEMIA BRITANICA

- A LA MEJOR PELICULA
- AL MEJOR GUION
- A LA MEJOR ACTRIZ PRINCIPAL
- A LA MEJOR ACTRIZ SECUNDARIA

ALICIA tiene 35 años y un hijo de 12. Está sin empleo y vive como puede ¿Por qué se siente feliz?

Todos sonamos con una nueva oportunidad en la vida!

ELLEN BURSTYN OSCAR 1975
"A LA MEJOR INTERPRETACION FEMENINA"
KRIS KRISTOFFERSON en

ALICIA YA NO VIVE AQUI

Una producción DAVID SUSSKIND PRODUCTION presentando a ALFRED LUTTER y HARVEY KEITEL como Ben y DIANE LADD como Flo. Guión ROBERT GETCHELL. Producida por DAVID SUSSKIND y AUDREY MAAS. Dirigida por MARTIN SCORSESE. TÉCNICOLOP. Compañía Warner Communications

AUTORIZADA MAJORS 18 ANYS

POBLE CATALA

PALAU BLAUGRANA
DIJOUS 20 MAIG, 10 NIT
PI DE LA SERRA
COSES
C.E. DHARMA
CELDONI FONOLL
RAMON MUNTANER
ESQUIROLS

PREUS POPULARS, VENDA ANTICIPADA
PLAÇA CATALUNYA i LLIBRERIES
ONA, PUBLIA, 5 D'OROS, ARC SANTA MARIA

POSA'T A CANTAR

BLAT BRUT

guanyadors del "Premi Arabela"

Un nou grup que aviat us oferirà la seva nova música
Un nou exemple de la música intel·lectual,
progressiva i catalana.

ARA

GAY & COMPANY presenta

JETHRO TULL

Nou Pavelló Club Joventut Badalona

DIMARTS 18 DE MAIG A LES VINT-I-UNA HORES

Venda anticipada de localitats

GAY & COMPANY DISCOS

Hospital, 94 - Barcelona-1

En discs i cintes ARIOLA

LLARS DE FOC
de tota mena

AVDA. DE LA LLUM, 40

LA CIUTAT CREMADA

UN FILM D'ANTONI RIBAS
(del desastre de Cuba a la Setmana Tràgica)

CINE REX

**DEMA, TARDA, ESTRENA!
VOSTE ES UN HOME DE SORT!**

AVIAT TAMBE PODRA ADMIRAR L'ALTRE GRAN TRIOMF DEL PROTAGONISTA DE

«LA NARANJA MECANICA»

*Souris cuando seas el favorito...
Ris cuando triunfes...
¡Incluso si has hecho trampa...
Nadie lo sabrá!*

Malcolm McDowell
en el film de Lindsay Anderson

UN HOMBRE DE SUERTE
(© LUCKY MAN!)

Música y canciones de ALAN PRICE

MALCOLM McDOWELL en el film de LINDSAY ANDERSON "UN HOMBRE DE SUERTE" (© LUCKY MAN!)
en film de Lindsay Anderson. Producció: RALPH RICHARDSON - RACHEL ROBERTS - ARTHUR LOWE - HELEN HARRIS - DANNY HICKS - NICKI WAGBORG
coproducció: MICHAEL MEDWIN - LINDSAY ANDERSON - dirigida per LINDSAY ANDERSON - guió de DAVID ZIEFFER
de Warner Bros. Una Companyia Warner Communication

(Autoritzada majors 18 anys)

A CAUSA DE LA LLARGA DURADA D'AQUEST FILM VEURE HORARI ESPECIAL A LA CARTELLERA

DIORAMA⁷³
CONTINUA A PARTIR 10 MANANA
**AMERICA MONTSERRAT
SELECTO VERSALLES**

**PREMI DEL C.E.C
AL MILLOR ACTOR A ANTONIO FERRANDIS PER LA SEVA SENSACIONAL INTERPRETACIO EN AQUEST FILM**

UN DESIG MES FORT QUE LA SANG EN UNA DESCARNADA I EXCITANT HISTORIA D'AMOR

**I JOE NAMATH
ANN MARGRET EN**

LA FAMILIA MANSON

(18 anys)

2.ª setmana del nostre fabulós programa doble

**MARIBEL MARTIN
ANTONIO FERRANDIS
JUAN DIEGO
FERNANDO S. POLACK**

una produccion PROFILMES ZERO FILMS

LA CASA GRANDE

director: **PACO RODRIGUEZ**

BARCELONA

TEATRES

LICEU. (Tel. 301 67 87.) Avui tarda a les 6, 4.ª de propietat i abonament a tardes. Cia. d'òpera del Chatlet de París, «GIPSY». Dimarts nit a les 9.30. 8.ª de propietat i abonament a nits. Torn A. Comiat de la Cia. última de «GIPSY».

APOLO. Tel. 241 90 07 El Palau de la Revista. El teatre més acreditat de Barcelona. AVUI 6 tarda. 10.45 nit. PRESENTACIO per primera vegada a Barcelona LA MES GRAN MANIFESTACIO D'ART MUSICAL MEXICAN: 45 artistes a escena! Brillant i captivador! ES LA REVOLUCIO MEXICANA FETA CANÇÓ! El primer espectacle mexicà autoritzat a Espanya. Desplaçament inmillorable. Autobusos 29, 57 i 6. i metro Lesseps, estació Poble Sec. us deixaran a la mateixa porta del Teatre. Venda anticipada de localitats.

BARCELONA. (Tel. 318 94 97.) AVUI nit 10.45 E POLATOGLOU presenta «HAIR» el rock musical de l'amor tribal. Versió completa. Companyia de Nova York. NO APT. Dies d'actuació de la present setmana: Avui, tarda 6.15. Nit, 10.45. Localitats en venda.

CAPSA. (Tel. 215 73 93.) «La Cadra» de Sevilla presenta «LOS PALOS» de Salvador Tàvora a partir d'uns textos ordenats i proposats per José Monleón. Funcions, dimarts, dimecres i divendres: 10.30. Dijous i dissabte, 7 i 10.30. Diumenge 7 tarda. Dilluns, descans. Descompte als estudiants.

CERCLE C. DE GRACIA. (Sta. Magdalena 12. T. 217 50 28.) Avui tarda a les 6 h. Concurs de Teatre Amateur. Premi «CERCLE D'OR». Participació del TEATRE CLUB D'IGUADA amb ANGINA O'EL

HONOR DE UN BRIGADIER» de Jardiell Poncela, Proper diumenge, dia 23. Única representació de «LA VIUDA ALEGRE». Venda anticipada.

POLIORAMA. Tarda. 6.30, nit 10.45. Gran esdeveniment! Estrena Cia. Irene Gutiérrez Caba amb Carlos Estrada en: «UNA VEZ AL AÑO» de Bernard Stáde. Adaptació: Artme i Azpilcueta. Direcció Luis Escobar. La divertida història d'una parella que viuen feliçment casats... però no l'un amb l'altre! Emocionant! Divertidíssim! Un autèntic èxit mundial!

TEATRE ESPANYOL. (Tel. 241 01 10.) Del 20 de Maig al 7 de Juny. LA TRINCA «7 ANYS I 1 DIA DE CANÇONS». Direcció musical: Francesc Burrull; escenografia: Josep Massagué; supervisió escènica: Joan German Schroeder. Funcions: De dimarts a divendres, 10.45 nit, 10.30; diumenge, 6.45 i 10.45.

RÓMEA. (Tel. 317 71 89.) Última setmana de LA TRINCA: «SET ANYS I UN DIA». Direcció musical: Francesc Burrull. Escenografia: Josep Massagué. Supervisió escènica, Joan German Schroeder. Funcions: De dimarts a divendres, 10.45 nit, 10.30; diumenge, 6.45 i 10.45.

SALA VILLARROEL. (Garrer Villarroel, 87. Tel. 323 03 75.) Presenta Cia «LA RODA» amb PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE LA VIDA I LA MORT DE FRANCESC LAYRET, ADOCAT DELS OBRERS DE CATALUNYA, de Maria Aurèlia Capmany. I Xavier Romeu. Direcció: Anton Codina. Funcions: dijous, 6.30 i 10.30; divendres, 10.30; dissabte, 6.30 i 10.30; diumenge, 6.30. Preu: 125 pessetes.

TALIA. (Telf. 241 14 47. Climatitzat.) Tarda. 6.15, nit 10.30. Cia JOSEFINA GUELL. Comèdia d'arriga i suspens «TRAMPA

PARA UNA MUJER» de Robert Thomas. Traducció Angel F. Montesinos. Elenc. Ordre d'aparició. Tina Vidal, Rosario Coscolla, Encarna Chimen, Josefina Güell, Luis Torner i Camilo García. Direcció: Marcel Ibero. Venda de localitats amb cinc dies d'antelació.

VICTORIA. (Tel. 241 39 85.) Tarda 6.30. Nit, 10.45. El més gran esdeveniment de la temporada. Balaguer i Buira presenten «LUZ VERDE». El més graciós espectacle musical dels últims temps, amb la gran «vedette» del moment LORENA: la gràcia inimitable de SANTI SANS; el més important ballet d'Europa: GIN PARK, amb Rita Thiria. Lucia Dos Santos i un irrefutable elenc de primeríssimes figures.

CAFE TEATRE

CALIOPE. (Balmes 245. Tel. 218 10 03.) Nit a les 12 i 1.30 estrena de l'espectacle «POP» més atrevidut, comic, desvergonyit i violent... però intel·ligent: «MANDARINA MECANICA» per primeres figures del teatre, cine i televisió: Víctor Petit, Carlos elat, Antonio Lara, i Marta Angelat. Coreografia: FRANCISCO GELABERT. Direcció: JOSEP TORRENTS. (Reserveu taula amb antelació.) Diumenge, descans de la companyia.

TEATRES RESTAURANT

SCALA BARCELONA. (Passeig de Sant Joan, 49.) SCALA BARCELONA PRESENTA EL NOU ESPECTACLE INTERNACIONAL «ESTA NOCHE... SCALA» REALITZAT I DIRIGIT PER RAMON RIBA I ANTONI RIBA. Tots els dies a les 8.15 sopar, ball i espectacle (1.100 ptes.) A les 0.15 consumació, ball i espectacle (650 ptes.), o sopar fred, ball i espectacle (750 ptes.). Diumenges, sessió especial a les 17 hores, consumació, ball i

Cartellera

espectacle 500 ptes.). Dissabtes i vigília de festius, suplement 100 ptes. RESERVES: TELEFONS 246 34 00 - 225 15 15.

CINEMES D'ESTRENA

AMERICA. (Tel. 223 50 09.) «LA CASA GRANDE» i «LA FAMILIA MANSON» (Majors 18 anys).

ATENAS: Balmes, 365. Tel. 247 49 80: Cine familiar apte: Matinal 10.10... Tarda, 3.30, «LAS LOCAS AVENTURAS DE RABI JACOB», a més, «TARZAN, FURIA SALVAJE».

COMEDIA. (Tel. 316 23 96.) «MANUELA» (majors 18 anys.) Matinal 10.30, Tarda 4.10, continua. Nit 10.05 numerada. Pel·lícula: 4.20, 6.10, 8 i 10.25.

CONDAL. (Paralelo 91, Tel. 242 31 32.) Tarda continua «CORRUPCION DE MENORES» i «LOCOS» (majors 18 anys). Festes matinal a les 10.

DIORAMA. 73. (Plaça Bon Succés, 73. Tel. 318 12 91.) Continua 10.30 «LA FAMILIA MANSON» i «LA CASA GRANDE» (12.15, 3.35, 7 i 10.25) Majors 18 anys.

MONTSERRAT CINEMA. (Tel. 255 59 70) «LA CASA GRANDE» i «LA FAMILIA MANSON» No apte

SELECTO. (Major de Gràcia, 175. Tel. 217 14 63.) «LA CASA GRANDE» i «LA FAMILIA MANSON» No apte.

VERSALLES. (Tel. 236 49 54.) Nou equip de projecció. Màxim confort «LA CASA GRANDE» i «LA FAMILIA MANSON». No apte.

CINEMES DE REESTRENA

ORADO. «JUEGO DE AMOR PROHIBIDO» i «LA IRA DE DIOS» (Majors 18 anys.)

GALERIA CONDAL. (Tel. 301 75 95.) Continua 10.30. No apte. «SOLTERO Y PADRE EN LA VIDA». Nadiuska, «AVENTURAS Y DESVENTURAS DE UN ITALIANO EMIGRADO». Nino Manfredi.

JAUME I. (Av. Rep. Argentina, 267 i 269. Pg. St. Gervasi, 80/ Tel. 247 11 02 i 24 43 96.) Projecció i so d'alta fidelitat. «VAMPIRA». David Niven, Jennie Linden i «EL GENDARME EN NUEVA YORK». Louis de Funès, Michel Galabru.

LIDO. (Passeig de Sant Joan, 27. Tel. 225 49 19. Projecció i so d'alta fidelitat.) «LA TERCERA VICTIMA». Kirk Douglas, Jean Seberg i «EL CLAN DE LOS AHORCADOS». Terence Hill, Hórtis Frank.

MARAGALL. (Tel. 255 21 73. Passeig Maragall, 83.) «ACCION EJECUTIVA» i «EL SENOR DOCTOR». Cantinflas.

NAPOLES. (Avda. St. Antoni Maria Claret, 168. Tel. 236 51 25.) «CORRUPCION DE MENORES» i «LOCOS» (Majors 18 anys.)

VÉRDÍ. (Tel. 228 51 33.) «PUPA, CHARLIE Y SU GORILA» i «TORMENTO» (Majors 18 anys.)

SALES ESPECIALS

ALEXIS. 143. (Tel. 215 05 06.) Continua des de 10 mati, «LA FILLE AU VIOLENCILLE». V.O. 10.15, 12.15, 2.20, 4.20, 6.20, 8.25 i 10.25.) 18 anys.

ARCADIA. (Tel. 228 65 16.) Matinal a les 11. Tarda continua des de les 4, «L'ENIGMA DE GASPAR HAUSER», V.O. (11.10, 4.10, 6.20, 8.30 i 10.40.) 14 anys i menors acompanyats.

ARS. (Tel. 211 75 43.) Matinal a les 10. Tarda continua des de les 4, el món de Mai Zetterling, amb «LAS CHICAS» (11.40, 4, 7.20 i 10.40), i «JUEGOS DE NOCHE» 10, 5.35 i 9, 18 anys.

ARKADIN 1. (Tel. 228 94 27.) Sessions, 11, 4, 6.10, 8.20 i 10.30. «AGUIRRE», V.O. i el curt «Anta mujer». (Pel·lícula: 11.25, 4.25, 6.35, 8.45 i 10.55.) 18 anys.

ARKADIN 2. (Tel. 228 94 27.) Sessions 11.15, 4.45, 8.45 i 10.45. «ASYLUM», V.O. i el curt «Tratado de construcción». (Pel·lícula: 11.30, 5, 7, 9 i 11.) 18 anys.

FILMOTECA NACIONAL. Mercaders, 32. T. 310 72 49. Avui. 11.30 (matinal): «OLIVER», de Carol Reed. 4: «EL IDOLO DE BARRO», de Mark Robson. 6: «MAS DURA SERA LA CAIDA», de Mark Robson. 8: «LA REINA DE AFRICA», de John Huston. 10: «LA NUIT AMERICAINE», de F. Truffaut.

FILMOTECA NACIONAL/FUNDACIO JOAN MIRO. Parc de Montjuïc. Tels. 329 19 08 - 329 19 16. Avui, 6: «UN DIA EN NUEVA YORK», de Stanley Donen i Gene Kelly. 8: «NOCHE Y DIA», de Michael Curtiz.

PUBLI 1. (Tel. 215 18 03.) Continua des d'11 mati «GALILEO» V.O., de Liliana Cavani i curtmetratge. (Pas pel·lícula 11.10, 13.20, 15.30, 17.40, 19.50 i 22.30) Majors 18 anys.

PUBLI 2. (Tel. 215 18 03.) Continua des d'11 mati «PORCILE» V.O. de Pier Paolo Pasolini i curtmetratge. (Pas pel·lícula: 11.10, 13.15, 15.20, 17.25, 19.30 i 22.20.) Majors 18 anys.

BOITES

AQUARIUM. (Moyanés, 50. T. 325 54 46.) Dissabtes, diumenges i festes des de les 5.30.

ORFEO. (Plaça Goya. Tel. 254 60 16.) L'underground musical de Barcelona, tots els dies tarda i nit (excepte dilluns no festius).

LORD BLACK. (Parc d'atraccions de Montjuïc. Tel. 242 87 10.) La botte més íntima amb el millor ambient.

SALES DE FESTES

LA BUENA SOMBRA. (Girjol. 3. Rambla-Plaça del Teatre. Tel. 302 31 14 i 302 00 87.) PARADIS DEL SEXY. Funcions 12.00 i 1.30.

LOS TARANTOS. (Pça. Reial, 17. Tel. 317 80 98.) Gran Show flamenc amb MARUJA GARRIDO.

GEORGIA. (Pelayo, 58. Tel. 302 54 25.) Tardes: La millor música, el millor ambient. Nits: Gran èxit de THE ROCKY HORROR SHOW, lletra i música de Richar O'Brien. Reserveu la vostra taula al Tel. 302 54 25. Aparquem el vostre automòbil.

MARIO'S. Night Club Cabaret. Carretera d'Esplugues-Pedralbes. Tel. 203 82 26 i 203 30 84. Presenta el seu sensacional Show en technicolor MICHÈLE MAR, irvolitat, VIRGINE WAY, n.º 1 del crazy horse; DALIA FARANI, 1. vedette del Paul Raymond de Londres. Artista invitada el genial i espectacular ANTONIO AMAYA. Amantza el ball JOSE GUARDIOLA i la seva orquestra. Abans i originó del públic era «El millor programa». Ara, «INSUPERABLE»!

MUSICA

ZELESTE. Plateria, 66. Tel. 319 86 41. Presenta «BAF» a les 8.30 hores. Fins diumenge.

ATRACCIONS

TIBIDABO. Parc d'Atraccions. Obert tot l'any. Restaurant, Bars, Auto-serviçi Aparcamen al peu del Funicular.

TELEVISIO

La Cultura, és divisible?

Els informatius «especials» anunciats per TVE en ocasió dels tan airejats nous esquemes de programació i que feren exclamar a un crític nostrat: «Imaginem de què es tracta i vostès ja m'entenen»...

Ja fa alguns anys que un llibre, traduït aleshores al català: Les dues cultures, de l'anglès Snow, suscità una viva polèmica entre nosaltres. El crit d'alerta de l'estudiant del col·loqui televisiu me la recordà.

PROGRAMA PRIMERA CADENA

- 10.30 Transmissió de la Santa Missa. 11.15 Concert en re menor per a violoncel i orquestra, d'Eduard Lalo. 16.15 Final de la «Vuelta» ciclista a Espanya: en directe. 16.30 Programa infantil. 17.30 «Vuelta» a Espanya: 2.ª connexió. 17.45 Gran Premi de Bèlgica, d'Automobilisme: en directe. 18.00 «Vuelta» a Espanya: última connexió.

- 18.40 Gran Premi de Bèlgica: darreres voltes. (Color.) 19.00 «Voces a 45». 20.00 «El mundo de la TV». 20.30 «El mundo de Nicky»: Telefilm. (Color.) 22.15 «Vuelta» ciclista a Espanya: resum filmat. 22.25 «Shaft». (Color.)

PROGRAMA SEGONA CADENA

- 17.30 Temps de Cançons i Mirador. En català (només Principat i Illes). 19.00 Dibuxos animats. 19.30 Charlie Chaplin: «Levadura y dinamita». 20.00 «Las calles de San Francisco». (Color.) 21.00 Notícies. 21.10 «Secretos de las profundidades». (Color.) 21.45 «A fondo».

RETAILLS

L'autonomia dels uns i dels altres

Estem d'acord. Tothom —o quasi tothom— demana autonomia: barris, pobles, artistes, polítics, economistes i administratius. Totes les forces d'oposició han inclòs aquesta qüestió en llurs declaracions —de forma molt diversa, certament— i ara és l'Espanya oficial la que cerca el que alguns anomenen la quadratura del cercle, el que altres confien que sigui una sincera aspiració i el que els més incréduls qualifiquen com «que canviï quelcom perquè no canviï res».

En veritat que no es tracta de demanar autonomia i santes Pasqües. Quina autonomia, de quina manera serà i qui la institucionalitzarà? En últim terme, ni ha —almenys teòricament— dues posicions palesament contraposades: segons els partits polítics, l'autonomia se l'ha d'autoatorgar el poble valencià i, en canvi, segons les Diputacions i alguns adjunts, és una concessió del poder central que, doncs, forçosament resultarà limitada perquè ningú no tira pedres a la pròpia teulada.

«Ferm propòsit de mantenir l'absoluta unitat regional i la personalitat del Regne de València; constitució d'una Mancomunitat regional de serveis; sol·licitud per cada una de les tres Diputacions d'un règim especial de carta per a la seva res-

pectiva província; sol·licitud adreçada al govern d'una «autonomia que reconegui la personalitat del Regne i permeti el seu màxim desenvolupament en tots els aspectes», etc.

Poques persones, entitats o forces subscriuen la «declaració de Castelló» i, de fet, cadascú funciona a la seva manera davant d'unes posicions tan oposades. Es una qüestió de base en què difícilment hi haurà acord.

(R.M.S. «Valencia Fruits» 724)9-5-76.)

ELS PARRACS D'AQUESTES CORTS

Cent vint-i-set senyors procuradors han protestat durament davant el govern de la nació, perquè el govern —diuen— no compleix la llei.

Mai, que nosaltres recordem, els nostres tribuns no havien estat tan gelosos de la seva missió. Raó de més per congratular-se de la seva actitud. Però, quines són les lleis que no compleix el Govern, segons ells? Són les lleis fiscals, per exemple, la del sol contra l'especulació, la de l'ordre públic aplicada a les colles de pistolers que han disparat impunement contra la multitud de Montejurra, la de la premsa contra les publicacions que aproven l'acció? No, evidentment que no. La protesta es fa per la tolerància —encara

discutible— de les autoritats amb les organitzacions sindicals que són al marge de la burocràcia monopolista que ells han posat en funcionament.

Dels cent vint-i-sis que van protestar, quasi la meitat són procuradors sindicals. Ningú no va aixecar la veu, que nosaltres sapíem, quan no es complien les lleis separant de llurs càrrecs els representants sindicals elegits per llurs companys.

Una única pregunta se li's acut, als espanyols, davant d'aquest fet singular. Per què avui si i fa vuit mesos no? Per què aquests fidels guardians de les institucions no es resistiren a les facultats excepcionals de governar per decret que abans tenia el govern? Per què no protestaven quan es dictaven les lleis del capdamunt, unes lleis que els nomenaven a ells mateixos com a procuradors («in aeternum»), i s'arbitraven designis sense cap responsabilitat que no fos davant de Déu? ¿I per què protesten davant d'un govern que, al capdavall, no ha de justificar-se de res davant aquestes Corts, ja que no és responsable davant d'elles, com tampoc no ho serà davant de les Corts arranjades que anuncia la reforma parlamentària? ¿Com pot ser que es digui que el tràmit d'urgència, que ha estat dictat pocs dies per a algunes lleis, representi una limitació sensible dels drets dels procuradors? La llei orgànica actual es va aprovar a les Corts sense cap discussió i sense que es conegués prèviament el seu text. D'això si que caldria dir-ne procediment urgent i limitador.

(«El País» 13-5-76.)

EL TEMPS

Nuclis tempestuosos aïllats

La nebulositat augmentarà al Principat, Andorra i Perpinyà, però el temps continuarà sec i ensolellat, amb marines moderades i temperatures màximes en ascens. Al País Valencià es formaran núvols convectius que deixaran un dia soletat, però a partir del migdia hi haurà nuclis tempestuosos dispersos. A les Illes, l'ennuvolatament serà escàs, amb menys risc de mal temps; els vents dominants seran les brises i les temperatures pujaran encara més.

AHIR: TEMPS MOLT ENSOLELLAT I SEC

Durant la jornada passada predominà el temps sec i ensolellat, amb cels clars al matí i un xic núvols al vespre. Al País Valencià s'arribaren a produir tempestes aïllades i les temperatures pujaren

menys que a la resta dels Països Catalans. Hi hagué boires molt aïllades al litoral. Les temperatures màximes pujaren entre 1 i 3 graus i les mínimes baixaren lleugerament o bé es mantingueren. A alta mar hi hagué maror i a les costes mar arissada.

TEMPERATURES EXTREMES

- Alacant: 19 i 12 graus. Barcelona: 22 i 12 graus. Castelló: 21 i 12 graus. Ciutat de Mallorca: 23 i 11 graus. Girona: 26 i 7 graus. Lleida: 24 i 11 graus. Perpinyà: 21 i 9 graus. Tarragona: 23 i 12 graus. València: 18 i 12 graus.

EL BON JAN

JOSEP M. ORTA

A LA VORA DE...

El rom del català emigrat

Durant molts anys, Catalunya va tenir prohibit comerciar amb l'Amèrica tot just descoberta. Sense aquesta discriminació, és possible que la nostra història —i la història, i la cultura dels països americans— hagués presentat un signe diferent. La imaginació pot volar.

Però és un fet absolutament real que —com si fos una compensació per una llarga abstinència— una colla de catalans van decidir de «fer l'Amèrica» a partir de mitjans del segle passat. Les típiques cases dels «americans» —al Maresme, per exemple— són el testimoni del retorn, més o menys triomfal, d'alguns dels aventurers. La història dels qui van quedar-se a l'altra banda del mar, però, és més densa i més variada.

De tant en tant els diaris ens donen notícies d'algun personatge sud-americà —de la política, l'art o qualsevol branca de l'activitat humana— que duu un cognom inequívocament català. Que una república americana hagi tingut com a president un senyor que es diu Figueres és ben expressiu. He pensat en tot això en saber que s'havia instal·lat a Espanya, a Màlaga, la primera fàbrica a Europa del rom Bacardi. Vet-aquí, doncs, un nom català que al cap de més de cent anys fa el salt a l'inversa.

El senyor Facund Bacardi emigrà a Cuba, sembla, l'any 1860. La conseqüència d'aquesta iniciativa personal és un imperi comercial: la companyia Bacardi Inter-

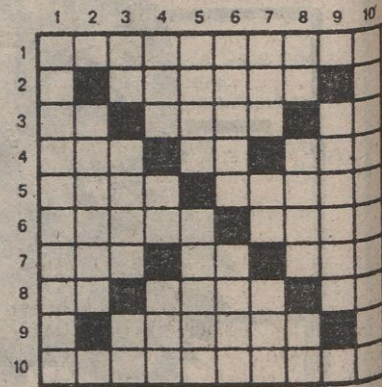
national Limited, que té fàbriques en una colla de països, des de Miami al Canadà. Bacardi no és originàriament un cognom català, si volem filar prim; Francesc de B. Moll ens precisa que deriva de Bacard, cognom francès, i encara del germànic Baghard, que vol dir «combatent dur». Però de fet és històricament tan català com Maimó, que prové de l'àrab, Cambó (de l'occità), Boixareu (del francès) o Garsaball (del basc). I fa gràcia que el català Bacardi sigui conegut avui arreu del món i pronunciat en tots els idiomes.

No sé si el Bacardi del rom pertanyia a la família del mateix nom que tenia moltes propietats a la Barcelona del segle passat. Evoca aquesta opulència el passatge Bacardi, que va de a Rambla del Mig a la plaça Reial, però val a dir que l'estat actual del passatge no ens ajuda gens a endevinar la categoria de la Barcelona vuit-centista; costa una mica d'imaginar que en el seu temps les cases i les botigues del passatge fossin de les millors de la ciutat.

Una vegada, més, un català ha triomfat fora del país, i potser és significatiu que «bacardi» equivalgui a «combatent dur». L'èxit de l'emigrant és, sovint, el resultat d'una lluita molt dura. I qui sap si una copeta de rom, de tant en tant, ajudava a continuar-la.

JOSEP M. ESPINAS

ENCREUATS

HORIZONTALS

- 1. Atuell per a fer xocolata. — 2. Puntar a fi. — 3. Consonat repetida. Tenir amor. A Mallorca, La. — 4. Peix teleost. Al revés, sodi. Princip sobirà. — 5. Al revés, nom d'home. Al revés, la quantitat de diner que s'ha de donar a canvi d'una cosa (plu). — 6. Ocell d'aigua anàlida (plu). Composició musical per a tres veus. — 7. Que inspira una gran ternura. Possessiu femení. Al revés, fill d'Urà i de la Terra. — Desinència d'infiniut. Acció assenyalada. Consonants. — 9. Adobarà la terra. — 10. Raonament per analogia.

VERTICALS

- 1. Cop donat amb unes xurriaques. Discórrer donat explicacions. Nom de lletra. Plaer. Nota musical. Joc. Interjecció per a manifestar fastíbul. Bilis. — 5. Sacerdot tibetà. Al revés, Anticament, do. Al revés, violenta tacció. — 8. Desinència d'infiniut. rra. Arsènic. — 9. Seguit de cosa (plu). — 10. Al revés, desposseïda legement.

J. RUISSELMAN

SOLUCIONS

- 1. R. Series. M. 10. dadi. d. p. x. e. 2. O. 3. Fel. 4. Ca. Pier. Fa. 4. Oca. 5. Lama. stemo. 6. Abans. 7. tar. Ut. ar. 8. Er. Rera. As. 9. D. Fermar. X. 10. Ana-

MOT A LA FI

Cartes

Els dits «padres de la patria» ara comencen a tenir coses a dir. Fins fa molt poc la seva gairebé única missió era votar favorablement tot el que se'ls proposava —i aplaudir, és clar—, però sembla que ara s'adonen que, a més d'això que feien, també poden der d'altres coses. Ara són conscients que tenen un poder i que la seva signatura val per a alguna cosa. Per això, fa uns dies que un considerable grup de procuradors va signar una carta i aquesta ha esclatat com una bomba en tota l'opinió pública.

El ressò que ha tingut i fins i tot el descontent que ha provocat en els ciutadans i del qual és bon reflex la premsa d'aquests dies, els ha causat, a alguns d'ells, una considerable estranyesa. Sembla que no s'acaben de creure que tot un poble està pendent dels seus actes. Per això, en comprovar la reacció, alguns d'ells han retirat la seva signatura com sortida honrosa davant del fet consumat.

La tele fa un temps que va pre-conitzar un eslògan que deia: «Piensei, antes de decirlo». Doncs bé, la mateixa cosa s'ha de fer abans de signar.

JOSEP M. ORTA

CUPÓ PRO CECS

Premiat en el sorteig d'anit passada

- Alcoi 683. Barcelona 219. Castelló 777. Girona 219. Illes 170. Lleida 593. Tarragona 593. València 777. Alacant 142.

Desarragador ELVI NETOL. UNA SOLUCIÓ

LLEBEIG